

Confabula

A PTE-ÁOK HALLGATÓ LAPJA

2009/2010. TANÉVI. FÉLÉV 2. SZÁM

Fej nélkül
nem megy.

Confabula

A Pécsi Tudományegyetem Általános
Orvostudományi Karának Hallgatói Lapja

Főszerkesztő

Bartha Zoltán Levente
bartha.zoltan01@yahoo.com

Főszerkesztő helyettes

Somogyi László

Felelős szerkesztő

Sohár Anna

Olvasószerkesztő

Bánhegyi Sára
Horváth Kata

Tördelőszerkesztő

Bruza Anna
Faragó Bence

Címlap

Bartha Zoltán Levente

Fotó

Balázs András
Simán Benedek

Sudoku

Bruza Anna

Munkatársaink

Alchihabi Roland
Alföldi Viktória
Benedek Andrea Eszter
Borza Erzsébet
Erney Balázs
Falusi Fruzsina
Gáspár Sarolta
Hollósy Tibor dr.
Lénárt Petra
Madarassy-Szűcs Anna
Mészáros László
Nagy-Timcsuk Bianka
Oszoli Dániel
Radánovics-Nagy Dániel
Rumony Eszter
Saed Mahmoud Darawshi
Szántó Viktória
Sipos Eszter
Tóth Ildikó
Tóth Viktória
Vecsei Anna

Kiadja a PTE-ÁOK Dékánai Hivatal

Szerkesztőség címe:

7624 Pécs, Szigeti út 12. Confabula

fax: (72)536-111

E-mail: confabula30@yahoo.com

Megjelenik 1600 példányban

TARTALOM

Egyetem

Interjú	
- Nagy Ákossal	04.
- A bohóc doktorokkal	07.
- Gerlinger Imre Professzorral	10.
HuMSIRC	16.
Punlicisztika - Az Óperencia paramétereiről	18.
Villámhírek és Érdekességek	20.
Fogorvos Oldal	23.
Gyógyszerész Oldal	
- Pécsi Egyetemi Gyógyszerész Napok	24.
- Úri muri, avagy hogyan vigad a gyógyszerész	25.
- Level 3	26.
Confabula Statisztikai Hivatal	32.
Közérdekű - Levél a medikusnak	34.

Szubjektív

Személyiségellenzés	43.
Egy pillanat minden	57.
Hang és Fény	58.
Gondolatszilánkok	59.

Kultúra

Vena Literatura	27.
Tíz Szentencia	35.
Világpolgár	
- Brazíliai impressziók	36.
- Libanon	46.
Világörökség Nyomában - Ausztrália	39.
Nóbel-díjasok Klubja	44.
Könyvajánló - Stephenie Meyer: Twilight - Alkonyat	51.
Művi Kritix - Twilight	52.
Fülhöz Szóló Ajánlatok	
- A XX. század legnagyobb zongoristái	53.
- Lajkó Félix	55.
Havi Novella - Az élet szép	60.
Penta Gramma	62.

Miegymás

Mese-Mese-Mátka	28.
English Page	31.
Beszámoló	
- Feleztünk	38.
- Kultúr morzsák	61.

FŐSZERKESZTŐI LEVÉL

Kedves Olvasó!

Határt szab számnak a bánat, bánatnak az álmatlan éjszakák álma, mely megpróbálja megfogalmazni az érzést, mely mostanság a hatalmában tart nem csak engem, mindenedet. Miért oly nehéz elviselni önmagunkat? Miért oly nehéz bevallani hibáinkat, miért fáj annyira a magunk ellen fordított ostor csattanása, miért oly elfogadhatatlan önnön személyünk bármely hibája... Miért nem nyílunk meg végre nem csak mások, magunk előtt is?

*

A fenti propozíciót követően jogosan kívánja a nyájas Olvasó, hogy konkrétabb, kézfoghatóbb témákkal kecsegtessenm fáradozó, pihenni, netán kikapcsolódni vágyó lelkét. Bevallom őszintén, a jelenlegi oldal kivételével majdnem – hangsúlyozandó –, majdnem minden oldal ezen szolgálat véghezviteléhez kíván hozzájárulni. Azonban akad egy-két momentum, mely esetleges továbbfilozofálást, jaj, bocsánat, túlságosan nagyképű kifejezés; továbbgondolást kíván. Hiszen nem kívánok én itt helyben külvilágba tovacsorduló hipotézisek generátora lenni, csupán igyekszem némi támpontot adni az alább terjeszkedő újság lapjainak megértéséhez, eme támpont nem máshonnan nyújtja felém kapaszkodóit, mint a valóságból. És mi is ez a valóság...

Sokszor hittem azt – optimista szemmel –, hogy a valóság nem más, mint álmaim oly irányú megtestesülése, melyet a külső körülmények az én ízlésem, elvárásom, legrosszabb esetben reményeim szerint alakítanak és megvalósítanak. Azonban lassan rá kell jönnöm, hogy az általam objektívizálni kívánt folyamatot csupán olyan módszerekkel vagyok képes féken tartani, melyek a szubjektívizálás kényszerű cselekedete mellett a pesszimizmust kívánó valóságot egyre inkább optimista, általam kényszerűen kreált világképbe próbálják beilleszteni. Az utóbbi megnyilvánulást leegyszerűsítve: tévhitben kell éltetnem magam... De valóban ez az egyetlen megoldás?

*

A fentieket újra és újra végigolvasva csapódik le érzéseim fogantója: az ellentétek szülte izgalom, az izgalom szülte kétség és végül, a kétség teremtette értelem. Az a megmagyarázhatatlan érzélem, mely már oly régóta lelkembe ette magát. Ezt természetesen, Te, nyájas olvasó nem értheted meg pillanatok alatt, de az általam beharangozott kétes jellegű propozíció remélhetőleg Benned is eredményez oly mértékű lecsapódást, mely a későbbi gondolatok szövődménymentes születéséhez méltán hozzájárul. És itt valóban nélkülözhetetlenné válik a fent említett szubjektívizáció, az élmények és az ezek után születő gondolatok és vélemények magaddá tétele, hiszen ezen csillanások igencsak tisztavirág életűek a jelenlegi zsarnokian elhatárolódó imperátor-centralizált szűkített világban. Percről percre érzem, hogyan csökken a szabad gondolat esélye, hogy a fogyva fogyó levegőben szárnyra keljen és beteljesítse azt, melybe hitét annak idején vetette. Ki tudja, mi lesz akkor, mikor e sorok nyomdafestéket látnak? Ki tudja, mily predisponált dogmák fogják a kereteket a fantázia derekának nyomni, hogy reptét, csapongását szűkítsék, megakadályozzák...

Mindenekelőtt szeretnék minden nyájas Olvasót arra buzdítani, hogy a fent villantott érzéseket ne csak mint alap-tételeket, hanem mint hangulati elemeket vegye figyelembe. Nem feltétlenül egyezik elképzelésem minden teremtett lélekével, nem feltétlenül szüli érzéseim kavalkádja ugyanazt a párát, mely lecsapódott az olvasó első benyomás-tükrén. Én csak arra szeretném ösztökélni a címlap árnyékát is felderíteni kívánót: ne vegyen figyelembe minden szót és ne higgye, hogy a predispozíció minden hatalmat felülmúló. Ne gondoljon arra, hogy az újságíró szava egyetlen vagy durva, ne higgye, hogy kérdést zárunk le, vagy hagyunk tétlenül nyitva...

Találjon benne irányt, mely hirtelen elhatározására van pillanatnyi hatással, találjon benne örömet, mely ez egyszer talán, nélkülöz minden örömet. Érezze néhányszor magáénak a gondolatot, vagy csapjon az asztalra szánt szándékkal jó nagyot, hogy miként írhat író botort, ily mondatot és érzéseitől telve, megfogva-zaklatva menjen tovább dolgára megváltozva, véleményét – netán kritikát alkotva...

Bartha Zoltán

INTERJÚ

Nagy Ákossal

A Pécsi Fogászati és Szájsebészeti Klinika vezetését nyár óta Dr. Nagy Ákos látja el, ezen alkalomból beszélgettünk Vele, jövőről, múlttól, tervekről.

Először is, miért lett fogorvos? Tanulmányai során mikkor foglalkozott, TDK-munkát végzett?

Tulajdonképpen nem tudnám megmondani, hogy mikortól datálható, hogy fogorvos akartam lenni, de soha nem bántam meg, hogy az lettem, mert nagyon jó érzés emberekkel foglalkozni, segíteni nekik. Valójában inkább arra emlékszem, aki le akart beszélni erről a szakmáról. A középiskolai kémia tanárom, mivel kémikus pályára szánt, mondta, hogy ne legyek hentes és kőfaragó. A Semmelweis Egyetem orálbiológiai tanszékén dolgoztam, negyed éves koromtól fogva, ott is TDK-ztam. Az akkortájt ott dolgozók között sokan szereztek ott tudományos fokozatokat, akik ma a szakmapolitikát formálják, abban tevékenykednek.

A külföldön eltöltött tanulmányutak mennyire segítettek a képzését, változtatták a szemléletét, és egyáltalán mennyire ajánlja ezeket a hallgatóknak?

Úgy gondolom, hogy egy mai oktató-kutatónak egyszerűen nem teljes a képzése, ha nincsen mögötte egy külföldi tanulmányút. Egyrészt egy határtalan szakmai fejlődés lehetőségét biztosítja, és rendkívül szélesedik az ember látóköre. Sokkal elfogadóbb lesz, sokkal inkább be tudja fogadni a nap mint nap érkező történéseket, problémákat. Kitérül a világ, és Önök még nem is tudják igazán átérezni, hogy milyen, amikor az ember a kezébe veszi a világ minden országába érvényes útlevelét, és használja is azt. Ugyanakkora külföldi létnek vannak olyan hozadékai is, amiktől megedződik az ember. Nekem a második gyermekem az Egyesült Államokban született, és a rendszer ismerete nélkül nem volt egyszerű feladat abban a helyzetben mindent jól ellátni. Lett is egy kis rálátásom az amerikai biztosítási rendszerre. Szóval mindenképpen ajánlom, a posztgraduális képzésben feltétlenül, és mivel tagjai vagyunk az EU-nak, a hallgatókat is nagyon támogatom, hogy külföldi egyetemekre áthallgassanak. Amire nagyon büszke vagyok, hogy a Semmelweis Egyetemen volt egy elektív kurzusom, ahol az volt a vizsgamunka, hogy egy valódi egyetem valódi fogorvos karára egy valódi kérvényt kellett összeállítani, szakmai gyakorlat eltöltésére pályázni. Nagy sikerként élem meg, hogy erre a kurzusomra többen és többen jártak, és ezek az emberek ténylegesen be is adták ezen kérelmüket később más egyetemekre.

Szerintem nagyon sokan örülnének, ha ezt a kurzust itt is elindítanánk, azt hiszem, sokat segítené, egy ilyen fórum azoknak, akik ilyen útban gondolkoznak, de talán nem tudtak, hogy elindulni.

A kurzust meg lehet hirdetni mindenféleképpen, és mivel az MFHE egy létező dolog itt is, ennek van létjogosultsága és működik is. Ezen keresztül utaztak ott is a hallgatóim, úgyhogy nagyon ajánlom, hogy próbálják ki ezt a lehetőséget.

Térjünk vissza Pécsre. Hogy került a képbe városunk, a pécsi klinika?

Fiatal oktatóként, kerestem a helyem Budapesten, és mivel vidéki vagyok, mindig is ott motoszkált a fejemben, hogy olyan helyre kerüljek, ahol van erdő és hegy. Mivel én a Bakonyban nőttem fel, fontos volt, hogy egy élhető környezet legyen körülöttem.

Van valamilyen szál, ami ide köti? Emberek, orvosok, kollégák?

Egyre több van, ami ide köt, de korábban ilyen nem volt. A magyar fogorvosi szakma nem olyan nagy, hogy aki az oktatásban, kutatásban dolgozik, ne ismerné a másikat.

Igazából most kezdek közelebbi kapcsolatba kerülni az itteni kollégákat. Az intézetvezetői státusból kifolyólag sok fórumon kell megjelenni, és ezeket ki is használok, hogy jobb rálátásom legyen a környezetemre.

Akkor a legfontosabb kérdéssel folytatnám, vagyis tervekről, jövőképről, ha beszélne pár mondatban.

Minekután 4 fogorvos képző intézmény van ma Magyarországon és a pécsi az egyetlen, ahol még nem jött létre a fogorvostudományi kar, így ennek az elérése a legfontosabb és rövid távú cél. Régóta voltak erre törekvések, de úgy érzem, hogy ezek most komoly lendületet vettek és belátható időn belül létrejöhet a fogorvostudományi kar Pécsen. Ennek a célnak az érdekében történik minden fejlesztés. Az oktatói gárda bár nagyon fiatal, de nagyon tehetséges, és ami a legfontosabb, hogy itt is képzelik el a jövőjüket ezek a kollégák. Sajnos azonban nagyon kevesen vagyunk, és mivel az egyetem oktató és kutató intézmény, ráadásul mi a betegellátásban is dolgozunk, nehezen képzelhető el egy olyan vérbeli oktató fogorvos, akinek mindhárom tevékenységre ne lenne ideje és energiája. Ezért fejleszteni kell az oktatói gárdát annak érdekében, hogy mindenkinek jusson elegendő ideje az oktatói, a kutatói munkára és a betegellátásra is.

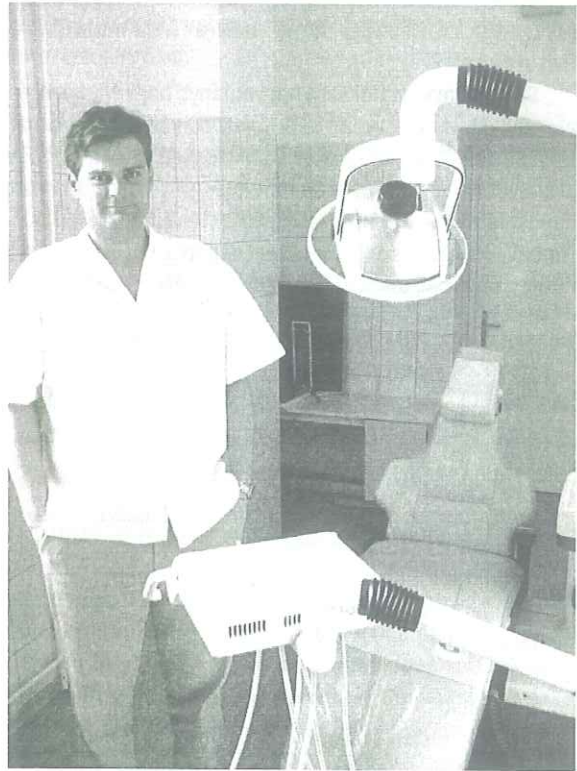
A tudományos munkában milyen fejlesztéseket szeretne elérni? Esetleg jobban bevonná a diákokat, alsóbb évfolyamokról is?

Szerencsére van élő példa arra, hogy hallgató diplomamunkája eljutott nemzetközi publikáció szintjére és vannak erre vonatkozóan konkrét terveink is. A prevenciós tevékenységek területén például a hallgatók, akik felvesznek különböző kurzusokat, szeretnék, ha konkrét terepmunkát is végeznének iskolákban, óvodákban és az ott tapasztaltak alapján írják meg a dolgozataikat, amik később hazai és nemzetközi publikációban összefoglalhatók. Másfelől, a tudományegyetem számos olyan kutatólaboratóriummal rendelkezik, melyek világhírűek, az Ővelük való együttműködés mindig egy lehetőség a graduális képzésben résztvevő hallgatóinknak is. Én, mint intézetvezető, természetesen szeretném, ha a tehetséges hallgatók diplomamunkáiból később PHD téma lenne, abból pedig fokozat, utána pedig ezek a kollégák a klinika oktatói gárdáját erősítenék.

Tehát mindenképpen vannak arra irányuló törekvések, hogy az itt végzett hallgatók, később a régióban dolgozva emeljék a pécsi képzés színvonalát.

Igen, igazából nagyon nagy probléma az, aminek szemtanúja is voltam, hogy a magánszféra és az akadémiai terület között egyre nagyobbak a különbségek és egyre kevesebb tehetséges fiatal választja az utóbbit. Az lenne az

igazi nagy eredmény, ha olyan életpálya tervet tudnánk kínálni az itt végzett fiatal kollégáknak, hogy ismét elérni vágyott cél legyen, hogy az ember a klinikán töltsön be állást. Ez az én időmben, ami nem volt még annyira régen, egyértelműen így volt és az egy-két klinikai állásért komoly verseny folyt.

Mit hagyott Pesten és ez mennyire volt nehéz döntés? Illetve, mint mondta, a vidékre vágyás célja esetleg megkönnyítette-e a választást, netán a kihívás, mint intézetvezető jelentette a végső igent?

Igazából mindent otthagytam és semmit sem. Nekem Budapesten nagyon komoly lehetőségeim voltak, mind a magánszférában, mind az egyetemi életben. Ugyanakkor ez rendkívül sok időt és energiát emésztett fel, és mivel nem a városban laktunk, hanem egy élhetőbb területen, ez egy 10-12 órás munkanap után további két órát jelentett utazásban. Ezek kombinációja éppen eléggé fárasztó tud lenni és felőrli az embert. Mindemellett a jelenlegi feladatom egy nagy kihívás, mely nagy várakozással és tettvággyal tölt el és nagyon örülök, hogy olyan emberekkel tudok együtt dolgozni, úgy itt a klinikán, mind az egyetemi adminisztrációban, akik segítőkészen és támogatóan állnak az elképzeléseimhez.

Itt Pécsen azért haza lehet érni akár honnan akárhova rövid idő alatt. Akkor a kocsit itt a garázsban marad?

Gyalog járok dolgozni, később kerékpárra gondolok, de mivel én viszem a gyerekeket iskolába autóval, jókat szoktam mosolyogni, mikor hallgatom a rádióban a dugójelentést és én pont benne ülök, hogy itt ezt nevezik dugónak. Szóval nem hiányzik az a napi két óra, amit az autóba töltöttem el.

Mi az, ami manapság egy fogorvost elfogadottá tesz, mi az üzenet, hogy merre kell haladni a fiataloknak?

Szeretném folytatni azt a hagyományt, hogy egy hazai és nemzetközi viszonylatban is értékelt és keresett diplomát tudjunk adni a hallgatóinknak. Ami képessé teszi Őket, hogy a praxisban egyszerre legyenek jó fogorvosok, tudjanak kapcsolatot tartani a hatóságokkal, tudjanak jó emberismerőként, akár pszichológusként segíteni a pácienseknek, és megfelelő segítőköt tudjanak választani maguk mellé. Ez

egyfelől a képzés minőségének a folyamatos fenntartását és fejlesztését hárítja ránk. A „jó” fogorvos képzésnek több aspektusa van. Egy jó és versenyképes diploma kell a kollégák kezébe, másrészt a páciensek nem csak az orvosi felkészültségünket vizsgálják vagy várják el, hanem az emberi gondoskodást, megbízhatóságot és a magabiztos fellépést. Soha nem szabad elfelejteni, hogy mégiscsak kiszolgáltatott helyzetben levő ember fordul hozzánk és nekünk segíteni kell ezeken az emberen. Arra kell törekednünk, hogy elégedetten távozzon tőlünk a páciens, és le kell küzdenünk a fogorvosi tevékenységgel és munkával szemben fennálló nagyfokú félelmét.

**-Balázs András és Simán Benedek-
-Fotó: Balázs András-**

Állathatározó

1. A tehén

A tehénnek négy lába van, viszonylag közel helyezkednek el egymáshoz, még aránylag szimmetrikusak is. A tehén szemből és hátulról szimmetrikus a leginkább, jobbról illetve balról nem nagyon. Felülről és alulról nehéz a tehenet vizsgálni, mert fentről ráeshetünk, alulról meg ránk léphet.

2. A malac

A malac testének szimmetrikus vizsgálatakor hasonló eredményeket kapunk, mint a tehén esetében. A malacot azonban magasabb emberek felülről is megnézhetik, mert a malac egy alacsony állat, és így könnyebb a rálátás. A malac nem szokott tehenre támadni.

3. A sündisznó

A sündisznó nem áll másból, mint valószínűleg négy lábból és szúrótüskékből. Az oroslánra és a mérges kígyóra csak akkor támad, amikor azok nem támadnak rá. Rendkívül éles fogai a szájüregétől a vastagbeléig tartanak.

4. A gólya

A gólya csőre nagyon hosszú, és elbír legalább 3 kilógrammot. Ezenkívül piros színe van. A kisbabák ezért szeretik annyira a piros színt. Ha a kisbaba több mint 3,5 kg akkor a gólya vagy lezuhan, vagy lassan repül. Az öreg gólyák lezuhannak.

5. A bálna

A bálna süket állat, mert nem hal. Szereti a nála nagyobb testű vízi lényeket. A bálna ezért nem szeret senkit. Egyébként igen békés állat. Ha volna keze és lába, könnyebben tudna úszni.

6. A zöld szemes ostoros

Az egyik zöld szemes ostoros a Mars bolygóról esett le a Földre. A Marson pusztákon élt, kedvenc időtöltése a lovaglás volt. Ehhez kellett neki az ostor. A zöld szem meg adott volt.

7. A bogár

A bogár nem egy állat, hanem sok kis apró repkedő állat összefoglaló neve. De mindegyik ugyanazt csinálja. Nyáron belerepülnek a fagyinkba, télen meg megfagynak.

8. A mérges kígyó

A mérges kígyó nem is mérges, csak valaki kitalálta. Valójában szégyenlős, amiért keze helyett lába nőtt ki. A lábai nagyon csúnyák, ezért inkább nappal visszahúzza tartja azokat. Így futva nem tudja utolérni áldozatát, inkább beleharap egy jó nagyot.

9. A sárkány

A sárkány közeli rokona a hálnak. Ezt testfelépítésük is bizonyítja, hiszen vannak olyan sárkányok, amelyek testét pikkely borítja. Mivel a sárkány majdnem hal, a bálna pedig egyáltalán nem, így biztosan állíthatjuk, hogy a sárkány és a bálna nem egy őstől származik.

10. A majom

A majom és az ember között sokak szerint nagyon sok közös vonás van. Ilyen például, mindkettőnek földig ér a lába, nem tudja a saját fülét megharapni, stb. A majom azonban különbözik is az embertől, hiszen az emberrel ellentétben nem csinál fölöslegesen hülye dolgokat. Ez egyébként minden állatra vonatkozik.

INTERJÚ

A bohóc doktorokkal

Bizonyára még bennetek is élénken él egynehány emlék arról, milyen volt kisgyermekként kórházban feküdni... Fertőtlenítőszag, hófehér paplan és falak, nehézkesen azonosítható koszt és a szurik, amelyekről persze minden doktor bácsi azt állítja, hogy nem fog fájni... De nem lehetne valahogy ezt a kórházi kalandot egy cseppnyivel kellemesebbé tenni? Hozzáadni egy-két mosolyt, megszorozni pár játékkal s elosztani egy hatalmas piros orral? Erről beszélgettünk a gyermekklinika két bohócdoktorával, Kiss Andreával és Hollósi Orsolyával.

Kezdésként egy rövid bemutatkozás...

Andi: Kiss Andrea vagyok, szociális munkás szakon végeztem az egyetemen. A Janus Egyetemi Színházban kezdtem el színésszettel foglalkozni, ezen keresztül kerültem a Piros orr alapítványhoz, ahol most dolgozom bohócként. Ez nem egy főállású munka, emellett továbbra is színészkedem.

Orsi: Hollósi Orsolyának hívnak, Andihoz hasonlóan én is az egyetemi színházon keresztül ismerkedtem meg az alapítvánnyal, de már gimnazista korom óta foglalkozok színjátszással. Van egy franciatanári és egy magyar szakos diplomám, s emellett, hogy magánórákat adok franciából, külföldieket is tanítok magyar nyelvre.

Mit takar pontosan az, ha valaki bohócdoktor?

Andi: Bohócnak öltözünk, kifestjük magunkat, de van rajtunk fehér köpeny is, így járjuk az osztályokat a klinikán. Bemegyünk a kórtermekbe, zenélünk, éneklünk a gyerekeknek, különféle vidám produkciókat adunk elő nekik.

Orsi: Esetenként játszunk is velük - ha éppen bevonhatók-, ilyenkor orvosi helyzeteket jelenítünk meg játékosan, például megvizsgálunk, elaltatunk, műtünk plüssmacikat, játékbabákat... Megpróbáljuk a gyermekeket

kimozdítani saját gondjaik közül, próbálunk lehetőséget teremteni nekik a vidámságra, és arra, hogy a megszokott dolgaik helyett valami másra figyelhessenek. Kicsit elvarázsoljuk őket.

Mióta dolgoztok így együtt a Gyerekklinikán?

Andi: Öt éve kezdtük, akkor még csak heti egy alkalmat jelentett a bohócdoktorkodás, de ez változott, jelenleg heti két alkalommal játszunk a gyerekeknek.

Milyen volt a kezdeti fogadtatás a klinika részéről?

Orsi: Nagyon nagy szerencsénk volt a klinikával, abszolút támogattak bennünket a kezdetektől fogva. Mind az orvosoktól, mind az ápolóóktól rengeteg segítséget kaptunk. De mi is törekszünk arra, hogy az orvosok munkáját ne zavarjuk, hiszen egy kórházban a gyógyítás az első.

Hogy lett belőletek bohócdoktor? Valamilyen képzést kellett elvégeznetek?

Andi: A Piros orr alapítványnak van művészeti vezetője, ő szervez bizonyos időközönként workshopokat, ahol tanulni lehet a mesterséget. Számos workshopon vettünk részt, elsajátítottuk az alapokat, konkrét trükköket, ötleteket lestünk el, egyre jobban ráérezünk az egész folyamatra, kialakult, hogyan formálhatjuk egy-egy szereplésünket az adott helyzetnek megfelelően. Fontos a jó improvizáció.

Orsi: Vizsgát sem kellett tennünk, a művészeti vezető döntötte el azt is, hogy mikor érett meg valaki arra, hogy a kórházba mehessen. Persze nem álltunk munkába azonnal, először csak megfigyelőként dolgozhattunk tapasztalt bohóc mellett, majd szép lassan mi is bekapcsolódhattunk a munkába. Lemorzsolódásra is volt példa, ha a művészeti vezető úgy látta, hogy valaki nem fejlődik tovább, vagy nem olyan ember, akire az alapítványnak szüksége van. Persze azzal, hogy munkához láthatunk, még semmi sem ért véget, magunknak kellett kitalálnunk a karaktereinket, és továbbképzésre is járunk rendszeresen.

Nem minden színész lesz bohócdoktor, gondolom, a tehetségen kívül fontos a lelki oldal, a segíteni akarás...

Andi: Tulajdonképpen mikor kezdtük, minket nem elsősorban a segíteni akarás jellemezett, hanem a technikát találtuk nagyon érdekesnek...

Orsi: Szakmailag egy új kihívást és kifejezőmódot jelentett a bohócdoktorkodás ezen területe. De természetesen kell a lelki oldal, ez később derül ki, e nélkül nem megy.

Meséljetelek, mit tartotok legfontosabbnak a munkátokban, milyen módon tudtok segíteni?

Orsi: A műsorunk, játékunk által energiát viszünk be a kórtermekbe, a beteg gyermekeknek ez egy lehetőség az érzelmi kimozdulásra, nézőpontváltásra. Nem feltétlenül nevetésben fog ez részükről megnyilvánulni, sokszor elsíriák magukat egyes gyerekek és hozzátartozóik is. Ez nem baj, hiszen ilyenkor valami felszakad bennük, és utána megnyugszanak.

Andi: Fontos, hogy végső soron jó érzést hagyjunk magunk után. Igyekszünk a gyermekeket az adott állapotukból kimozdítani. A betegek különböző helyzetekben vannak, máshogyan lehet utat találni egyikükhöz, másikukhoz. A reakciójuk is sokféle, de ha sikerül elérni, hogy valami megmozduljon bennük, és jöjjön kifele a feszültség, akkor már mi nyertünk.

Sok szenvedésnek, és nehézségnek vagytok szemtanúi munkátok során. Hogyan kezelitek ezeket, mit engedtek be magatokba?

Andi: Már az elején kiderült, hogy nem lehet nem beengedni a dolgokat. Sokat járunk sok helyen, és közben akaratlanul is kialakul valamiféle kötődés a gyerekek felé. Erre van az alapítványnak egy pszichológusa, aki foglalkozik velünk. Az előírás szerint havonta egyszer kötelező elmenni hozzá, de ha nem lenne kötelező, akkor is felkeresnénk, mint ahogy tesszük is ezt többször havonta. Nehéz meghúzni a határt, hogy mit engedjünk be magunkba, és mit nem. Meggyőződés, hogy ha semmit nem engednénk be, akkor nem tudnánk olyan jól a munkánkat végezni. Viszont haza se vihetem a problémákat, ez tapasztalat és idő kérdése, hogy hogyan tudom magamban elrakni az élményeket. Vékony a határvonal, amin táncolunk, de nekem sokat segít a bohóclét, az, hogy nem Andiként és Orsiként megyünk be, hanem Rumliként és Topánkaként, így ott bent nem kezdek el azon gondolkodni, hogy rossz a gyerekeknek, hanem tudom, hogy csinálom a feladatomat, amibe be akarom őt vonni, és ez azért védelmet ad. Persze amikor kijövök és lesminkelek, átgondolom a látottakat, kicsit rám zuhannak a dolgok, de erre van a pszichológus.

Orsi: Bár nem szoktuk faggatni az orvosokat a gyerekek betegségeiről, nagyjából azért látjuk, milyen állapotban van egy-egy gyerek. Őszintén szólva, nem is szeretném pontosan tudni, mi a bajuk, mert szerintem sokkal rosszabbul tudnék úgy dolgozni, ha ezek az információk mind ott zakatolnának a fejemben. Az is fontos szempont, hogy talán a gyerekeknek is könnyebb, ha nem úgy nézünk rájuk, mint súlyos betegekre.

Volt már úgy, hogy lelki okok miatt nem tudtatok bemenni?

Andi: A kezdeti időszakban volt. Ilyenkor szólunk a művészeti vezetőnek, és ő mást küldött be helyettünk. Rossz lelkiállapotban nem lehet ezt csinálni, hiszen művészileg maximálisat kell alakítanunk, hogy a munkánk segíteni tudjon.

Ketten találkoztok az élet más színterein is? Barátok vagytok?

Orsi: Igen, már nagyon rég óta barátok vagyunk. Az ebből fakadó egymásra hangoltság egyrészt a munkánkat is megkönnyíti, ráadásul az esetleges problémákról is nyíltan merünk beszélni.

Hogyan látjátok a Gyermekklinika orvosi működését, orvosait?

Andi: Bohóc szemmel azt látjuk, hogy egy nagyon jól működő klinikáról van szó. Támogatnak minket az itt dolgozó orvosok, nővérek. Halljuk persze, hogy nem mindenhol jó a helyzet a kórházakban, de nekünk itt csak jó tapasztalataink vannak. Többször megesezt, hogy egy-egy orvos beállt a játékba, hajlandó volt mulatságossá válni a gyerekek előtt. Ez nekem nagyon szimpatikus, jónak látom, ha az orvos-beteg kapcsolat ennyire közvetlen tud lenni, és nem csak elnéznek a páciens feje felett. Persze látom azt is, hogy orvosként ezt nehéz megvalósítani, így minden elismerésem azoké, akik mégis törekednek erre. A gyerekek különösen érzékenyek, ezért hálásak, és nagyobb a bizalmuk, ha közvetlenebb módon bánnak velük.

Orsi: Ráadásul ez egy jó alkalom az orvosoknak, hogy ha csak öt percre is, de kiengedjenek egy kicsit. A nővéreken is számtalanszor észre lehet venni, mennyire sokat jelent számukra egy-egy ilyen vidám pillanat.

Szerintetek, aki gyerekorvosnak megy, annak eleve nagyobb empatikus készsége van?

Andi: Lehet. Bár összességében nincs nagy belevetésünk, de a tapasztalatok alapján ez elképzelhető. Annyi különböző ember típus van az orvosok között, sokat lehet hallani a magyar közvéleményt, miszerint rossz és személytelen az orvos-beteg kapcsolat a kórházi ellátás során, és ennek ellenére mi mégis azt érezzük itt, hogy pozitívak és nyitottak az orvosok a gyermekek, és a mi munkánk felé.

Hisztek a test és lélek egységében olyan szempontból, hogy ti a munkátok során a lélekre hattok, és ettől jobb lesz a testnek is?

Orsi: Biztos vagyok ebben, bár tudom, hogy csodákat azért nem tudunk tenni. Szerintem már az is rengeteget jelent, ha egy gyermeket jobb kedvre tudunk deríteni, s emiatt az orvosok, ápolók is könnyebben tudnak hozzáérni.

Mit tartanátok ideális állapotnak az orvosok és segítők munkájával kapcsolatban?

Andi: Több orvosra lenne szükség, és nekik több segítőre. Ideális gazdasági helyzetben meg lehetne valósítani azt, hogy az orvosoknak kevesebbet kelljen dolgozniuk, ne érje őket ekkora nyomás és stressz, de mégis jól tudjanak élni. Emellett

fontosnak tartom, hogy álljanak mögöttük segítő szolgáltatások, amiket igénybe véve könnyebben elkerülhetik a kiégést. A munkájukhoz több olyan támogatóra lenne szükségük, mint például a bohócok, zenészek, kórházpszichológusok, akik rajtuk kívül más vonatkozásban foglalkoznak a betegekkel.

Orsi: Szerintem az lenne az ideális, ha a különböző területek együtt tudnának működni. Például velünk is többször előfordult, hogy az orvosok megkértek bennünket, hogy nézzük meg, hogy egy-egy ingerre, hogy reagál a gyermek. Ilyen összefogással az orvosok munkája is sokkal könnyebb lenne.

Végül, tapasztalataitok alapján mit tanácsoltok nekünk orvostanhallgatóknak, amire figyeljünk, hogy a diploma megszerzése után ne csak tárgyi tudásban legyünk otthon, hanem összességében jó orvosok legyünk?

Andi: A figyelem nagyon fontos. Ha tudjátok éreztetni a beteggel, hogy valóban figyeltek rá, akkor jól csináljátok. Ehhez szerintem nem kellene nagy dolgok.

Orsi: Nem szabad arról sem elfeledkezni, hogy minden ember problémáját egyedi esetként kell kezelni, ez elengedhetetlen feltétele a jó orvos-beteg kapcsolatnak.

-Nagy-Timcsuk Bianka és Oszoli Dániel-

7				8				6
	4		9	1	7		2	
		3	4		6	8		
5	9	4				6	3	
1	6						9	8
	8	2				1	5	
		8	1		5	9		
	3		2	6	8		4	
6				9				3

**S
U
D
O
K
U**

INTERJÚ

Gerlinger Imre Professzorral

Gerlinger Imre Professzor Úrral, a Pécsi Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika újdonsült intézetvezetőjével beszélgettünk az orvosi pálya szépségeiről és nehézségeiről, hallgatói évekről, magánéletről, professzori kinevezéséről és ezzel kapcsolatos jövőbeni céljairól.

Miért az orvosi pályát választotta?

A szűkebb-tágabb családjamban én voltam az első, aki orvos lett. A szüleim nagy erőfeszítéseket tettek annak érdekében, hogy engem és az öcsémet taníttassanak, amiért mindig nagyon hálás leszek nekik.

A választásomban tehát az egyik és talán a legfontosabb dolog a szüleim inspirációja volt. Emellett már a középiskolában is a reáltárgyak érdekelték. Matematika-fizika tagozatos gimnazista lévén első év végén Arany Dániel matematika versenyt nyertem. Később szerettem matektanárom bánatára a megyei biológia versenyen jeleskedtem, aztán harmadikos koromban már éreztem, hogy a biológia és ezen keresztül az orvoslás lesz a vonzó irány számomra. Nyári szünetben elszegődtem beteghordónak a Nagykanizsai Kórházba, közben sokat foglalkoztam a sebészeti műtőben is. Végül, de nem utolsó sorban az is közrejátszott választásomban, hogy volt egy szenzációs középiskolai biológia tanárom, egy polihisztor, aki rengeteget foglalkozott a diákokkal, a tanórákon kívül még a szabadidejét is ránk áldozva segítette a felkészülésben, ami nagyon inspiráló volt.

Itt Pécssett, az egyetemen is ilyen kiemelkedően teljesített?

Az első két évben kicsit lazábban vettem a dolgokat, ugyanis nagyon élveztem azt, hogy kiszakadtam az otthoni környezetből. Jöttek az első nagy szerelmek és az első nagy kollégiumi bulik. Szóval az elején még nem volt bennem akkora elkötelezettség a tanulás iránt. Harmadévtől kezdve aztán nagyon rákapsoltam, főleg a klinikai tárgyak már nagyon jól mentek és gyakorlatilag utána már végig 4,5 feletti átlaggal zártam a féléveket.

Az első szakvizsgáját 1985-ben csecsemő- és gyermekgyógyászatból szerezte. 1989-ben fül-orr-gégegyógyászat, majd 1998-ban audiológia szakvizsgát is tett. Miért döntött a gyermekgyógyászat után a fül-orr-gégészet mellett?

Harmadévtől Pintér András professzor úrnál TDK-ztam a gyermeksebészen. Az ő egyénisége, szorgalma, munkastílusa mély benyomást tett rám. Ő vezetett be a sebészet rejtelmeibe, sokunk számára volt Ő a klinikus példakép. A TDK pályamunkámat is nála írtam a pylorus stenosis témakörében. Az egyetem után a Gyermekklinikára kerültem. Gyermekgyógyászként kezdtem a pályafutásomat, bár gyermeksebész szerettem volna lenni, ám erre abban az időben nem volt lehetőségem, tekintve, hogy 5-8 évente akadt egy állás. Már-már a távozás gondolatával foglalkoztam, de ekkor egyszer összefutottam egészen véletlenül az egykori fül-orr-gégészeti gyakorlatvezetőmmel, Mink Antal Tanár Úrral (aki most Ausztriában, Steyr-ben főorvos). Ő volt az, aki átcsábított Bauer Miklós klinikaigazgató professzorhoz, az akkori rektorhoz bemutatkozó vizitre. Néhány beszélgetést követően nagyon nagy kedvet kaptam a fül-orr-gégészethez, s a váltás utólag nézve életem legjobb döntése volt. Ha ez nem így történt volna, akkor valószínűleg most nem is beszélgetnék itt, s talán gyermek körzeti orvos lennék valahol egy kis dunántúli faluban.

Itt töltötte a rezidens éveit a klinikán?

Igen, végig itt dolgoztam. Szakvizsga után jöttem át a Gyermekklinikáról, így nekem még egyszer be kellett állnom a sor végére, ami nem volt egy könnyű dolog. Végül újabb szakvizsgát tettem és utána itt lettem tanársegéd, adjunktus majd docens is. Lassan felkapaszkodtam a ranglétrán.

Több évet töltött külföldön is. Mesélne egy kicsit arról az időszakról?

Fél évet töltöttem el Hollandiában, s öt évet dolgoztam Angliában, majd több kisebb ösztöndíjat is kaptam, például Olaszországba, az USA-ba és Norvégiába is. Bauer prof mindig támogatta a külföldi tapasztalatszerzést.

Az első komoly lehetőségként az Utrechti Egyetemre kaptam egy Soros Ösztöndíjat 1992-ben, ami egy óriási élmény volt számomra. A belsőfül megbetegedéseinek immunológiai okait kutató laborba kerültem. Tulajdonképpen egy teljesen más szemléletű világot ismertem meg hollandiai tartózkodásom során. Akkor tapasztaltam meg, hogy milyen a nyugati orvoslás szemlélete, milyen az ottani menedzsment. Teljesen új volt számomra, hogy rendszeresen megkérdezték a szakmai véleményemet, sőt el is várták, hogy legyen. Az ottani főnökömmel, Jan Veldman proffal később Isztambulban egy világkongresszuson mutattuk be eredményeinket, ez volt az első kongresszusi szereplésem.

1994 januárjától három évet töltöttem el angliai egyetemeken egyrészt Gloucesterben, ahol az itthoni alapokra építve egy nagyon hasznos fülsebészeti tréningen mentem át. Utána a Liverpooli Egyetemre kaptam egy másfél éves fej-nyaksebészeti ösztöndíjat, ami fizikailag egy nagyon megterhelő, de számomra sok boldogságot jelentő időszak volt, ugyanis ez idő alatt csaknem száz komoly fej-nyaksebészeti műtétet végezhettem, ami a műtéti gyakorlatom szempontjából rendkívül szerencsés körülmény volt. 2001 és 2003 között már vendégfőorvosi állásra kaptam újra meghívást a Nottinghambe, ahol a fülsebészeti osztály vezetése mellett nagyon sokat tanultam a három társprofesszortól, s azóta is kiváló baráti és szakmai kapcsolatot ápolok velük.

A külföldi tapasztalatok, kapcsolatok és a számos lehetőség, hogy operálhatott, óriási előnyt jelenthetett az Ön számára.

Igen, mivel az angol kollégák előszeretettel adták át a műtéteket (egy kicsit lustának is tünnek emiatt nekem), ezt a lehetőséget pedig ki kellett használni. Emellett a kint töltött évek alatt sokat javult a nyelvtudásom, a gyermekeim is megtanultak angolul, tisztességes fizetést kaptam és ugyanakkor néhány olyan szakmai projekttel is sikerült felruházni magamat, amiket évekig kamatoztattam utána, és néhány újdonságot is sikerült hazahoznom. Az sem volt mellékes, hogy évente négy-öt, a kórház által fizetett nemzetközi kongresszuson vehettem részt, számos máig tartó szakmai barátságot sikerült kötnöm.

Az imént felsorolta az előnyeit a külföldi munkavállalásnak, a külföldi életnek. Hogyhogy mégis visszacsábult Magyarországra?

Sokan megkérdezték már ezt tőlem. Én úgy gondolom, hogyha valaki eltölt valamennyi időt külföldön, akkor előbb-utóbb el kell döntenie, hogy kishal akar-e maradni a nagyvízben, vagy esetleg megpróbálja a kint megszerzett

újabb ismeretekre építkezve a karrierjét olyan mederbe terelni, hogy otthon legyen nagyobb hal a kisvízben. Természetesen, mint mindenben, itt is szükség van egy nagy adag szerencsére, például arra, hogy megfelelő munkakörülmények, kihívások, inspiráló és befogadó környezet, segítő főnök várják a hazatérőt. Hazajövelelem mellett még természetesen a családi szempontok is szóltak, itthon élnek az idős szüleim, a gyermekeim úgymond nem akartak „angolok” lenni, azon kívül a nejem, aki fogorvos, szerette volna itthon folytatni az időlegesen félbeszakított praxisát.

Végül úgy gondoltam, hogy a ködös Albionban fölszedett tapasztalatokkal itthon sokkal kellemesebb szakmai közeget tudok teremteni magam körül, mint odakint egy ugyan relatíve jobb fizetéssel, de hosszú távon sokkal kedvezőtlenebb szakmai közérzettel. Inspiráló volt számomra az is, hogy az időközben kinevezett új professzoromtól, Pytel Józseftől is megfelelő támogatást és biztatást kaptam a további munkámhoz.

Bár kaptam ajánlatokat Nottinghamból és Liverpoolból is, de nem fordult meg a fejemben egy percig sem, hogy kint maradjak.

Bizonyára Ön is tudja, hogy a rezidensképzéssel kapcsolatos törvénykezések nem nyerték el az orvostanhallgatók maradéktalan tetszését. Nagyon sokan tervezik az orvosi pályájukat külföldön. Mit tudna tanácsolni a fiataloknak?

Magamból kiindulva semmi kivétlnivalót nem látok abban, hogy a fiatal orvosok a szakvizsga előtt, akár a felkészülés részeként egy-két évet külföldön szeretnének eltölteni. A

nyelvtudásukat ezzel elmélyítik, szakmai kapcsolatokra tesznek szert, megtanulnak csapatban dolgozni és esetleg meg tudják alapozni mondjuk az első impact faktoros cikket, amire később akár egy PhD-t lehet építeni, anyagilag sem járnak rosszul. Nem ők tehetnek róla, hogy az egészségügyi kormányzat az ismételt vészharangkongatás ellenére sem tesz eleget a munkakörülmények javítása, vonzóvá tétele érdekében. Nincs még ez a kérdés a helyére téve, s igaz az, hogy sajnos rengeteg tehetséget veszünk el. Az ideális az lenne, ha a kint tanultak itthon hasznosulnának.

Ami a további tanácsokat illeti: ha valaki egy kicsit is céltudatosan előre gondolkodik, akkor szerintem harmadnegyedéven kell egy tanítómestert keresni, két-három évet eltölteni mellette, hogy egy jó minőségű TDK munkát sikerüljön produkálni, amit legjobb hobbiként felfogni. Ez kiváló lehetőség annak megtanulására, hogy miképpen kell adatokat megszerezni, irodalmazni, előadást összeállítani, ötleteket szerezni stb. Sajnos ma nem ritkán azt tapasztalom, hogy a hallgatók egy része nem tudja még ötöd vagy hatodéves korában sem, hogy milyen szakterületet válasszon, nem látnak előre két-három évet és nem áll semmilyen extra teljesítmény sem mögöttük. Ma már a feltételek megváltoztak, harmadév után céltudatosan kell készülniük a pályára, mivel komoly verseny van a rezidens jelöltek között a megfelelő helyekért.

Egy további tapasztalatom, ami elszomorít, hogy azt látom, hogy mintha a 10 évvel ezelőtti hallgatók elhivatottsága, lelkesedése sokkal nagyobb lett volna, persze tudom, hogy közben a körülmények is sokat változtak.

A pályafutást illetően egyébként azt szoktam tanácsolni a hallgatóknak, hogy elsősorban ne várost válasszanak vagy szakmát, hanem sokkal inkább egy olyan tanítómestert, aki mellett jól meg lehet tanulni a választott diszciplínát.

A júniusban elfogadott rendelet szerint a minisztérium által meghatározott 5+4 év magyarországi munkaviszony szükséges. Ez a sokak számára „röghöz kötés”-ként ismert törvény ugyan megengedi a belföldi szabad munkaerő áramlást, mégis nagyban korlátozza a mozgásteret.

Valóban, ezzel én sem értek egyet. Vonzóvá kellene tenni a feltételeket a röghöz kötés helyett mégpedig úgy, hogy a leendő rezidensek, illetve a rezidensségből kilépő fiatalok nagyobb kedvvel vágjanak bele a hazai orvoslásba és ne a távozáson, esetleg pályaelhagyáson gondolkodjanak. Ez tipikusan egy íróasztal mellett meghozott, átgondolatlan, nem gyakorló orvosok által jegyzett rendelkezés.

Evezzünk magánéleti vizekre! Meséljen a családjáról!

A feleségem fogorvosként dolgozik Pécs környékén két körzetben. Két gyermekem van, a lányom, Lilla utolsó éves pszichológia szakos hallgató a PTE-n. A fiam pedig András, aki

harmadikos gimnazistaként éli a fiatalok gondtalan életét, és mindenféle sportok töltik ki a hétköznapjait, s közgazdásznak készül. A szüleim Nagykanizsán élnek, szerencsére jó egészségnek örvendenek. Az öcsém középiskolai testnevelő tanár. Én érettségi óta Pécssett élek, az egyetem alatt kollégista voltam, harmadévig a 48-as téren, aztán a Jakabhegyi úton.

Milyen hobbijai vannak? Sportol valamit?

Diákkoromban Nagykanizsán fociztam, Pécssett pedig még adjunctus koromban is a Pécsiterv csapatával a városi kispályás bajnokságban játszottunk. Amikor aztán a régi barátok felcseperedett fiai is elkezdtek lejárni az edzésekre és időnként úgy odarúgtak, hogy egész hétvégén sántikáltam, akkor azt mondtam, hogy ebből a sportból most már köszönöm elég.

Közben szép lassan átnyergeltem a teniszre és nagyon élvezem az új pécsi teniszparadicsom nyújtotta kitűnő lehetőségeket. Kiváló a társaság, nem csak orvoskollégákkal játszom együtt, hanem tanár, szobrászművész, mérnök, és iparos is van közöttük. Az egész tenisz-élet legkellemesebb része pedig az, amikor utána le tudunk ülni és megbeszéljük a világot és az egyetem dolgait egy sör mellett. Sokféle, különböző háttérrel rendelkező ember szemlélete és véleményei ütköznek ilyenkor, ami egy borzasztó élvezetes dolog. Egyébként 3 éve Pécssett rendeztük meg először az Országos Fül-orr-gégész Bajnokságot, jövőre pedig Veszprémben találkozunk.

Másik sportom a sízés, évente legalább két alkalommal szakítok rá időt, s meg kell mondjam, hogy nekem ez fontosabb és élvezetesebb időtöltés, mint egy tengerparti sütkézés. Egyébként sportos klinika vagyunk, épp jövő hét pénteken mérkőzünk meg a Szegedi Fül-Orr-Gége Klinika csapatával foci, squash és tenisz sportágakban. Egyik fiatal kollégám tagja a többszörös világbajnok orvos fociválogottnak, egy kollégánóm pedig többszörös magyar bajnoki ezüstérmes skeet lövő. Néhány hónapja az egész klinika kipróbálta az agyaggalamb lövészetet Szekszárdon, de nagy pusztítást nem tettünk a „madarakban” /mosoly/.

Sportszeretetem mellett nagy jazzrajongó vagyok. Sok CD-m van és rendszeresen járok koncertekre is, emellett a nagykanizsai Jazz Klubnak alapító tagja is voltam gimnazista koromban. Nagyon jó kikapcsolódást jelent ez nekem.

Ez a jazz klub elméleti síkon működött, illetve zene hallgatás szintjén, vagy zenéltek is esetleg?

Én jazzt nem játszottam soha, viszont hét éves koromtól érettségiig csellóztam. Azóta is nagy szívfájdalmam, hogy egyetemista koromban ez a tevékenység elsorvadt. Rövid ideig még játszottam az Ifjúsági Ház zenekarában, de be kellett látnom, hogy mindenre nincs ideje az embernek.

Én egyébként egyetemista koromban csellista tudásomra alapozva elég jól gitároztam, és zsebpénzem kiegészítésére esküvőkön gitároztam. Egyetemi klubokban is zenéltem, volt egy két órás műsorom, amit meg lehetett rendelni.

Egyedül? Egy szál gitárral?

Bizony. Énekeltem is hozzá. Az anyakönyvvezető beszéde előtt, után, vagy bevonuláskor lement egy-egy szám. De a csoportbulik hangulatát is nagyon meghatározta egy-két jó szám.

Akkor az ön esküvőjén ki játszott?

Ott nem volt ilyen. A gimnáziumi és egyetemista barátaim voltak jelen. Egyébként az '84 augusztusában volt, és még mindig az első feleségemnél tartok. /mosoly/

A professzori kinevezése gondolom sokkal több elfoglaltsággal, kööttséggel jár, mint az eddigi pozíciója.

Igen. Ez teljesen új dimenziókba helyezi az embert, mert azonnal lehet érezni, hogy lényegesen nagyobb a felelősség úgy az intézet, mint a kollegák iránt. Az ő szakmai munkájukért, előmenetelükért, az intézet tudományos potenciáljéért, gazdasági sikerességéért az ember egy személyben felelős. Ez utóbbi okból tavaly fél évig jártam a PTE-n egy közgazdasági tanfolyamra, ami nagyon sok hasznos ismeretet adott. Nagyon sok időt vesz igénybe a megnövekedett számú átiratok, megválaszolható levelek, kérvények, különböző okiratok feldolgozása, ha az ember lelkiismeretesen akarja csinálni. Ha a későbbiekben visszatekintek majd a pályafutásomra,

akkor valószínűleg a legkényelmesebbnek a docensi éveket fogom látni, mert akkor az ember sokkal inkább csak a szakmával tud foglalkozni, és az adminisztráció, a szervezés terhe annyira nem nehezedik rá. De hazudnék, ha azt mondanám, hogy az igazgatás nem egy izgalmas új kihívás, ugyanakkor mindig támaszkodhatok két korábbi elődöm bölcs tanácsaira, tapasztalataira.

Például most az első három igazgatói hónapom után komoly sikernek könyvelem el, hogy a nem túl dicsőséges kubatúrájú épületünk homlokzat felújítására sikerült egy nagyobb összeget nyernünk, s elkezdtünk beadni komolyabb összegekre is pályázatokat, hogy műszerparkunkat fejleszteni tudjuk.

Van esetleg valami üzenete a hallgatóság felé?

Azt tudom tanácsolni, hogy soha ne veszítsék el a szakmai kíváncsiságukat. Mindig legyenek rövid- és középtávú terveik, melyeket úgy valósítsanak meg, hogy legyenek konkrét terminusok, célok amikhez ragaszkodnak!

A másik, hogy keressenek maguknak tanítómestereket már az egyetemen, olyan tanáregyeniségeket, akikre számíthatnak, és akik nem csak a szakmában jelentősek, hanem emberileg is példamutatóak, és inspirálóak! Elméleti intézetben kezdett TDK munkára később nagyon jól lehet építkezni a klinikumban.

Ami nagyon lényeges, hogy legalább a hatodév végére mindenkinek manapság profinak kell lenni a számítástechnika terén, a nyelvismeret pedig elengedhetetlen. Ha ez nincs meg, az óriási hátrányt jelent a szakmai előrehaladásban. Később ne csak itthon nézzenek körül a szakmájukat illetően, hanem szerezzenek inspiráló külföldi tapasztalatokat, s ne csak a mindennapi rutin töltse ki a napjaikat. Végül fontos, hogy legyen valamilyen hobbijuk, ami segít abban, hogy rendszeresen újra töltsék az „akkumulátorokat”.

A különböző szakmai teendők között azért a múlt maradt a szíve csücske?

Természetesen. Elsődlegesen a fülsebészetet és az endoszkópos melléküreg-sebészetet szeretem, nemcsak művelni, de megtanítani is. Emellett rendkívül komoly oktatási feladatok is hárulnak ránk. Nemcsak az angol, német és magyar általános orvos illetve fogász hallgatókat, hanem többek között diétetikusokat, gyógyszerészeket is tanítunk. Ilyen kis létszámmal ez óriási megterhelés mindenki számára. Ezen kívül szívügyemnek tekintem a publikálást illetve az arra való ösztönzést is. Igyeksem minden fiatalnak témákat, feladatokat kiosztani, és ezeket megfelelő határidővel be is vasalni. Szorgalmazom a kongresszusi részvételeket, örülök, ha minél többen világot látnak, s új ötletekkel térnek vissza.

Rengeteg cikke, kiadványa szerepel külföldi és hazai lapokban egyaránt. Illetve számos szakmai társaság tagja. Hogy tudja ezeket összeegyeztetni? Hogy tud mindenhol ott lenni?

Idővel az ember megtanul szelektálni fontos és kevésbé fontos események között. Megtanul mérlegelni, hogy melyik kongresszusra érdemes elmenni, és melyikre nem. Például a nagy világkongresszusokat kevésbé, a kicsi workshopokat sokkal inkább szeretem. Ezeken kevesen vannak, és egy-egy szűk témakörben nagyon sok mindent lehet tanulni. Igazából a világkongresszusokra azért megy az ember, hogy a szakmai kapcsolatait ápolja, esetleg újakra tegyen szert. Abból mindig profitálunk, ha a nemzetközi kapcsolatok jók. Viccesen azt szoktuk mondani, hogy az ember világkongresszusra azért megy, hogy bemutassa a régi diáit meg az új partnerét / mosoly/, a workshopokon pedig újat is tanul.

Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nincs rám néha panasz, hogy több időt is tölthetnék otthon családi körben. Van is emiatt időnként lelkiismeret furdalásom. De ugye korábban kérdezték, hogy mit tanácsolnék a hallgatóknak? Az még nagyon fontos, hogy egy olyan társat próbáljon mindenki találni, aki komoly „hátszág” az orvosi tevékenység mellett, s ez egy klinikus esetében hatványozottan igaz.

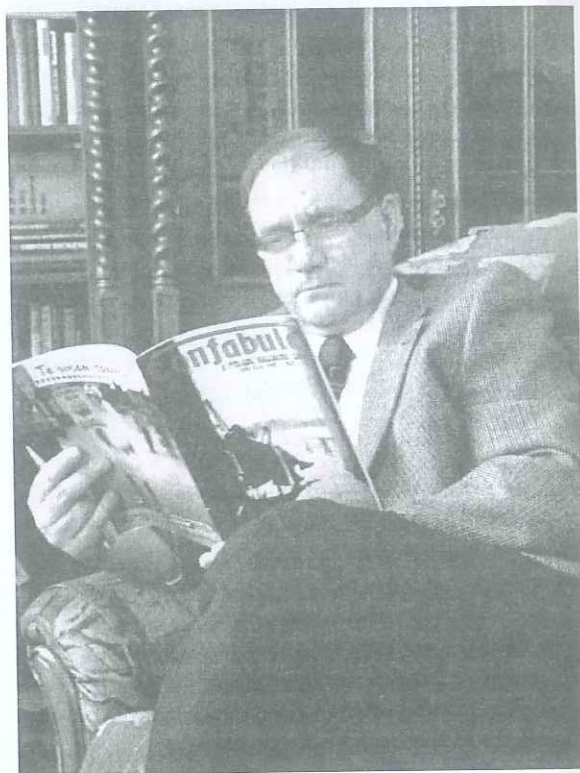
Mindent elért, amit lehetett egyéni szinten, vagy vannak még be nem töltött pozíciók, szakmai titulusok, személyes célok, melyek elérése hajtja a mindennapokban?

Az az igazság, hogy én nem készültem sem professzornak, sem klinika igazgatónak. Az élet azonban másként alakította a forgatókönyvet. Amikor átjöttem a Gyermekgyógyászati Klinikáról, akkor az volt az elképzelésem számos velem egykorú kollégával egyetemben, hogy eltöltünk itt 10-15 évet, és esetleg szakmai ismeretekkel jól felvértezve pályázni fogunk valahova egy Dunántúli kórházba osztályvezető főorvosnak.

Arról természetesen nem mondtam le, hogy a nagydoktori disszertációt egyszer a közeljövőben összeállítsam. A másik pedig, ami személyesen egy fontos célom itt helyben, hogy megmaradjon az intézet hagyományosan jó légköre, az a

baráti szellem, ami itt mindig uralkodó és megszokott volt. Természetesen bizonyos szabályokhoz ragaszkodva, a rendet és a fegyelmezett munkavégzést fenntartva. Úgy gondolom, hogy munkatársaim egy értékes, tehetséges sokra hivatott fiatal csapatot alkotnak, egészen kiváló operatőrökkel. Egyre nagyobb örömforrás az számomra, ha hozzájárulhatok szakmai sikereikhez, kibontakozó karrierjükhöz.

Szeretném még hangsúlyozni, hogy számos visszajelzésből tapasztaltam, hogy szívesen jönnek a mi klinikánk az ország rezidensei és szakvizsgára készülő hallgatói. Itt mindig jó a hangulat, mindig kapnak egy kávét a két nyugdíjas professzor kollégám valamelyikénél, vagy nálam. Mindig kapnak testhez álló feladatot, és ezért nem háborognak, hanem igenis úgy mennek el, hogy itt egy kicsit megold-

goztatták őket. Rendszeresen hallok vissza, hogy ide nagyon szeretnek jönni, és ez engem rendkívül büszkévé tesz.

További nagy értéke az intézetünknek, hogy a szakma összes ágában (fülsebészetben, melléküreg-sebészetben, esztétikai sebészetben, gégemicrochirurgiában) van kurzusunk, amelyek egy része nemzetközi. Jövőre indul az endoszkópos melléküreg-sebészeti kurzusunk is, és ezek mind-mind nagyon népszerűek. Nemcsak szakmai oldalról erősek, hanem mindig megspékeljük őket egy kis szociális programmal, mint például egy sajt- és borkóstolás Villányban, vagy valami hasonló esemény, s külföldi vendég-professzorokat is hívunk. Az elmúlt öt év során intézetünk mindig elnyerte a „Kiválóan Oktató Klinika” megtisztelő címet.

Mindezek mellett nagy hangsúlyt fektetek arra, hogy a fiatalok ne csak a hazai szakmai mezőnyt ismerjék. A fent említett külföldi ismeretségeim révén igyekszem mozgatni a társaságot. És nem csak a nyugat-európai, hanem a környező országokkal kialakított kapcsolatokat is melegen ápoljuk, tehát jóban vagyunk a szlovákokkal, csehekkel, horvátokkal és a románokkal is. Az erdélyi kollegák továbbképzését és menedzselését szívügyemnek tartom. A román társaság vendégprofesszora is vagyok. Hosszú évek óta járnak ide nyaranta erdélyi fiatalok, akik boldogok, hogy asszisztálhatnak, dolgozhatnak itt egy-egy hónapot.

Mit tart fontosnak elmondani az intézettel kapcsolatos céljairól, terveiről, melyeket szeretne megvalósítani?

Amit nagyon nehéznek és fontosnak tartok, az a fiatalok állandó inspirálása, motiválása. Tény, hogy az egyes egyetemi rangfokozatok elérése az idők során egyre nagyobb teljesítményt és áldozatot igényel, s ennek meghozatalára nem mindenki képes. Ami pedig nagyon bosszant engem, hogy minden generáció egyre nehezebbé teszi a következő generáció előmenetelét. Fontos a tudományos előmenetel demonstrálása, dokumentálása, a klinikai kutatómunkához viszont a feltételek nem mindig ideálisak, ezért jól kell együttműködni az elméleti kutatóhelyekkel. A kiváló műtéti teljesítmény felmutatása az alapkövetelmény, hiszen főorvosokat is képzünk a környező kórházak számára, de igazán sikeres klinikus az lesz, aki extra teljesítményre is képes. Külföldi PhD ösztöndíjak megszerzése is alapvető a fiatal kollégák számára.

Alapvető feladatunk továbbra is az oktatási tevékenység lesz, melynek minőségfejlesztése érdekében elengedhetetlen egy elektronikus oktatási adatbázis kialakítása. Honlapunkat is szeretnénk még inkább barátságosabbá, informatívabbá

tenni. Remélem, hogy előbb utóbb elérhetők lesznek rajta oktatófilmek, a gyakori fül-orr-gégészeti műtétek prezentációi és minden előadás power-point-os formában.

A management egyik sarkalatos pontja az intézeti struktúra átalakítása, gondolok itt egy rhinológiai laboratórium létrehozására, klinikai pszichológus alkalmazására, a cochlearis implantációs team továbbfejlesztésére. Fontosnak tartom az egyénre szabott feladatok kidolgozását, teljesíthető határidők bevezetését és a rendszeres számonkérését.

Céloom továbbá új nemzetközi kapcsolatok kiépítése, hiszen a külföldi tapasztalatszerzést jelenlegi körülmények között a tudományos munka alapfeltételének tartom a klinikai kutatómunkában és a PhD képzés folyamatában egyaránt.

Hosszú távú terveim között szerepel még az Európai Akkreditáció elérése az intézetünk számára.

Óriási feladat két ilyen szakmai nagygagyú elődöm - mint Pytel és Bauer professzorok - után átvenni egy olyan klinikát, amely a hazai fül-orr-gége szakma zászlóshajója. Ha legalább ugyanilyen szinten sikerülne tovább vinni a munkásságukat, akkor már boldog lennék, ha ehhez még egy kicsit hozzá tudok tenni, akkor az már tényleg a cseresznye lenne a tejszínhabos torta tetején.

Köszönjük szépen, és ezúton szeretnénk gratulálni a professzor úr kinevezéséhez, továbbá kívánunk sok sikert és kitartást terveinek megvalósításához, és reméljük, hogy ezután is ez az elhivatottság és lelkesedés fogja vezérelni mind klinikusi mind oktatói munkájában, melyet a beszélgetésünk során megismerhettünk!

-Lénárt Petra és Gáspár Sarolta-
-Fotó: Balázs András-

- Mit mond az őseember, mikor meglátja a mamutot?
- ???
- Üöööööööhhhhhh.

- Milyen mértékegységgel mérik a malac hosszát?
- ???
- Röfben.

Kicsit aggódom az egészségem miatt.

Nemrég vért köhögtem fel

Meg némi galamb tollat

#42

HuMSIRC

Hírek az idei cseregyakorlatokról

A Magyar Orvostanhallgatók Egyesülete, azaz MOE vagy HuMSIRC szervezésében, mint minden évben, idén is lehetősége nyílik majd a kötelező nyári gyakorlatok külföldön történő eltöltésére minden 3-6-od éves általános orvos szakra járó hallgatónak.

A pályázatokat előreláthatólag november közepén kerülnek kiírásra.

A teljesség igénye nélkül néhány ország ahova idén utazni lehet: például Örményországba, Bulgáriába, Macedóniába, Litvániába, Lengyelországba, Csehországba, Hollandiába, Ausztriába, Finnországba, Görögországba, Olaszországba, Spanyolországba, Portugáliába, Brazíliába, Mexikóba, Peruba, Törökországba, Libanonba, Indonéziába.

A pályázat menete:

1. HuMSIRC pontok gyűjtése

2. November közepén írjuk ki a pályázatokat, amik a leadási határidőt követően a később részletezésre kerülő pontrendszer alapján kerülnek értékelésre. Ez alapján rangsort állítunk fel a pályázó hallgatók között, majd egy előreláthatólag február elején megrendezett helyosztón mindenki kiválasztja, hova szeretne utazni. A helyek elosztása a fentebb említett rangsor alapján történik. Tehát akinek a legtöbb pontja van, az választhat először, akinek a legkevesebb, az utoljára.

A cseregyakorlat díjának befizetése is a helyosztón lesz esedékes, melyből az ide érkező külföldi diákok ellátását biztosítjuk.

3. Elektronikus jelentkezési lapok kitöltése és az egyes országok által kért különféle dokumentumok begyűjtése

4. 6-8 hét várakozás a fogadó ország visszaigazolására

5. Repülőjegy vásárlás, biztosításkötés és UTAZÁS !!!

A cseregyakorlat pontozási rendszere*:

1. Tanulmányi átlag:

Az utolsó 2 félév átlagolt átlaga $X 12 =$ maximális pontszám
60 pont

(pl.: I. félév átlag 5,0, 2. félév átlaga 5,0 átlaga $5,0 \times 12 = 60$)

Az indexben szereplő átlag alapján!

2. Nyelvvizsga

Angol nyelv és a fogadó ország nyelve:

Felsőfok: A vagy B - 10 pont; C- 20 pont

Középfok: A vagy B - 5 pont; C- 10 pont

Szakmaival bővített vizsga esetén: +3 pont (Profex és belső vizsga is)

Egyéb élő nyelv esetén:

Felsőfok: A vagy B - 5 pont; C- 10 pont

Középfok: A vagy B - 4 pont; C- 8 pont

Holt nyelvek esetén:

Felsőfok: A vagy B - 4 pont; C- 8 pont

Középfok: A vagy B - 3 pont; C- 6 pont

Egy nyelvből csak egy vizsgára lehet pontot kapni.

Megfelelő nemzetközi nyelvvizsgát elfogadunk.

3. Tudományos diákköri munka: maximum 30 pont adható ebben a kategóriában

Minden TDK munkával eltöltött félév után 4 pont

Rektori pályamunka:

Kiemelt: 6 pont

I. díj: 5 pont

II. díj: 4 pont

III. díj: 3 pont

TDK konferencia:

Házi konferencia: I. díj 5 pont

II. díj: 4 pont

III. díj: 3 pont

Országos konferencia:

I. díj: 7 pont

II. díj: 5 pont

III. díj: 4 pont

Országos TDK konferencián való részvétel: 3 pont

Egyéb konferencia: Előadásra és poszterre adható pont.

Nemzetközi konferencia:

Előadás: 8pont

Poszter: 6pont

Országos konferencia:

Előadás: 5 pont

Poszter: 3pont

Publikációk:

Hazai szakmai folyóiratban: elsőszerzős: 5 pont / cikk

társ szerzős: 3 pont / cikk

több szerző esetén 2 pont / cikk

Külföldi szakmai folyóiratban: elsőszerzős: 7 pont / cikk

társ szerzős: 5 pont / cikk

több szerző esetén: 3 pont / cikk

Demonstrátori munka: minden félév után 3 pont

tantárgyanként, idegen nyelven +2 pont.

4. HuMSIRC munka

A HuMSIRC munkával szerzhető pontok nincsenek maximalizálva!

Vezetőségi funkciók:

Elnök: 40 pont/ év

Tisztségviselő: 30 pont/év

Alkalmi tevékenység a vezetőség hatáskörébe utalva: 10 pont

Contact person: 5 pont / hét adható, a CP koordinátor javaslata alapján

Prevenációs tevékenység:

- Teddy bear hospital: 2 pont / alkalom
- Egészségnap, egészség vonat részvétel: 2 pont/ óra
- Kurzus elvégzése: 2 pont
- Előadás tartása: 3pont / alkalom
- Egyéb prevenációs tevékenység: a megrendezéskor meghirdetett pontozás alapján

Elsősegély: maximum 30 pont adható ebben a kategóriában

- Kurzus: 3 pont
- Előadás tartása: 3 pont / előadás

5. Közösségi munka: maximum 15 pont adható ebben a kategóriában

HÖK, TDK elnökség, Confabula, egyéb hallgatói szervezetek

Elnök: 5 pont /félév

Vezetőség: 2 pont /félév

Választmány: 1 pont /félév

6. Ápolási tevékenység, mentőzés: maximum 10 pont adható ebben a kategóriában

2 pont / hónap

7. Egyéb:

Bármilyen, ami a fentebb említett kategóriákban nem szerepel és HuMSIRC pontért hirdettük meg, például tolmácsolás a teaházban (10 pont), diabetes napon való részvétel (1 pont), stb...

8. Levonások

Előzőleg 1-szer utazott -10 pont

Előzőleg 2-szer utazott -15 pont

Előzőleg 2-nél többször utazott:-20 pont

A cseregyakorlatok mellett lehetőség van csere TDK-ra is, melyre valamennyi ÁOSZ hallgató pályázhat. Időtartama szintén 4 hét.

Ha bárkinek kérdése lenne a cseregyakorlatokkal, a pályázás menetével, a pontozással, vagy az egyes országokkal kapcsolatban a következő e-mail címre küldjétek: culin@freemail.hu. Megpróbálok minél hamarabb mindenkinek válaszolni.

Az egyes országokról bővebb információ a <http://www.ifmsa.net/public/weboldal>on, a professional exchange menüpont alatt.

* A pályázat kiírásáig a MOE a módosítás jogát fenntartja!

-Schmieder Melinda-

FELHÍVÁS

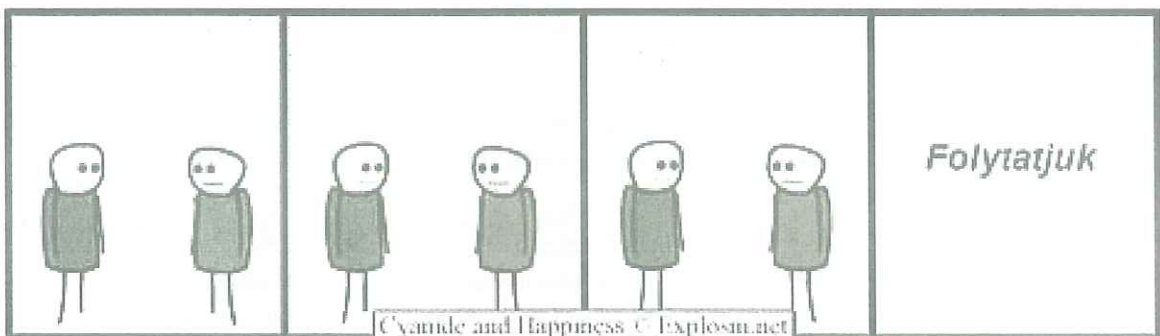
2009. december 1.-én, a nemzetközi AIDS világnap alkalmából városunkban és egyetemünkön is lesznek színes programok a HuMSIRC SCORA (Standing Committee on Reproductive health and AIDS) szekciójának szervezésében. Lesz többek között óvszerszortás, koncert, héliumos kondom lufi eregetés, véradás és sok más érdekesség. Gyertek el szórakozni, érdeklődni, adjatok vért és egyúttal egyszerűen és ingyen szűrjétek magatokat HIV-re és más fertőző betegségekre! Legyen közös érdekünk ez a nap, legyünk mi is egy nagy dolog része és mutassuk meg a városnak-országunknak-világnak, hogy mennyire fontos foglalkozni

ezzel a témával. Ha érdekel, gyere el, nézd meg, tanulj, szórakoz! Ha pedig szeretnél segíteni pl. az óvszerszortásban városszerte, akkor is nagy szeretettel várunk! Sőt, munkádat természetesen HuMSIRC pontokkal díjazzuk, melyek közelebb vihetnek egy külföldi cseregyakorlat elnyeréséhez. Aki csatlakozni szeretne a munkához: jelentkezhet november 23-tól a HuMSIRC iroda ajtaján.

Figyeljétek a kiírásokat és az információk kör-sms-eket. Kérdéseitekkel forduljatok bátran hozzánk a scora.humsirc@gmail.com címen.

-Párniczky Andrea és Szántó Viktória-

PUBLICISZTIKA

Az Óperencia paramétereiről

"Mintha valaki sírna - mondta Manócska tétován.

- Én is hallom - suttogta Mazsola. - Mintha az árvacsalán sírna.

Manócska azonban tudta, hogy a növények nem szoktak sírni. Ezért hát odacapatott az árvacsalánbokorhoz, amely felől a gyenge, nyivákoló sírás hallatszott, hogy megnézzé, ki sír..."

(Bálint Ágnes - Mazsola és Tádé)

Én sírok, Manócska. Én, kizsákmányolt gyermekként, aki három-keserű-fintor per secundum sebességgel futja végig az opcionális mesecsatornák műsorát egy szívdobbanásnyi Tündérország reményében, és én, az Anyaság örökségét magában hordozó Nő, aki botránkozva mereszti szemét... talán egy mangafigurájénál is tágabbra. Nemhogy országnyi, falvacska-méretű varázslatosság sem köszön vissza a

tévéképernyőről manapság, van ellenben globális animebirodalom és sztratoszféráig érő disney channel-növényke, amolyan gyermekhúsevő fajta. Minthogy a távirányítók önműködése gyanú felett áll, azt hiszem, ideje számat vetni felelősségünk szabadságával. Nesze nektek nyolcévesek: robottá alakult szökehercegek nukleáris csapással likvidálják a csipkerózsabokrokat, amik a legmagasabb toronyba zárt királykisasszonyt rejtegetik. Kár, hogy ő nem ér rá, mert épp házipornót forgat a sárkánnyal.

Bevallom, sosem hittem volna, hogy már húszévesen megteszem, de irgalom, emitt felszólal bennem a bűvös mondatkezdés: „bezzeg az én időmben...!” Ezúttal sokkal

dühödtebb és szemrehányóbb intonációval hallom, mint ahogy jómagam is megszokhattam Nagymamámtól: rálegyintő lemondással. Erre biztosan nem legyintek rá, vagy élhetnék akár egy tizenéves átlagfiúcska szavával: HEDSÁÁÁ! (t.i.: agyonlövés!) Kérem a tisztelt olvasót, hallja, lássa meg: nem a fiúcska hibájáról van itt szó, s talán nem is az én végtelen konzervatív világszemléletemről.

A minap angolórát tartottam kisiskolásoknak (az agyonlövés szó nem szerepel a tankönyv szöszedetében) s felfigyeltem rá, hogy egyikük a South Park címdalát dúdolgatja. Meglepetten kérdeztem: „Petikém, honnan ismered Te ezt a dallamot?” – (Naivítás, asszony a neved!) – Hiába a majdnem tökéletes kiejtés, az érkező válasz lesújt – „hát, a South Park a legkirályabb mese, mindenki nézi!” Engedje meg, a kedves Olvasó, hogy felvilágosítsam, ha netán nem tartozik a „mindenki” kategóriába. Az említett mese egy amerikai animációs vígjátéksorozat, mely négy negyedikosztályos fiú mindennapjait mutatja be. Ezen mindennapok középpontjában többnyire trágár stílusba mártogatott kőkemény társadalombírálat, illetve ismert személyek szatirikus ábrázolása, századunk tipikus jelenségeinek karikírozása áll.

Több rész megtekintése után, melyeken megfelelően toleráns állapotban egyébként jókat derültem, meggyőződésem, hogy az említett nebulók tudatához semmi egyéb nem juthatott el a trágárságon kívül és épp a végtelen groteskségbe burkolt lényeg az, amit ők nem tudnak értelmezni. Marad tehát a direkt üzenet, hogy milyen vicces, mikor Mr. Biber nővé operálja a rasszista, homoszexuális, vérfertőző hajlamú, skizofrén tanító bácsit, Mr. Gerrisont. Sejttem, hogy Peti nincs tisztában azzal, hogy Mr. Biber utalás az egyesült államokbeli Dr. Stanley Biberre, a vaginaplasztika úttörőjére, aki 1969-ben hajtotta végre az első nemi átváltoztató műtetet és 1954-től valóban a trinidadi klinikán dolgozott Coloradoban. Persze ez a lényegtelenebb utalások egyike.

Természetesen a kislányokat sem kíméli az ipar. Az ifjúsági filmek-filmecskék hősnői egyre-másra avanszálnak körülrajongható popsztárokká, akik ha a díjátadókon véletlenül kézzelfogható öltözékekben vonaglanak, másnap az interneten úgyis kiszivárogtatják a saját magukról készített aktfotó-sorozatot, vázolvá ezzel a Nőiesség 21. századi értelmezését felcseperedő nemzedékünk számára.

Emlékszem - ohh, megint hova érkezem -, a mi időnkben még parázsviták folytak Tom és Jerry brutalitását illetőleg, és Donald kacsát közszeméremsértéssel vádolták, mert nem viselt nadrágot. Arra is emlékszem, hogy a jó elnyerte jutalmát, a rossz pedig méltó büntetését és a narrátor olyan

szeneslapáttal adagolnák a gyerekeknek az agressziót, a hisztit, a sikerorientált gátlástalanságot, amelyek tápértéke nagyjából egyenlő is a szeneslapát adekvát tartalmával, mindezt ízlés szerint „cukisággal” fűszerezve, hogy bevegye a kisebbek gyomra is.

Sokszor úgy érzem, az LCD képernyővel nem kompatibilis Holle Anyó jóságossága, Karak önfeláldozása vagy a kóccal tömött, csekély értelmű medvebocs ártatlan butussága és visszavágyom a diavetítő meleg bűgását, amit a család körbeül. Túl hártó volna azonban a technikai fejlődés egyenes következményeként elkönyvelni, hogy a gyerek nem érti, mi az a kóc. Hiába is vádaskodnék még hosszú sorokon át, úgy vélem, egyre nagyobb szükség volna a mérlegelésre, hiszen a felelősség a miénk, Szülőké, nagyszülőké, idősebb testvére-ké, távol-keleti kultúrában valóban jártasaké, illetve bárkié, aki otthon a távirányítót birtokolja. Nem elég a karikában feltüntetett szám evidenciája, és az áhított nyugalom, hogy a gyerek legalább nem a mi fülünkéből hajtogat tengeralattjárót műsoridő alatt. Nem kell Benedek Elekké válni, csak kicsit odafigyelni: Magasan tornyosul fölénk a primitívség Üveghegye, de szerencsére átlátni rajta.

-manna-

ízes magyarsággal tolmácsolta bármely népmese szereplőjének szavait, hogy nem is volt baj, ha nem mozgott a figurák szája. Apropó, érdemes összehasonlítani a népszerű, japánstílusú rajzfilmek egységesített „effektjeit” az Égből Pottyant Mesék rajzaival, ahol egy A4-es lapon több motívum volt, mint az említett animékben, amik legnagyobb bűne mindezek ellenére a bugyuta és minden mondanivalót nélkülöző szájbarágása az uniformizált világnak. Mintha

Állathatározó - folytatás:

11. A kolbász

Nem tévedés. A kolbász is egy állat. A fizikai törvényeket figyelembe véve nem is lehet más. Az anyag nem vész el csak átalakul. A kolbász alakjából nem lehet egyértelműen megállapítani, milyen állatról van szó, hiszen ilyen formában az állat nem mozog.

12. A galamb

A galamb nagyon értékes állat. Ellentétben a többi kétlélű énekesmadárral, a galamb nem kétlélű és nem énekel. Viszont van fehér színű is, és hangosan tud búgni.

13. A róka

A róka ravasz állatnak van kikiáltva, de valójában egy rendes vadász 500 méterről távcsöves puskával simán agyonlövi. Ilyenkor cseszheti a ravaszságát.

14. A zsiráf

A zsiráf abban a szerencsés helyzetben van, hogy nem tudja lehányini magát, mert a félig megemésztett étel a gravitációs erő miatt nem tud a hasából a fejéig eljutni a hosszú nyaka miatt. Sok részeg ember ezért szokta nyújtogatni a nyakát (mármint a sajátját).

15. A kétpúpos teve

A kétpúpos teve sokáig nem is vette észre, hogy két púpja van, mert az első eltakarta a hátsót.

16. Az elefánt

Az elefántok, ha arra kerülne sor, hogy dolgozniuk kellene, biztosan kihalnának. Egyébként meg nem. És nem azért kicsi a farkuk, hogy meg tudjanak fordulni a telefonfülkében, hanem mert nagyon magasan van és kicsinek látjuk. Az elefánt sem szimmetrikus oldalról.

Valaki azt mondta,
a képsorokra több
meztelenség kéne

Tudod, csöcsök
meg ilyenek

Szerinted kéne?

#404

Én már intézkedtem.

Szabad...

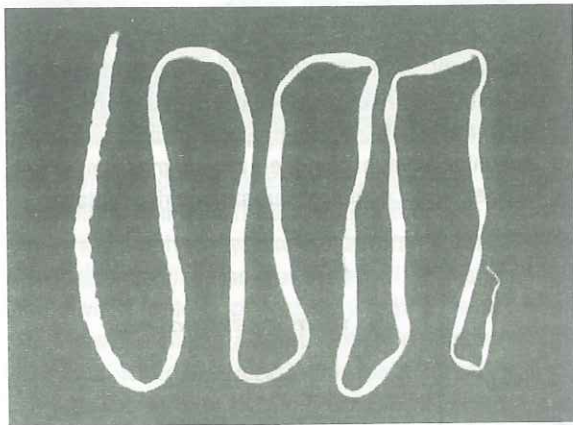
VILLÁMHÍREK ÉS ÉRDEKESSÉGEK

A pszichoterápia alapvető emberi jog

Nagy-Britanniában a közeljövőben a betegeknek alanyi jogon jár majd a pszichoterápiás kezelés. A tervekről Lord Richard Layard, az LSE professzora számolt be a Torinóban tartott pszichoszomatikai világkonferencián. A programban 3500 kognitív viselkedésterápiában (CBT) jártas szakembert képeznek ki. A célra elkülönített 230 millió euró 60 százalékát intenzív, rövidebb ideig tartó, 40 százalékát alacsony intenzitású és hosszabb ideig tartó terápiát nyújtó szakemberek képzésére fordítják. A program segítségével a brit egészségügyi rendszerben megalakult a hangulati zavarokkal és szorongással küszködőket ellátó terápiás központok hálózata. A kezdeményezést nagy egyetértéssel fogadták mind a betegek, mind az orvosok. A hangulatjavító és szorongásoldó pszichotrop gyógyszerek hatása csak korlátozott, mivel ez a szedéstől függ. A pszichoterápia hatása tartós, és míg korábban csak a tehetősebbek számára volt elérhető, most majd széles körben hozzájuthatnak a rászorulóknak.

A bélféreg védenek a háziporakka-allergia ellen

Egy vietnámi csoport eredményei megerősítik azt az elméletet, miszerint a parazita bélféreg segíthetnek megelőzni az asztmát és más allergiákat. Ez az eddigi

legnagyobb, és tudományosan legmegalapozottabb felmérés, ami a kampósféreg, és a hozzá hasonló bélféreg, illetve az allergia és az ekcéma közötti kapcsolatot elemzi. A

fejlett országokban elérhető jó higiénés lehetőségeknek köszönhetően a parazita férgek szinte már teljesen eltűntek ezekről a területekről. Egyes szakértők szerint azonban az évmilliók során együtt fejlődtek az emberek és a férgek, ennek során jelentős szerepet játszott az, hogy az immunreakciók enyhítésével javulhattak az élősködők túlélési esélyei. Lehetséges, hogy a kapcsolat annyira szövevényessé vált, hogy ma már a bélféreg nélkül felborul az emberi immunrendszer normál működése, ami asztma és más allergiás betegségek kialakulásához vezethet. Ugyanakkor viszont azt is fontos hangsúlyozni, hogy a bél élősködői súlyos betegségeket okozhatnak, és a vashiányos vérszegénység vezető okai a fejlődő területeken. A mostani vizsgálat Vietnám vidéki területein zajlott, ahol átlagosan három gyermekből kettő fertőzött kampósféreggel és más parazitákkal, ezeken a területeken extrém alacsony az allergiás betegségek gyakorisága. Több mint 1500 iskolás korú gyermek vett benne részt.

A pókméreg hatásos merevedési zavarban

Brazil kutatók szerint egy halálos csípésű pók mérge hatásos lehet az impotencia ellen. A brazil vándorpók (*Phoneutria nigriventer*) csípése fájdalmas erekciót okoz, amely több órán át is tarthat, és később merevedési zavarhoz vezethet. A brazil és amerikai kutatók, miután elkülönítették a mérgeanyagot, a Tx2-6-ot, magas vérnyomásban és súlyos erekciós zavarokban szenvedő patkányoknak adták be, majd megmérték a toxin jelenlétét az állatok péniszében. Az eredmények a nitrogénoxid emelkedett szintjét mutatták, ami erekciót okozott. A brazil vándorpók Közép- és Dél-Amerikában honos, az egyik legmérgezőbb csípésű pók a világon. A merevedési zavarnak számos oka lehet (sok esetben pszichés, de különösen idősebbeknél általában testi, például diabétesz, sérülés vagy gyógyszer mellékhatás). Egyre több kezelési mód létezik. Az 1990-es évek végén a Viagra, majd a Levitra és a Cialis forradalmasította a merevedési zavar kezelését. Mindhárom gyógyszer a nitrogénoxid szintjét növeli, ez a vegyi anyag ellazítja a pénisz simaizmain, ezáltal lehetővé teszi a vér szabad áramlását. A pókméreg szintén a nitrogénoxid szintjét növeli, de más a hatásmechanizmusa, ezért olyanoknak is ajánlható, akik a fenti gyógyszereket valamilyen betegség miatt nem szedhetik. Ne keressük azonban még a patikában, szakemberek szerint még sok évnek el kell telnie addig, míg a pókméregből gyógyszer lehet.

Elhízás: a genetika a töltény, de a környezet húzza meg a ravaszt

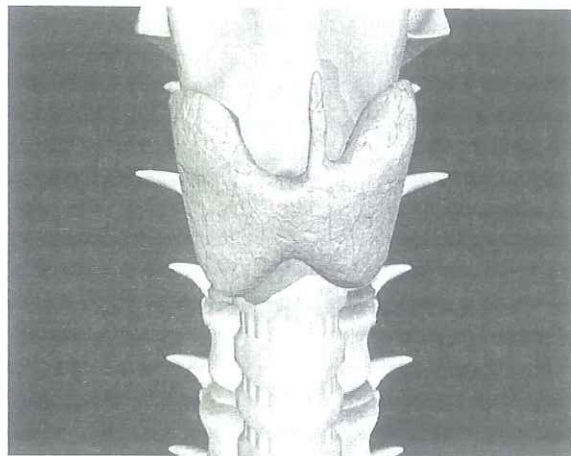
Akkor beszélünk elhízásról, amikor a testtömegindex (BMI) 30 fölött van. A BMI szorosan követi a test zsírtartalmát, két esetet kivéve: sportolóknál a nagy mennyiségű izomszövet miatt a BMI magasabb, és időseknél az alacsonyabb izomtömeg alacsonyabb BMI-t eredményez. Sokunknál jól követhető az elhízás öröklődése a családfán. Ez azt jelenti, hogy az elhízás elkerülhetetlen? Szerencsére ennél reménykeltőbb a helyzet. Valóban vagy egy úgynevezett elhízás-gén (az FTO gén), aminek hordozása kapcsán fokozott táplálékfogyasztás és zsírbevitel észlelhető. Valószínűleg arról van szó, hogy az ilyen egyének nem érzik magukat jóllakottnak egy normál adag étel elfogyasztása után. Ha két példányban hordozzuk a gént (mindkét szülőnkől egyet), akkor két és félszer nagyobb az elhízás kockázata, mint annak, aki egyáltalán nem hordozza. Az emberek 17%-a hordozza duplán a gént, és 40%-nál lehet egy példányban kimutatni. De nem szabad kétségbeesni: a genetika csak akkor tud érvényesülni, ha megfelelő környezetet biztosítunk neki: például magas zsírtartalmú étrendet követünk, vagy ülő életmódot folytatunk.

Az enyhe pajzsmirigy alulműködés meghosszabbíthatja az élettartamot

Amerikai kutatók szerint idősebb korban a csökkent pajzsmirigyműködés nem szorul kezelésre, hanem éppen hogy meghosszabbíthatja az életet. A kutatók 236, 100 év körüli askenázi zsidónál megmérték a pajzsmirigy stimuláló hormon (TSH) szintjét, valamint ugyanezt 70-es évükben járó gyermekeiknél is. Összehasonlításképpen megállapították a gyermekek házastársának TSH-szintjét is. A vizsgálatból kiderült, hogy a százévesek TSH-szintje kicsit magas volt, ami az enyhe pajzsmirigy alulműködés jele, és a vizsgált százévesek gyermekeinél is alacsonyabb szintet állapítottak meg, összevetve házastársaik eredményével.

A pajzsmirigynek az anyagcsere szabályozásában van szerepe, és bár a kutatók nem tudják az okát, a valamivel lassabb anyagcsere elősegítheti a hosszabb élettartamot. Az alacsony pajzsmirigyhormon szint gyengeséget, depressziót, fáradtságot okozhat. Fokozott az elhízás, a magas koleszterinszint és a szívbetegség veszélye is. Bár az állapot bármely életkorban kialakulhat, idősebbeknél gyakoribb. Nem olyan régen még a magasabb TSH-szintet kezelendő betegségnek tartották, ám ez a vizsgálat éppen az ellenkezőjét sugallja, azaz kifejezetten előnyös lehet. Mára kialakult az a nézet, hogy csak akkor kezelik a beteget, ha

TSH-szintje 10 fölé megy (a normál érték 0,5-4,5). Fontos azonban a Hashimoto betegség kizárása azoknál, akiknek emelkedett a TSH szintjük. A Hashimoto betegség autoimmun eredetű pajzsmirigy-gyulladás, mely tönkreteszi a pajzsmirigyet.

Mozgással megelőzhető a prosztatarák

Egy új amerikai vizsgálat szerint a mozgás jelentős mértékben véd a prosztatarák kialakulása ellen. Több tucat vizsgálat történt már annak megállapítására, mennyi a haszna a testmozgásnak, edzésnek a prosztatarák kockázatának csökkentésében, de az eredmények vegyesek. Most a Duke Egyetem kutatói újabb bizonyítékot szolgáltatottak a mozgás szerepének jelentőségéhez. A vizsgálatban 190 prosztata biopszián átesett férfi adatait elemezték, és megállapították, hogy a mérsékelt aktivitás között - ami heti néhány órás sétát jelent - jelentősen ritkábban fordult elő, akik közülük megbetegedtek, a rák kevésbé agresszív formája jelentkezett. A vizsgált férfiak többsége (58 százalék) ülő életmódot folytatott, ami azt jelenti, hogy heti egy óra sétánál kevesebbet mozogtak.

A placebo valóban csillapítja a fájdalmat

Német kutatók MRI-felvétellel bizonyították, hogy a placebo-hatás nem csupán pszichés, mint eddig gondolták, hanem fizikailag is követhető. Placebo-hatásról akkor beszélünk, ha valaki az állapotát nem befolyásoló inaktív hatóanyagra vagy ál-kezelésre reagál, a páciens azt hiszi, valódi segítséget kap. Falk Eippert és munkatársai a hamburgi egyetemen 15 egészséges fiatal férfi bevonásával végeztek vizsgálatot. Ennek során először magas hőmérsékletnek tették ki a résztvevők karját, hogy felmérjék a fájdalom-

küszöbüket. Ezek után két azonos külsejű inaktív kenőccsel kezelték a kérdéses területet, az alanyoknak azonban azt mondták, hogy az egyik egy rendkívül hatásos fájdalomcsillapító, a másik pedig a „kontrollkenőcs”. A végén hővel fájdalmat okoztak a vizsgált személyeknek. A résztvevők kisebb fájdalmat jeleztek a hatásosnak vélt kenőcs használata utáni fájdalomkor, mint annál a kenőcsnél, amelyről azt hitték, nincs benne hatóanyag. A vizsgálat közben végzett MRI-felvételek a gerincvelő hátsó szarvában kisebb aktivitást mutattak a fájdalomcsillapítónak gondolt kenőcs esetén, mint a kontrolloknál. Nem teljesen világos a jelenség mechanizmusa, de a tudósok szerint kutatásuk új utat jelölhet ki a fájdalomcsillapításban.

Az anya rákja átmehet a magzatba is

Már vagy száz éve sejtik a szakemberek, hogy az anya rákos megbetegedése a magzatra is kihathat, de most jelentik Japánból az első megerősített esetet. A jelenség ritka, mivel a méhlepény elzárja az anyai sejtek útját, és a magzat immunrendszere kiveti a rákos sejteket. Mintegy 30 esetről tudunk a múltban, amikor anya és újszülöttje ugyanabban a rákban szenvedtek, ami általában leukémia vagy melanoma volt – mondja dr. Suki Mizutani tokiói gyermekgyógyász. Azt sejtették, hogy a rák a várandós nőben alakult ki, majd tovább terjedt a magzatra, genetikai bizonyíték azonban mindeddig nem volt ennek az elméletnek az alátámasztására. Most mi ezt hitelt érdemlően megtettük. A jelentésben egy 28 éves japán nő esetét írják le, aki a szülés után leukémiás lett, és 11 hónappal később a lányánál is kimutatták ezt a betegséget. A genetikai elemzés során kiderült, hogy mind az anyánál, mind a lányánál megtalálható volt a rák egy génjének azonos mutációja, a BCR-ABL-1. A gyermek DNS-ében ez azonban nem öröklődött, ami arra utal, hogy a rákos sejtek egymástól függetlenül fejlődtek mind az anyában, mind a magzatban.

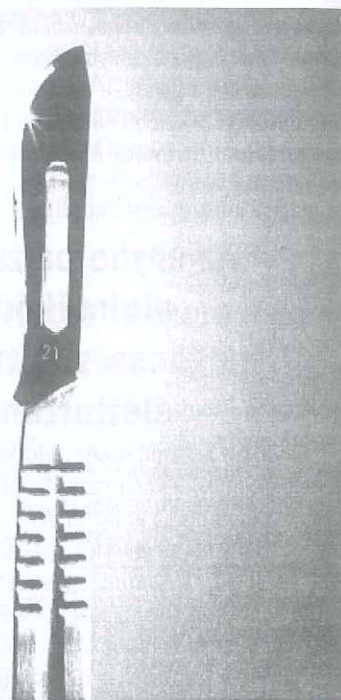
Mi van az éjszakai evéssel?

Nem szabad enni hat óra után. Illetve szabad enni, ha napközben nem ettünk az étkezések közben. De nem is az időpont számít igazán, hanem az elfogyasztott kalória. Vagyis, hogy a kalória és az időzítés is fontos. Zavaros, nem? Szerencsére a legújabb kutatások segítenek tisztába tenni az éjszakai evéssel kapcsolatos érzéseinket. Bebizonyosodni látszik ugyanis a rossz hír: jelentős szerepe lehet a súlynövekedésben annak, ha olyankor eszünk, amikor a szervezetünk inkább aludni akar. (Ez akkor van, amikor kint már beállt a sötétség, és a legtöbb szomszédunk is alszik). Szóval az időzítésnek nagyobb a szerepe, mint eddig gondoltuk, bár ez egyáltalán nem meglepő. Már jó ideje tudjuk, hogy a szervezet belső órája, a cirkadián ritmus milyen

fontos hatással van az élettani folyamatokra. Mára kiderült az is, hogy a belső órák szabályozza az energiefelhasználást is, vagyis az étkezések időzítése befolyásolja azt, hogy merre billen az energiabeviteli- és leadási mérleg. Más szóval: ha rosszkor eszünk a belső órák szerint, akkor hízzunk, ha jókor, akkor viszont elégetjük a bevitt energiát ahelyett, hogy a zsírszövetben eltárolnánk azt. Anélkül, hogy beleásnánk magunkat a tudományos részletekbe, el tudjuk képzelni, hogy a szervezet mennyire nem szeretne keményen dolgozni a pihenésre szánt időben.

Rákfigyelő szike

Műtét közben folyamatosan figyeli a rákos szöveteket az az elektromos szike, amelyet a Semmelweis és Giesseni Egyetemen fejlesztettek ki. Az eljárás lényegében az amúgy is

használatos elektromos szikék kiegészítése. Az árammal működő sebészkes úgy vág, hogy elégeti a szöveteket. Az eközben elpárolgó részecskéket folyamatosan elvezetik a tömegspektrométerbe. A műszer a tömegük szerint különíti el a molekulákat, és ennek alapján elemzi, hogy a szike egészséges vagy rákos részek közelében jár-e. Így azonnal eldőlhet, hogy a sebész tumoros szövetet érintett-e. Megelőzhető tehát, hogy a rákos szövetek a beteg testében maradjanak. A találmány kísérleti stádiumban van, a budafoki Sugárbiológia Intézetben rákbeteg kutyákon alkalmazzák.

Alchihabi Roland

FOGORVOS OLDAL

Találkoztunk Budapesten

Ez év októberében, pontosabban 9 és 11-e között került megrendezésre az immár hagyományos Magyar Fogorvostan-hallgatók Egyesületének Konferenciája. Eme nemes esemény minden évben elérkezik, csak a helyszín változik. A mostani találkozás Fővárosunkban esett, melyet természetesen a Semmelweis Egyetem FOK-os hallgatói szerveztek az ország fogorvos-tanoncainak, ami, valljuk be, nem kis munkába került.

A konferenciát megelőző jelentkezési időszakban alakult ki a pécsi delegáció létszáma, ami aztán 23 főre rúgott, köztük két lelkes német hallgatóval. Így hát ennyien indultunk útnak 9-én, pénteken délután ki autóval, ki vonattal.

Este nyolcig kellett minden résztvevőnek megérkeznie a szállásra, ami nem máshol volt, mint a Váci utcán, a Domino

Hostelsben, szóval nem kellett túl messze menni, hogy lássunk a városból ezt-azt. Nagy nehezen megérkezett mindenki. Becsekölés (minden földi jóval), útbaigazítás, név a nyakba, karszalag a karra (ötletes Zsigmondy-keresztel), rendezkedés a szobákban, korgó gyomrok, éhségcsillapítás általuk készített babgulyással, csoportvezetőkkel való ismerkedés a szálláshelyünkön. Aprópó csoportok! Az ötletesség itt sem maradt el: a csoportok valamely orális kórokozóról kapták nevüket. Elérkezett az esti ismerkedési party ideje, melynek helyszínéül a szintén közelben elhelyezkedő Vaskapu szolgált. A haddelhadot megelőző vetélkedőben mérkőzhetett meg a négy egyetem publikuma. Fogászati kvíz epidemiológiai kérdésekkel (pl.: Hány foga van átlagban egy magyar embernek?), mindenféle vicces játék („Alakítsatok ki egy felső 6-ost pufibóli!”, borkanalazás fogkefe segítségével). Ezt követően zene, tánc, mulatság egyéni távozással.

Szombati nehézkes ébredés reggelivel, kávéval, teával. A 10-i nap tudományos előadásokkal indult a FOCl-ban (Fogorvosi Oktatási Centrum és Igazgatóság). Meg kell mondjam, első pillanatra maga az épület szépsége nyugtázott le minket. Teljesen új, modern, nem megszokott klinikára léptünk be. Az előadások témája is a modern újításokat vette

alapul (CAD/CAM technológia előnyei), valamint hallhattunk Dr. Kivovics Pétertől egy érdekes prezentációt a Fogászati és Szájsebészeti Szakfelügyelet tevékenységéről. Ebéd a Florisban. Ezután séta a kikötőhöz. Sétahajózás következett a Dunán. Kissé hűvös idő ellenére a hangulat nem volt az. Hajóról le, irány a Váci utcán megrendezett „cariogen túra”, cukrokkal, csokikkal, nyalókával. Kevés pihenés után, fél 7-kor már a Kaltenberg nevezetű étterem asztalainál ültünk kopogó szemekkel. Az evést megelőzte egy kis sörkóstolás a pincében. Jó alaphangulat, pipa! A bendőnk megtellett. További sörkuponok beváltása következett, valamint a hely zenészeinek közreműködésével fogásznótázás árasztott el mindent Kaltenbergből újra Vaskapuba. Ott megtörtént a tombolasorsolás értékes nyereményekkel (pécsi hallgatók is vittek haza belőle döggivel) és az estét egy kiadós bulival zártuk.

A vasárnap délelőtt a kelésről és keltegetésről, tápanyagbevitelről, könnyes búcsúzkodásról szólt. Délelőtt 10-ig mindenki elhagyta átmeneti otthonát. Köszönjük a szervezést a Budapesti Helyi Bizottság minden tagjának!

Az MFHE Konferencia egy nagyon jó alkalom ismerkedésre, más egyetemek életébe való betekintésre, művelődésre és nem utolsósorban egy kiadós szórakozásra is!

Jövőre Pécsen találkozunk!

-Horváth Éva-

GYÓGYSZERÉSZ OLDAL

...fekete bika pata kopog a patika pepita kövén...

Pécsi Egyetemi Gyógyszerész Napok

Idén első ízben került megrendezésre a PEGyN szeptember 30. és október 1. között. A kétnapos rendezvény egyfajta ötvözetként egyszerre volt orientációs és nyílt nap, ifjúsági fórum, valamint szakest.

„A 2000. évben indult pécsi gyógyszerészképzés egyik igen fontos mérföldkövének tekintem az első Pécsi Egyetemi

hallhattunk rövid tájékoztatót a pécsi gyógyszerészképzésről, a diploma utáni szakgyógyszerész- és PhD-képzésről, valamint Schusztér József negyedik évfolyamos hallgató nyújtott rövid ízelítőt az itteni diákság életéből. Remélem, minél több középiskolás tetszését nyerte el vele.

A második szekcióban meghívott vendégek tartottak egy rövid összefoglalót a munkaköreiket illetően. Előadást tartott többek között Dr. Ridegné Dr. Vermes Éva regionális tisztifőgyógyszerész és Dr. Zalai Károly, aki PR főmunkatárs a Richter Gedeon Nyrt-nél.

Az első nap végén a tudományos diákköri munka jelentőségéről győződhattunk meg Dr. Kellermayer Miklós tolmácsolásában. Lelkes, elkötelezett beszéde szinte mindegyikünkben szikrát gyújtott. „A tehetség-kiművelés feladata, hogy a gyermekekből nem sokat tudó, leckefelmondó robotokat, hanem kutatókat, igazság keresőket, újat felfedezni, alkotni képes személyiségeket formáljanak.” Majd ötödéves hallgatók tartottak prezentációt a diákköri munkáikról.

Október elsején, csütörtökön gyakorló fiatal gyógyszerészek előadásait élvezhettük, ezt követte a gyógyszerész szervezetek bemutatása, azaz a HUPSA, Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság, Magyar Gyógyszerészi Kamara és a Fiatal Gyógyszerészek Klubja.

A kétnapos rendezvény zárásaként a Rókus utcai épület udvarán a szakest keretein belül szórakozhattunk egy hatalmasat. Úgy érzem, érdemes volt ide jönni. „Mindig a legjobb tudásunkkal egy nemesebb cél érdekében végezzük a munkánkat, mely érdemben használjon az emberiség egészségének jobbá tételében, gyógyulásában. A gyógyszerészi hivatás karitatív, emberbaráti, mert a betegségben bajba jutott emberek egészségesebb állapotának elérésére törekszik. Ez ellentmond a mai pénzügyi szemléletű világ gondolkodási módjának.”

Gyógyszerész Napok létrejöttét, ami remélhetőleg nemcsak az idei évben, hanem a jövőben is rendszeres személyes találkozási lehetőséget biztosít a pécsi képzésben részt vevő oktatóknak, jelenlegi és volt hallgatóinknak, a képzés iránt érdeklődő gyakorló gyógyszerészeknek, a középiskolák tanárainak, valamint a gyógyszerész szakma iránt érdeklődő jövőbeli hallgatóinknak.” – olvashattuk a programfüzetben Dr. Perjési Pál köszöntőjében.

A középiskolákba szétküldött tájékoztatók sok diáknak keltették fel az érdeklődését, és látogattak el a Romhányi-aulába szerda délután, gazdagítva a hallgatói táborunkat. Az első szekcióban a szakunkon oktató professzoroktól

-zsiki-
kortanc@gmail.com

Vicces megoldások diákok dolgozataiban:

- Szulimánt a szigeti ostromnál megölték, ezért egyelőre felhagyott azzal a szándékával, hogy Magyarországot meghódítsa.
- Szegény árva kislány volt Marika, sem apja, sem anyja, a nagynénje is csak úgy könyörületből hozta világra.
- A macska igen szívós állat, mert ha agyonverik még sokáig él, mielőtt megdögölne.
- A magyar vitézek többnyire nem éltek haláluk napjáig, mert már előbb elesetek.

Úri muri, avagy hogyan vigad a gyógyszerész

Tévedne az Olvasó, ha a cím olvastán valamiféle bórleszk filmre asszociálna. Szó sincs ilyesmiről, a következő íromány feketén-fehéren a 2009-es Gyógyszerész Szakest leírásának van szentelve.

Aki átélte, elégedett mosollyal az arcán emlékezhet, aki nem, nos, nekik sem kell búslakodniuk, szívesen elmesélem, plusz lesz még szakest, nem is zártkörű! Mondjuk, addig még alszunk párat, na, de a lényegre térek, és elkalauzolom a kíváncsiskodót a közelmúltba. Öveket bekapcsolni, rázós lehet!

Szeptember és október fordulóján zajlottak az események, a nap is sütött, a szél se fújtt, és még a Sörgyárba is eljutottunk!

Nem az én reszortom a szakmai részről beszámolni, de azért le kell szögeznem, hogy a PEGyN nem csak a végtelen vigadozásról szólt, kemény koncentrációt igénylő szakmai előadások előzték meg a délutáni lazító programokat...

Első este sörgyár látogatás indított el minket a mulatozások csúszdáján, majd másnap délután következett a várva várt...

Most már, hogy másodsorra került megrendezésre, mondhatom, hogy hagyomány lett a főzőcskézés (versenyszerűen), a tanár-diák focimeccs és a szakmai vetélkedő is. Azonban volt új a Nap alatt! Idén a Rókusba került egy szintetizátor is, és Öcsi bácsi el... billentyűzte a nótánkat, amivel bizton állíthatom, hogy sokunknak belopta magát a szívébe! Ha pedig ez nem lett volna elég, még a különlegesen finom házi pálinkáját is megkóstolhattuk. Egyébként ezzel a lehetőséggel párszor éltünk is vállalkozóbb kedvű szaktársaimmal, és nem bántuk meg!

Még mielőtt ódát kezdenék írni az -OH csoporthoz, hadd részletezzem a fentebb említett új keletű szak-szokásainkat!

Mi is ez a főzőcskézés? Évfolyamonként (illetve senior kategóriában is) bográcsok köré gyűltünk, és a médiában fellelhető „gasztruműsorokat” megszágyenítő eredményeket produkáltunk. (Mit nekünk a Pokol konyhája?)

Volt itt paprikás krumpli, csirkepaprikás, vegyes pörri és az iráni delegációnak köszönhetően egy kis nemzeti konyha is (a teljesség igénye nélkül).

Itt el kell mesélnem, hogy egyik kedves professzorunk révén bekerültem a kóstoló zsűribe, ő ugyanis rám ruházta ezt

a hatalmát... Ezzel én (vissza is) éltem, de nem jutottam végig a bográcsokon, mert útközben kissé eltérültem. Leszögezném (bőrömet mentve), mindenkinek maximális pontot adtam volna, és ez matematikailag az eredményt nem befolyásolja...

A szakmai vetélkedő külön izgalmakat rejtett, volt sorverseny különböző (a perifériáról felettébb viccesnek ható) feladatokkal, valamint egy mesézöld koktéllal, ami láttán még a zöld abszint is elszégyellné magát... A feladat pedig nem volt kevesebb, mint felismerni a komponenseket. Ez azonban szakmai titok, annyit viszont elárulhatok, finomra sikerült és nem hiányzott belőle az etil-alkohol sem.

Focimérkőzés... „Neveltetésemből” adódóan nem sokat konyítok a témához, de az illetékes szakértők szemmel láthatóan élvezték és követték az eseményeket. A háttérből amúgy figyeltem én is, miközben a kihagyhatatlan forralt bort zsúriztuk jól bevált társasággal.

Aztán fejünkre csordogált az este, dáridóval, szerelemvonattal és néha telefonnal közvetített iráni muzsikával...

Nagy sajnálatunkra a rögtönzött Rókus utca-bálunk 22 óra körül véget ért. Remek csendrendelet...

A strapabíróbbak folytatták az estét, például a B-koli buliban...

Zárasképp mit is mondhatnék? Talán a tavalyi gólyák indulójának egy részletével búcsúznék, ha jövőre kedved szottyán, figyelj a hirdetéseket, és...

„Gyere ide, nézz meg minket, ilyenek a gyógyszerészek...”

-Falusi Fruzszi-

Mondja, az előző munkahelyén mennyi volt az évi fizetése?

- Az előző munkahelyemen nem dolgozott egy Évi sem!

Tegnap beállított hozzám egy Tyrannosaurus Rex és Hamlet. Volt nagy dínóm, dánóm.

Két rab beszélget.

- Te miért ülsz?

- Én bankot raboltam. Hát te?

- Hm... csak mert elfáradtam.

Level 3

Kétezer-tízben Pécs Európa Kulturális Fővárosa. Maga a cím igazán megtisztelő, de ehhez a város lakóinak és az itt tanuló diákoknak hatalmas erőfeszítésébe kerül a megtiszteltetéssel együtt járó rengeteg apró(?) kellemetlenséget elviselnie, szinte túlélnie.

Rókus sétány. Tavaly, ha meghallottam ezt a két szót, a zöltség, a mindig finom pékség, a diszkont és a fénymásoló - ahol mindent be lehet szerezni - jutott az eszembe. És most? Most eszembe jut rengeteg bosszúság és káromkodás, hogy az új cipóm orra, vagyis annak a helye milyen fájdalmas pont az életemben. Nem hiszem el, hogy nem emelem elég magasra a lábam. Akkora kötörmelék-halmok között lehetetlenség volt elkerülni. Mélységes tisztelettel adózom azon hölgyek előtt, akik át tudtak vágni itt túsarkú cipőikben. Szeptember óta a fekete nadrágomat is hanyagolni vagyok kénytelen. Hogy miért is? A térdig felverődő portól szürkén, szinte fehéren ugyanis már nem illik az imázsomba. Azok a gödrök, gondolom, Neked is szemet szúrtak. Régen a kocsmák mellett voltak ilyesfajta itatók a lovaknak. De hogy a huszonegyedik században miben veszik ezeknek hasznát? Újabb urbánus legenda születik majd, hogy egy messzi-messzi galaxisból érkezett meteor... de a bohóckodást félre téve, egyesek szerint ott majd fák nőnek meg virágok. Ugye milyen hihetetlen elképzelni?

Sajnálom nagyon azokat az idős néniket és bácsikat is, akik a mindennapi rutinjukat cserélték fel a mindennapi élethalál harcra, hogy megszokott útvonalaikon csak imbolyogva, csigatempóban tudnak közlekedni, a mankó használata pedig egyre gyakoribb jelenség a köreikben. De lehet, hogy valami véletlen folytán újra divatba jött, és semmi köze az építkezésekhez.

Munkások. Igen. Hogy lassan arra a szintre jutok, hogy nem merek egy csinos szoknyát felvenni, hátha a Rókus sétány felújítása félbe szakad, ugyanis az összes kantáros nadrágos alak utánam veti magát. Ha ekkora vonzeróm nem is lenne, egy kiadós fütyükonzert azért csak kijár nekem, meg a sok „Helló, cica! Nézz már ide! Adj egy csókot!” Lennék inkább bibircsókós bányarém, de abban is kételkedem, hogy az ocsmány külsővel elérnék-e valami számomra pozitív változást.

Zárszóként mellékelném legkedvesebb mondatom, amit séta közben csíptem el: „A fenébe. Tizenöt centit elcsúsztunk. Ezt most hogy sumákoljuk el?!”

És imádkozunk mindannyian közös erővel, hogy egy hatalmas esőtől kíméljen meg minket az ég!

-zsiki-
kortanc@gmail.com

2		1					4	
	7			2			5	
		8	5	4	1	2		7
5	9			6		8		
3					5			2
			3		9	5		4
1		2		9		6		5
7					3		2	
	4	5					8	

S
U
D
O
K
U

Vena Literatura

fekete csend

*

szememről
 elrebben az álom
 mint lelkemről
 a csend
 helyén fekete madár táncol
 karma szívemen a heg
 csőre gondolataim
 szaggatja
 sikolya
 véremig tör tánca
 megbénítja
 ajkamon a szót
 szárnyainak súlya alatt
 éltem
 bilincsben pihen
 s a vágy csupasz kis teste
 megtörtén
 hever
 a merengő
 könnyektől lepergő
 apró szilánktükrében

**

szél süvit túl a rácsokon
 cseppeket hallok egyesülni

az utca kövén
 és elalszom
 lelke
 csendben

énekel egy néma verset
 egy kék szemű madárról
 ki szelíd mosolyával
 ment meg a szolgaságból
 és tekintetében
 összeforr a tükörszilánk

***

a zene halkul a dal
 megszakad
 és felébredek

****

szívemen újra izzik a heg
 a gondolat
 vadul csapkodja láncait
 s a vágy
 jeges szilánkokba
 fagyva
 száll a semmi felé
 helyén fekete madár táncol
 és megtöri a verset...

-krimhilda-

MESE-MESE-MÁTKA

Miből lesz a cserebogár? – ezredeleji mese nagyoknak és kicsit kisebbeknek

„Mese nincs, Andersen meghalt...”

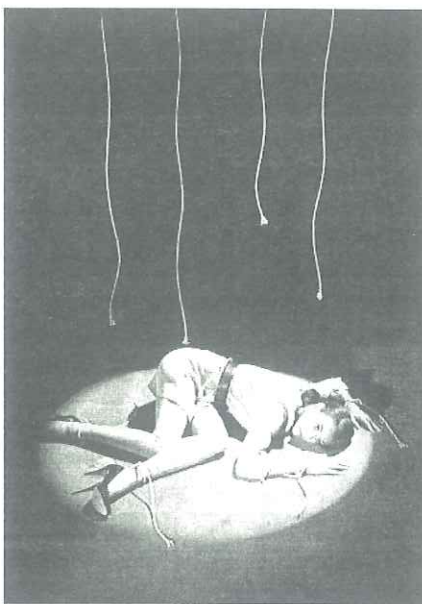
Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy hatalmas birodalom. Ha belegondolunk, annyira nem is volt hatalmas, hiszen rengeteg mindenki nem volt a tagja, de a benne lakók jogosan érezték óriásnak, hiszen életük egy jelentős részét itt töltötték. Sőt, volt, aki akár az egészet, fiatal korától kezdődően.

De térjünk vissza pár pillanatra a birodalomhoz magához, mielőtt belevesznénk nem mindennapi lakóinak ismertetésébe. Az impérium a valóságban egy kisgyermek – Robi – szobája volt, ahol a nagyravágyó, fantáziában nem szükkülő csemete egy rakás játékot halmozott fel, hogy segítségükkel elmeneküljön a kinti világ cudar szélsőségei elől. Amikor elkezdte gyűjteni apró barátait azt tervezte, hogy egy olyan univerzumot fog létrehozni, ahol csakis az általa teremtett szabályok lesznek érvényesek. Nevéből fakadó tulajdonságai tükrében szeretett belefolyani mások magánéletébe és a lehető legnagyobb mértékben befolyásolni azt. Mivel ezen tulajdonságát az ajtón kívüli világ nem hagyta kivirágoztatni, úgy gondolta, hogy majd az általa megalapozott játékuiverzum megadja neki a lehetőséget minden vágyott állapot elérésére. Robi, ahogy telt-múlt az idő, egyre inkább beleélte magát a saját mikrouiverzumába. Isten lett az általa teremtett hazában. Mindenhatóvá vált. Azonban egyvalamit nem vett figyelembe: hogy egyedül a játékok voltak azok, amik mindenhatóvá tették. A játékok voltak, amik a kezébe adták a mindenről döntés, a vétő és kikezdetlenség erejét. Hatalma rajtuk nyugodott. És a hatalom forgandó. Hogy miként nyer bizonyosságot ez az évezredek igazság jelenlegi történetünkben? Íme, nyájas Olvasó, itt áll az alábbi sorokban a mese minden betűje, olvasd türelemmel, megértéssel és tanulsággal.

Hogy volt, hogy nem, egy késő délutáni napon az ajtóhoz közel legelésző plasztik dinoszaurusz csorda arra lett figyelmes, hogy a Mindenható közbenjárásával, egy új taggal

bővült a birodalom. Az újonc úgy érkezett, ahogy a többiek is. Hatásos belépőjének szakrális bökkenőjeként leereszkedett a mennyekből, pontosan az íróasztal kopott lábának közelébe, a padlószőnyeg dúsan zöldellő mezejének fűvére, ahol mindig volt számukra elég eleség. Természetesen csak a növényevőknek, hiszen a ragadozók az idők kezdete óta magukra a fűzabálókra fenték pengeéles fogait. De az ezen két csoport közötti ellentéték igazán nem tartoznak éppen most induló történetünk keretei közé, úgyhogy ugorjunk gyorsan vissza az idegenre, vagyis érkezésére!

Mint azt említettem volt, az új lakó az asztalláb mellett taposta először a legelők síkságát. Nem látta más, csak a legelésző őshüllők és a közelben, szárnyainál fogva felfüggesztett karácsonyi angyal, aki nevető száját érdeklődőre változtatva vetette angyali tekintetét a magatehetetlenül heverő alakra. Mert a jövevény magatehetetlen volt, úgy, ahogy mondom. Ezt lehetett látni már az első perctől. Végtagjai élettelenül heverték a földön, feje pedig, amin nem lehetett megállapítani semmilyen érzelmet, értelem nélkül követte törzse hullámtalan egészét. Sosem látott szerzet volt, annyi szent!

A szemtanúk gyorsan továbbították a hírt a jövevényről, így a futótűzként terjedő szenzáció pillanatok alatt felborzolta a már-már lanyguló kedélyeket a kis szoba berkeiben. A nem messze táborozó Barbie babák felemelték fejüket a ház előtti nyugágyakon, a játékautók túlköve csapkodták motorháztetőiket és villogtatták fényszóróikat, a sarokban sürgölődő Lego figurák egy pillanatra szüneteltették mindennapi teendőiket, hogy az arra libbenő pillangócsapattól értesülhessenek az újdonságokról. A polc alján megtelepedő óriás pók csendben igazgatta hálóját, őt nem érdekelte különösebben a fejlemény. Rajta kívül csak egyvalaki volt, aki nem vett részt a csoportosulásokban, aki nem hitt a pillanatok alatt szertefutó pletykáknak: a barnán komolyuló játékmackó az ágy párnája mellett. Fél szemével aggódva fürkészte a távot, ahova a hírek helyezték az újoncot. Még nem tudta miért, de érthetetlen aggodalom vett erőt porosan zakatoló lelkén.

Aztán teltek, múltak az órák. Lassan beesteledett és a játékok aludni tértek, hiszen a Mindenható is hallatta álomba hívó szavát – többször egymás után –, majd elrendelte a

sötétséget, ami mellett senki sem létezhetett igazán. A látszólag nyugvó több száznyi szív azonban már alig várta a másnapot, hogy végre történjen valami a genesis érthetetlen mivoltát követően. És, mint azt tudjuk, nyájas Olvasó, a vágyak a mesevilág oly szüleményei, melyek könnyebben látnak napvilágot – még akár a tényeknél is.

Reggel lett.

A napfény első sugarai már az asztalláb-mezőn találta a birodalom lakóinak többségét. Mindenki kíváncsi volt a jövevényre, az idegenre, akiről eddig csak hallottak, de nem vethették rá gomb, műanyag, üveg vagy ki tudja még, milyen szemük sugarát. A sugarak keresztttüze azonban ebben az esetben csupán hült helyet kereszttezhetett. A tegnap érzékek nyoma veszett. Csalódottság lett úrrá a tömegben. Úgy érezték, átvették őket, a hírek szülte tényből pillanatok alatt aljas pletyka lett és egyre többen kezdtek igazat adni a sokat látott úrhajósnak, aki eleve kitalációnak vélte az egészet. Már éppen szétoszlóban volt a jókora csoportosulás, mikor hirtelen egy éles hang vetett véget a tova futó gondolatok erdejének.

- Megállni!

A játékok megmerevedtek, nem értették, mit történik. Hirtelen észrevették a szokatlan hang forrását is: a tegnap látott jövevény ott állt a közeli, feketén tornyosuló doboz tetején. Most nem látszott magatehetetlennek, bénának. Majdnem olyan magas volt, mint a tömeg közepén fejét lesunyni próbáló zsiráf, aki kétségbeesetten próbálta elkapni az alant suhanó szavakat, lévén, rövidlátó volt.

- A nevem Marionett Máriaó, én vagyok Isten Ajándéka! – erre a kinyilatkoztatásra lett aztán moraj, söt, kiáltozás a tömegben! Isten Ajándéka? A szavak villámként csapódtak játékról játékra, még a zsiráf is időben értesült mindenről. Marionett Máriaó azonban még nem fejezte be: - Mostantól minden léptetekről tudni akarok, minden egyes mozzanatról. Bármit tesztek, tudjátok, hogy én ott vagyok és látom! Bármit szeretnétek, azt előtte nekem jelentitek és csakis az én engedéllyel tehetitek. Ha bárki megpróbál ellenszegülni a törvénynek, halál fia! Megértettétek?

A döbbenet első szikrái még el sem haltak teljesen, mikor a bátor úrhajós kilépett a tömött sorokból és ellenkezni próbált a sosem hallott szavakkal. Hirtelen éktelen láрма kényszerítette az ott állókat füleik védelmére. Géppuskaropogás verte szét az idillt. A lassan szétoszló füstben felbukkantak az úrhajós maradványai. A birodalom lakói elszörnyedve kaptak fejükhöz, eltakarták szomszédjuk szemét, sokan menekülni próbáltak az ágy alá, de Marionett Máriaó hangja oda is elért: - Ebből remélem, mindenki tanult! Most pedig mozgás, mindenki folytassa a napi teendőjét.

Elvárom, hogy úgy tegyetek, mintha misem történt volna! Sipirc!

A játékok veszett vadak csordájaként száguldottak vissza helyükre, értelmük nem engedte, hogy fényt deríthessenek a történet nyitjára. Nem értették, mi vezetett ide, minek köszönhető a jelenlegi helyzet, ki a hibás, ha van egyáltalán. A csoportosuláshoz egyedül a játékmackó nem csatlakozott. Ő továbbra is a páma mellett pihent, azonban tiszta álmokat megélt szíve vesztül kínlódott a látottakat követően. Tudta, hogy ennek nem lesz jó vége...

A napok teltek múltak, ahogy annak rendje és módja. Azonban a játékvilág boldog életét felváltotta az erőszak, a diktatúra és az érthetetlen szabályok sora, melyek minden szempontból megkeserítették az ott lakók életét. Senki sem tudta, honnan jött az idegen, egyáltalán miért, hogyan van akkora hatalma, hogy féken tudja tartani a játékuniverzum lakóinak kihalófélben lévő lázadni akarását. Mert kihalófélben volt, annyi szent!

Napról napra, óráról órára fogyott az erejük a lankadatlanul figyelő szemek súlya alatt. Időközben kiderült, hogy minek köszönheti Marionett Máriaó, Isten Ajándéka hatalmát: őt támogatták a birodalom erejét jelentő műanyag katonák. Ezek a félelmet és önálló gondolatot nem ismerő marconák bárkit bármikor bántalmaztak, ha esetleg az általánosnak kihirdetett véleménnyel ellenkezőt vélték felfedezni az impérium valamely szegletében. Nem tűrtek ellenállást, ellenakaratot, de még ellenpissenést sem! Ha bárki az utóbbiak valamelyikére vetemedett, elbúcsúzhatótt játékos életétől.

Kedves Olvasó, a fent álló/fekvő/tért nyerni akaró sorok lefestették egy olyan, kívülállóknak – és valószínűleg bennfentesnek egyaránt – idilli birodalom részbukását, mely jogosan készlet felfortyanásra minden tiszta lelkű lényt. Hiszen kérdezhetjük: miért érdeke Marionett Máriaónak, Isten Ajándékának, hogy iga alá vonja az egész országot? Miért érdeke, hogy őt egyeduralkodónak ismerje el minden élő játék? Erre a választ nem más adta meg, mint a mindig is kiegyensúlyozott bölcsességéről híres játékmackó.

Történt egyszer ugyanis, hogy egy borús napon Marionett Máriaó, Isten Ajándéka úgy döntött, hogy meglátogatja lakhelyén a méltán sokat emlegetett játékmackót a páma mellett, az ágyon. Műanyag katonái ott álltak mellette sorokban, ahogy máskor is. Ízekre osztott karjaival, világosbarna bőrével és kifejezéstelen arcával pont úgy festett az öreg, kopott külsejű mackó mellett, mint egy ifjú hódító a távoli földek törzsfői előtt. A felhő szűrte napfény finoman sejtette karcsú kontúrjait. Fenyegetőzött, parancsolgatott, diktatúrát mímelt, ahogy azt fentről diktálták. És egyszer csak

a mackó olyat merészelt, amit még soha senki: félbeszakította.

- Marionett Máriaó, tudod, hogy mi vagy te? – a megszólított még dadogott néhányat félrefordított tekintettel, aztán kérdően nézett a bölcsre. Amaz pedig, ahogy az előbb említett napfény megcsillant fél szemén, válaszolt: - Egy bábu.

Marionett Máriaó, Isten Ajándéka döbbenet tekintett az előtte trónoló plüssre, a katonák körülötte mind fegyvert élesítettek és céloztak. Csak a parancsra vártak. De a játékmackó nem fejezte be: - Egy bábu. Képtelen vagy önálló akaratra. Képtelen vagy bármilyen érzelmre, véleményre, ahogy azt semmitmondó arcod is mutatja. Képtelen vagy önálló döntésekre, nincs erőd ahhoz, hogy egyedül vigyél

véghez tetteket. Szükséged van valakire, aki mindezt megteszi helyetted a te nevedben. És mivel képtelen vagy önálló, értékes, építőjellelű gondolatok világra hozatalára, egy választás maradt csak számodra: a rombolás, megfélemlítés és az ellentmondást nem tűrő diktatúra. Ez az egyetlen, ami életben tart. Ebben különbözel azoktól, akik jelenleg is a birodalmat alkotják, hiszen ők mind egytől egyig egyéniségek. De te nem vagy az. Egy bábu vagy! Nézz csak végig magadon!

Marionett Máriaó, Isten Ajándéka döbbenet mérte végig végtagjait, törzsét, egész testét. Hirtelen szemet szúrt neki az, ami eleddig elkerülte figyelmét: minden ízéből, minden testtájából és porcikájából apró kampók meredeztek kifelé,

hosszújuk pedig égisz érnéknak voltak kötözve, olyan cémnak, melyeknek nem sejtette eredetét, de már világosan látta célját.

És ebben a pillanatban hatalmas sikoly, rikácsolás és szitkozódás lett úrrá a birodalmon! Az ég zengett, a föld remegett, a játékok kétségbeesetten kerestek kapaszkodót, a nap pedig lassan az ablakpárkány alá bukott.

Marionett Máriaó, Isten Ajándéka pedig még utoljára az öreg játékmackóra vetette kifejezéstelen tekintetét – és a következő pillanatban úgy rogyott össze, mintha sohasem állt volna előtte. Térde szinte komikus módon hajlott be karjaival egy ütemre, törzse pedig tehetetlen testként követte feszülés mentes zsinóron függő egyéb porcikáit az ágy fehér lepedője felé. Utoljára öntudatlan feje csapódott a kietlen fövénynek, ezt már nem láthatta senki sem, mert a Mindenható abban a pillanatban sötétséget rendelt el és hatalmas ajtócsapódás kíséretében elhagyta a birodalmat. De hiába volt éjszaka az impériumban, a szíve mélyén minden játék tudta, hogy nagy veszedelemtől szabadultak meg a játékmackó bölcsességének köszönhetően és lelkükben őrizték a régi korból és reményből csiszolt fényt egészen másnap reggelik, mikor is a Mindenható lassan nyitotta a világ kapuját és a tegnapi diktátor porhüvelyének már hült helye sem maradt.

És ezt követően mind a dinoszauruszok – a növény- és húsevők egyaránt –, mind a Barbie babák, mind az angyalok, mind a Lego figurák, mind a pókok a sarokban, mind a játékmackó a párna mellett és mindenki más élt boldogan, míg meg nem halt...

A mesének ezennel vége, aludjatok jól!

Kedves Olvasó! Mint azt fentebb bizonyára és remélhetőleg tapasztaltad, a mesének több tanulsága is lehet, függően attól, hogy milyen irányból közelítünk felé. Ez a tény mindazonáltal Rád bízva a becses döntést, hogy mi az a bizonyos irány, amit választani szándékozol. Nem kívánlak befolyásolni, nem kívánom döntésed tanácsokkal mederbe szorítani. Nem kívánom értelméd oly korlátok közé kényszeríteni, melyek határt szabnak fantáziád határtalanságának és megmondják, mi a helyes, követendő irány. Mégis, engedj meg valamit, valami illetlent: ne hagyd magad alábecsülni! Jóccakát!

-Iatyak-
bartha.zoltan01@yahoo.com

Van egy sivatag. Annak a közepén nagy torony. Nincsen rajta ajtó, csak egy szoba az emeleten és egy ablak. A torony lábánál van egy ör. A szobában egy rab. Hogyan szökik meg?

1. A gondolat egy szöveget ütött a fejébe.
2. Kihúzta.

3. Nagy kő esett le a szívéről.
4. Beleverte a szöveget az ablakpárkányba.
5. Feltekerte gondolatainak fonalát.
6. Rákötötte a szögre.
7. Lemászott.
8. Lóvá tette az ört és ellovagolt.

ENGLISH PAGE

Saedos the foreigner

"Why are you doing that? Are you crazy?"

"Probably..."

"Do you know that it's not your University? It's not your country? You are a foreigner here!"

"Yes I know..."

"SO WHY ARE YOU DOING THIS?!"

"I don't know...."

Still I don't know, in the end I'm just a foreigner, a guest, a by passer, so it doesn't matter.

The idea hits me, that me "the foreigner" dare to give his criticism while the householders are in their holy silence.

It's like trying to extinguish a fire from a house while its owner is watching quietly.

Will you keep the water packets in your hand when you see that?

I personally prefer to empty it on his head; he may regain his logic, but why should I do that?

Maybe he burnt it with his own hands!

I only Pity the children inside, it's always the innocent who pays the price....

After all, Ignorance is a blessing, what's better than wake up in a Sunday's morning and sit out in the sun with a cup of tea? Other than write this article in the last page of a Hungarian magazine?

Once they told me:

Kovacs Kati sang once:

1. Egy hamvas arcú kisgyerek
Nem ismeri az életet,
Mi bármit mondunk, hisz nekünk,
A példakép az életünk.

2. De mit gondol, ha mással lát,
Ha rádöbben, hogy elhagyta,
Ha megkérdezi, mit felelsz,
Hogy minket többé nem szeretsz?
Csöpp szíve megremeget, nem érti meg.

Nem akarom, hogy így legyen

"If you are upset of what is happening in this state of vampires, just come down and talk it out, don't expose yourself, God knows what may happen to you!"

He or she may be right; I doubt my own sentence "what kind of place is this place the kicks people out those who want to improve it?"

In the game of power fame and money, Idealism is a sin.

Oh if you know what I know....

In this chapter of my life I wouldn't even say anything, Let the crows feast and let's come after dinner, and then go home quietly.

It's just a phase, bite your lips and move on.

Let's do also that for Global warming, Swine flu, war, famine, injustice....?

Why anger? Is it because I compared these with those?

Why did you come to me saying: "don't compare hungry sick children with such insignificant problem of this place?"

I would say: "Why not? Both are outside the house and doesn't touch our life, lady, the difference is one of them on the Media and one is inside our heart, which one will hurt more?"

That is your decision!"

Just for your consideration:

A certain country took its recommendation for this university, I don't know if it's true.

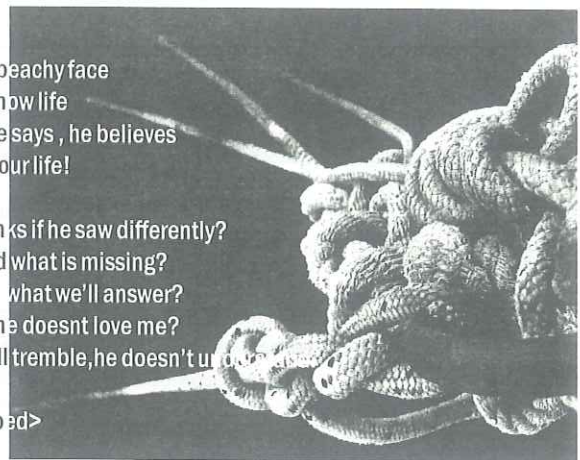
All I know that rumors are the manifestation of bad wishing.

So even if the rumor isn't true, those people aren't happy nonetheless.

A kid with a peachy face
he doesn't know life
Whatever we says , he believes
The ideal of our life!

What he thinks if he saw differently?
if he realised what is missing?
If he asked , what we'll answer?
Why everyone doesn't love me?
His heart will tremble, he doesn't understand

<censorship ad>

Saedos
25/10/2009

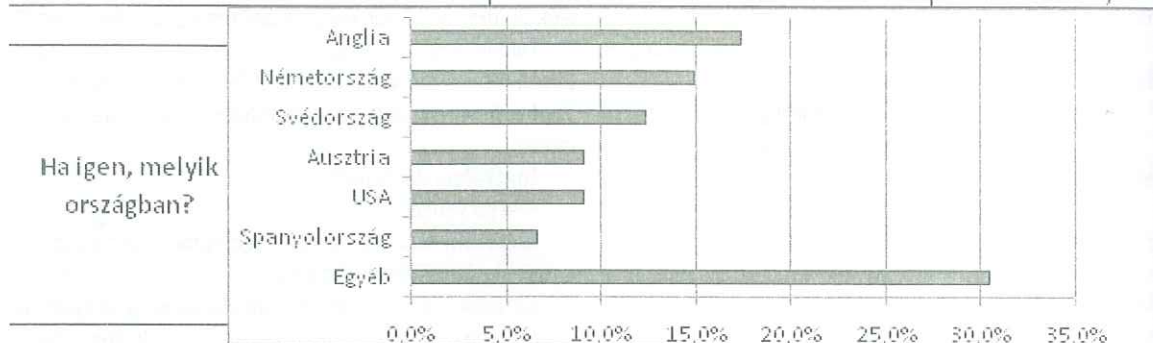
CONFABULA STATISZTIKAI HIVATAL

Az eredmények táblázatba foglalva, 107 kérdőív alapján

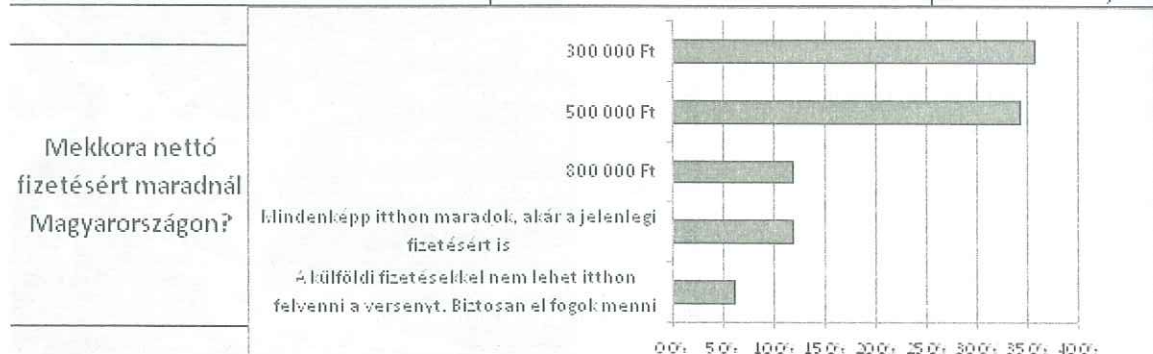
Hol tervezed eltölteni a rezidenci éveidet?	Itthon	59,7%
	Külföldön	40,3%

Kezdő orvosként aláírnál egy több évre szóló röghöz kötési szerződést?	Nem	58,2%
	Igen, tisztességes fizetésért	40,3%
	Igen	1,5%

Szeretnél a későbbiekben külföldön munkát vállalni?	Igen, de csak rövidtávre	53,7%
	Igen, hosszútávon	38,8%
	Nem	7,5%

Ha magasabb lenne az orvosok átlagos jövedelme, szívesebben maradnál itthon?	Igen	92,5%
	Nem	7,5%

Milyen érzéssel gondolsz a diploma megszerzése utáni jövődre?	Optimistán	61,2%
	Pesszimistán	38,8%

A köznyelvben elterjedt úgy nevezett „röghöz kötés” jogi háttéréről illetve ennek értelmezéséről a 34. oldalon olvashattok.

Rezidens-kérdés

Megannyi pletyka terjeng az orvostanhallgatók körében - többek között - a rezidensképzést szabályozó 2009. június 12-i kormányrendeletéről.

A köznyelvben csak „röghöz kötésként” emlegetik, és mindenki nagy felháborodással fogadta. Noha fogadjunk, hogy nem sokan néztek utána tüzetesebben. De mi reprezentatív felmérést akartunk, úgyhogy senkinek sem adtunk tájékoztatót a teszt kitöltése előtt.

Kíváncsiak voltunk, hogy képzelitek el a jövőtöket rezidensként és magyar szakorvosként a XXI. században.

A felmérésből kiderült, hogy a többségetek itthon szeretné elvégezni a rezidensképzést, ugyanakkor 92,5 %-otok szeretné kipróbálni magát külföldön is. Kevesebben terveztek hosszú távú kint tartózkodást, inkább rövidebb ideig dolgoznátok külföldön.

Azonban az itthoni rezidensi hely elnyeréséhez sajnos úgy tűnik, alá kell majd írni azt a bizonyos szerződést, amit legtöbben nem tennének meg, vagy csak akkor, ha ehhez magasabb fizetés is jár. A bérek megemlése visszavetné a külföldi munkavállalási kedveteket is. A 300 000-res és az 500 000-res fizetés fej-fej mellett vezet a marasztaló összegek listáján.

Úgy látszik nem sokan olyan eltökéltek, hogy mindenképp elhagyják az országot. Ebből is látszik, hogy még mindig sokan úgy gondolják, hogy a pénz nem minden.

A legnépszerűbb ország, ahova szívesen elmennének dolgozni: Anglia. Nyilván relatíve közel van, jól bejárattott az út a magyar orvosok számára, és nem utolsó sorban itteni mércével horribilis összegekkel csábítanak minket. A második helyezett Németországról már nem hallunk annyit, és a nyelvet is kevesebben beszélik. Svédország a harmadik, ahol közegészségtani tanulmányainkból tudjuk, hogy a legmagasabb a születéskor várható átlagos élettartam. Nem tudom, hogy ez a tény mennyiben befolyásolt titeket a döntésben, de mindenesetre ott sem csekélyek az orvosi fizetések, viszont hideg van. Osztott negyedik helyen Ausztria és az USA áll. Mindkettő mellett más-más érvek szólnak, de azt hiszem, népszerűségük nem szorul magyarázatra. Az utolsó ország, mely bekerült a top 6-ba: Spanyolország. Biztos Svédország hűvösségét próbáltátok ellensúlyozni vele.

Minden negatív és pozitív körülményt egybe vetve a medikusok többsége még mindig optimistán tekint a jövőbe. Reméljük, van miért!

-Sakura, Petra-

I. Latin-amerikai Filmfesztivál és Fesztiva november 20-22. Casa de la Música

Che Guevara, Rio és salsa? Ez neked Latin-Amerika?! Ha többre vagy kíváncsi, neked szól az *I. Latin-amerikai Filmfesztivál és Fesztiva!*

Curundú, Qak' aslemal? Vagy inkább az Eper és csokoládé jön be? Nálunk olyan filmeket látsz, melyeket Európában még nem vetítettek! A játékfilmeket magyar, a rövidfilmeket angol felirattal láttuk el.

Kényeztesd magad egy bögre mexikói forró csokit kortyolgatva, argentin steaket rágcsálva vagy az agavé kaktuszból készült "kukacos" párlattal, a Mezcallal. Tánccold le a lakomát: salsa, samba, maculele, forró [ejtsd: fohó] bachatango, quebradita, capoeira, tango – profi tanároktól.

Nem érdemes egyből ágyba bújni a vetítések után sem. Szivarszoba, póker, Pepe bárja várja a nagyokat: jéghideg sör Kubából, narancspálinka, karibi koktélok, inka kóla.

DJ Enrique a garancia a legforróbb latin bulira. Pénteken a Patricio Baeza Band lemezbemutató koncertje is vár!

Karácsonyra találsz könyveket, cd-eket, poncsókat, indián kiegészítőket. Sőt, befizetheted magad (vagy anyósod) egy kalandtúrára a guatemalai dzsungel mélyére, az Andok csúcsaira egy kondorkeselyű-nézésre vagy egy dominikai fehér homokos barnulásra.

Az előadásokon a maja kincsek, ecuadori csuhások és 8 méteres brazil anakondák láttán eláll a lélegzeted! Ha eljössz, megtudhatod, hogyan érdemes elmenni a Tawahka indiánokhoz.

Díszvendégünk, Diego Sabanés filmrendező egyenesen Argentínából jön el hozzád, hogy bemutassa filmjeit, és válaszoljon a mozi világát érintő kérdéseidre!

További információ: www.latinfilmfesztival.hu

KÖZÉRDEKŰ

Levél a medikusnak - a rezidensképzésről szóló rendeletről

Kedves Medikus!

Mikor az elmúlt vizsgaidőszak végéhez értem, lelkem egyik fele önfeledten kacagott, míg másik fele kétségbeesetten könnyezett, mert sajnálta testvérét, ki épp nevet. S hogy miért? Mert hiába teszünk meg egy lépést előre egy olyan cél felé, amit még magunk sem tudunk sem időben, sem térben elhelyezni, hisz oly változó, mint mi magunk. Örültem hát a hátam mögött tudható sikeres vizgáknak, ugyanakkor homlokomra ráncokat csalt a kormányrendelet, mely oly nagy visszhangot kapott.

Gondolom, Te is rájöttél, hogy a „122/2009. (VI.12.) Korm.rendelet az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzési rendszerről” címet viselő, bő ötoldali szépirodalmi műről van szó, mely oly sok sorstársunk felháborodását keltette. De vajon hányan tudjuk, mi is áll e sorok mögött? Mit jelentenek a sokszorosan összetett mondatok és végtelen paragrafusok? Valljuk be, nem sokan olvastuk a művet, csak hallottunk tartalmáról, s ez elég volt. Most én is beállhatnék a méltatlankodók sorába, s bevallom, eredeti szándékom e cikkel a véleményírás volt. Ehelyett azonban szeretnék inkább a segítségére lenni, s „dekódolni” a hétköznapi medikus számára érthetetlen nyelvet, melyen a fent nevezett alkotás megszületett.

Talán érdemes volna azzal kezdeni, kikre is vonatkozik az íromány, hisz maga a rendelet is ezzel indul. Az érintetteket két csoportra lehet osztani: az egyik a központi gyakornoki rendszerben fog részt venni, ide tartoznak a háziorvosnak készülők és a hiányszakmának minősített irányban továbbtanulók, s ők az adott felsőoktatási intézménnyel állnak majd közalkalmazotti jogviszonyban. A másik csoport a rezidensi rendszert alkotja, ide tartozik mindenki, aki nem az előző kategória tagja, illetve a fogorvosok és gyógyszerészek, s őket az adott egészségügyi szolgáltató (kórház, klinika, stb.) fogja majd alkalmazni.

A rendelet pontosan leírja, hogy az Egészségügyi Minisztérium melyik képzéshez mennyi támogatást nyújt. Ez fizetesként rezidensek esetén az 1992. évi XXXIII. törvény H fizetési osztály 1. fizetési fokozatának megfelelő összeget (jelenleg 129500 Ft) jelenti, s a meghatározott hiányszakmák esetén további 50%-ot pályázhat meg a munkáltató, vagyis az ő bérük másfélszeres lehet. Amennyiben azt az adott évre kiírt pályázat lehetővé teszi, hasonló támogatás igényelhető

második/ráépített szakképzés, valamint fogorvos és gyógyszerész esetén az első szakképzés képzési költségeinek megtérítésére.

Minden év október 15-ig alakul egy bíráló bizottság, mely meghatározza a hiányszakmákat és a keretszámokat, ez utóbbit három évre előre, s mindezt december 31-ig teszik közzé. A keretszámokon ezután évente legfeljebb +/-10%-al lehet módosítani. A központi gyakornoki állások száma nem haladhatja meg a rezidensi keretszám 10%-át, kivéve a hatályba lépést követő első két évben, mert ekkor akár 50% is lehet.

Rezidensképzés esetén minden év február 1-jéig pályázatot kell benyújtania az egészségügyi szolgáltatóknak és a felsőoktatási intézményeknek a támogatás elnyeréséhez, melynek pontos tartalmát szintén leírja a rendelet (11.§). Központi gyakornok esetén pályázat nélkül ítélik oda a támogatást a munkáltatóknak. Ezt követően minden év március 10-éig döntenek a nyertes pályázatokról, és az eredményről márc. 31-ig értesítik a pályázókat, akiknek április 15-ig nyilatkozni kell arról, hogy az elnyert állást meg kívánják-e hirdetni.

A nyertes „munkáltatók” április 20-ig közzéteszik a pályázat útján betölthető rezidensi, ill. központi gyakornoki állásokat. Egy jelölt legfeljebb öt állásra pályázhat, a sorrendet meg kell jelölni, s a határidő augusztus 1. A jelöltek rangsorát az intézmények szeptember 15-ig készítik el, majd a legmagasabb pontszámot elért öt egyén közül október 1-jéig választanak egyet az adott hely betöltésére. Azon állásokat, melyeket nem pályáztak meg, ill. újra betölthetővé váltak, november 1-jéig teszik közzé, s ezekre újra lehet jelentkezni.

A „lényeg” a rendelet vége felé olvasható: a feltételek, melyeket nekünk, kezdő orvosoknak és a munkáltatóknak be kell tartani. Munkavégzésre irányuló jogviszonyt létesítünk az adott intézménnyel, teljesítenünk kell a törzsképzési idő programját, vizgákat, stb. A szakképzés legfeljebb három évre szakítható meg, persze ha bizonyos körülmények fennállnak (szülés, baleset, tartós betegség, stb.). Ahogy olvasunk, lassan elérünk a 17. paragrafus negyedik és ötödik pontjához, mely a lesújtó „röghöz kötést” mondja ki: „(4) A rezidens a szakképzése képzési költségéhez nyújtott állami támogatás ellentételezéseként vállalja, hogy a *szakképzési időszak alatt*, valamint a szakképesítés megszerzése után *legalább négy évig* a munkáltatóval szakképesítésének megfelelő, egészségügyi tevékenység végzésére irányuló jogviszonyban áll. (5) A központi gyakornok a szakképzése képzési költségeihez nyújtott állami támogatás ellentételezéseként vállalja, hogy a szakképesítés megszerzése után *legalább 4 évig* a *Magyar Köztársaság területén*, államilag

finanszírozott egészségügyi szolgáltatónál a szakképesítésének megfelelő, egészségügyi tevékenység végzésére irányuló jogviszonyban áll."

Ezután azon eshetőségek felsorolása következik, mikor nekünk ki kell fizetnünk a képzésünk költségeit, s mikor ez alól mentesülünk. Például a (4) bekezdés megszegése esetén sem kell megtérítenünk az adott összeget, ha az új munkáltatónk átvállalja ugyanezen feltételekkel a foglalkoztatásunkat, magyarul, ha munkahelyet váltunk. Ugyanakkor pl. fizetnünk kell, ha a képzési idő leteltét követő három éven belül nem teszünk szakvizsgát.

A teljesség kedvéért meg kell említenem, hogy a rendelet a hiedelmekkel ellentétben igenis hatályba lépett, méghozzá 2009. VI. 27-től, s az is igaz, hogy ezt sokan alkotmányellenesnek minősítik. Erre a hivatkozási alap a következő: 1949. évi XX. Törvény, A Magyar Köztársaság Alkotmánya, XII. fejezet, Alapvető jogok és kötelességek – „70/A§ (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy *egyéb helyzet* szerinti különbségtétel nélkül. (2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti *bármilyen hátrányos megkülönböztetését* a törvény szigorúan bünteti."

Dióhéjban nagyjából ennyi a tényekkel alátámasztható alapja a rengeteg pletykának és zűr-zavarnak, mely az utóbbi fél évben lábra kelt. Lassan végéhez ér levelem, mely így is elég hosszú: nyúlt – remélem, nem bánod. Céлом nem a vitakeltés és nem is a tartalommal való megbékélés elérése, sokkal inkább a tájékoztatás és a félrevezetés elkerülése volt.

Búcsúzóul annyit kérek tőled, járj nyitott szemmel és éles füllel, s mindenekeelőtt éber figyelemmel kísérd a körülötted zajló eseményeket, mert Téged is meghatároznak, befolyásolják életed.

Mint sorstárs írtam Neked, s kívánok sikeres evezést ezen örvénylő tengerben, az árral szemben is. Tisztelettel és mély együttérzéssel,

egy másik medikus.

U.i.: A témával kapcsolatban olvashatsz a Rezidens-kérdés című cikkben az 32. oldalon.

A kormányrendeletet megtekintheted a következő weboldalon: http://www.complex.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0900122.KOR

-krimhilda-

TÍZ SZENTENCIA

Woody Allen idézetek

1. Nem mintha félnék meghalni. Csak nem akarok ott lenni, amikor bekövetkezik.

2. Mi vár ránk a halál után? A mennyország? A pokol? És lányok lesznek ott?

3. Vajon van-e túlvilág? És lehet-e ott zuhanyozni?

4. Nem az a kérdés, hogy van-e mennyország, hanem az, hogy hányig van nyitva, és melyik busszal lehet odajutni.

5. Ha újra születnék, inkább néger kosárlabdázó szeretnék lenni.

6. A főiskolán a metafizika órán puskáztam: belenéztem a mellettem ülő fiú lelkébe.

7. A szüleim egyszerű emberek voltak. Hittek Istenben és a padlószőnyegben.

8. Szép dolog a szerelem egy férfi és egy nő között. Feltéve ha a megfelelő férfi és a megfelelő nő közé kerül az ember.

9. Megkérdeztek tőlem, hogy szeretnék-e tovább élni az emberek emlékezetében, de én tulajdonképpen a saját nappalimban szeretnék tovább élni.

10. Szeretem ezt az aranyórát. Apám a halálos ágyán adta el nekem.

+1 Nem vagyok nagy ivó. Szilveszterkor két martini után megpróbáltam elrabolni és Kubába téríteni egy liftet.

-Hadji-

VILÁGPOLGÁR

Brazíliai impressziók – Második rész

A Copacabana esti fényei álomszerűen, hosszú világító csíkként kúsztak tova a taxi ablaka mögött álmos szemem sarkában, menekülvén a kihunyás elől. A parton sétálgató fekete árnyak semmitmondó sziluettként nyertek pillanatnyi figyelmet a mögöttük elterülő sötét óceán háttérén. Ahogy bekanyarodtunk az egyre szűkülő utcácskákba, a tömeg is ritkulni látszott. Kerestük a szállásunkat, amit aznap este kellett elfoglaljunk. Végül a fékek megcsikordultak egy elhagyatott sarkon, mi pedig – jobb dolgunk nem lévén – kiszálltunk bőröndjeinkkel. Sokáig kerestük a helyet, minden kapualjba bepillantottunk a környéken. Meg is jegyeztem viccesen egy ócska, leginkább kazánház kapujának tűnő bádogszörmetyeg előtt elmenve: mi lenne, ha ez volna az. És a sors sosem hagy csalódni...

*

Az éjjeli kihaltságot kongó terminálok barátságatlan kövein sietősen csattogtak cipőim, ahogy átszáguldottam rajtuk az E-kaput keresve. A bőven késve érkező gépem biztosított számomra egy jó perces átszállási időt. Siettem.

Utólag végiggondolva nem értem, miért hittem, hogy elérhetem a csatlakozást. Sosem látott termék, folyosók, neonfények – embermentesen. Aztán egyszer csak – ekkor vesztettem el végleg a realitásba vetett ingatag hitem – kinyílt a fal és én beléptem. A rejtve futó metrószerelvénnyel rám zárta kapuit és elindultunk. Egyedül álltam az utasterben, a végtelenül kígyózó alagút fala pedig számtalanszor ismételt filmkockák sorozataként mosódott mellettem. Nem láttam a célt, ennek ellenére a szerelvénnyel hirtelen lassított, én pedig kiléptem egy újabb üres terminálba. Találomra felmentem a

négy lépcső egyikén és ott lebegett előttem egy sárga „E” betű. Az utolsó felszállók épp az útleveleket ellenőriztették. A kapu feletti képernyőn pedig ott tündökölt a szent név: Sao Paulo. Talán ekkor vettem először levegőt tízperces zürichi tartózkodásom alatt...

*

Az óceán festményként terült el az előttünk kiterített álomszerű vásznon. Amíg a szem ellátott, végtelenül szürkellő víztükör fonta karjaiba a horizontot. Balra, a már nem látható, nyugvó nap dobta búcsúcsókját a Cukorsüveg peremén. Az egész part rózsaszínben ázott: mint a mesében. Hatan csodáltuk, hatan álltunk a homokba gyökerezve, hatan kerülünk teljese az élmény hatása alá. Jean meg is jegyezte, hogy akármeddig tudná bámulni ezt a hihetetlen látványt. És a következő pillanatban egyszerre iramodtunk neki, hogy teljes testi valónkkal részesei lehessünk ennek az akvarellnek. Ahogy belecsoobbantunk a hűvös habok közé, csak visítást és éktelen ordibálást lehetett hallani, majd minden elcsendesedett pár pillanatra, ahogy a megtörő három-négy méteres hullám magával ragadott. Végül mindannyian a homokba fúródva tértünk magunkhoz, Jean vakon – a szemüvege nélkül...

*

Tíz perccel érkezésem után bepakoltam hatalmas bőröndömet a kocsiba – Susan, egy kínai származású leányzó kocsiába – és beültem az anyósülés mögé, Jean mellé. Ekkor még nem sejtettem semmit. A két útitársam folyamatos jelleggel traktált mondatvirágok többszörös koszorújával, miközben Susan gyűjtást adott, a motor aránytalanul éles hangon felbőmbölt, az autórádió egy szempillantás alatt ontani kezdte a brazil funky-nak nevezett összenétlenség kalamajkját, sofőrünk pedig gázt adván halálra ítélte egy éppen ott nyugvó műanyag bóját. A piros darabok az ablakom magasságában repkedtek, Susan pedig harsány fékcsikorgatások közepette visította hátra nekem fanatikus szemekkel: „I love driving!”. Miközben elfehéredő ujjakkal markoltam a majrévasat, könnybe lábadó szemekkel figyeltem a közeledő fekvőrendőrt. Csupán egy mondat kergetőzött vesszétül fejemben: „Hogy kerültem én ide?...”.

*

Utolsó nap belépve a műtöbe hihetetlen meglepetés várt, minek következtében pár perc elteltével bemosakodva

álltam a beteg nyitott mellkasa felett. A jókedv szülte atmoszféra eluralkodott a személyzetén: a „Hungary-guy” fog asszisztálni. És ekkor jelent meg a professzor. Mint ahogy elképzei mentorát a felvételi lapját remegő kezében tartó végzős gimnazista, úgy elevenedett meg ott az álom teljes

egészeben. Tedd a kezed az aortára, aztán a tüdőartériára, ebben rejlik a mozgató rugó, itt találkozik erő és tudás, itt lényegül életté az összehangolt mozgás. És csak álltam, kezemben a lüktető élni akarás, meszes, kopott billentyűk és még sok más. Húsz éves fiúé volt csak, mégis többet nyújtott, mint ezernyi aggastyáni bölcsesség, végigült óra és tanulás. Mert többet adott még a reménynél is: bizonyosságot. Bizonyosságot, hogy hol rejlik a lényeg, hol szül döntést a vágy, hol találkozik a jövő és az elmúlás. Bizonyosságot, hogy miért fekszik ott végtelen betegek sora gyógyulásra várva, hogy miért hunyja be szemét a sebész egy pillanatra, miközben szikéjét a rászoruló bőrrebe vájja. Megértettem mindent eme lüktetésből és úgy dobtam a végén véres kesztyűm a szemét közé – mintha szentelt vizet öntöttem volna a padlóra pusztá tévedésből.

Köszönöm.

-Bartha Zoltán Levente-
bartha.zoltan01@yahoo.com

- Mi a nagymama ellentéte?
- ???
- Kistegnaptegnap.

Mi a közös a matekban és az evésben? - ??? - A szám!

Kár, hogy mi van veled!? (Bocsánat... - a szerk.)

BESZÁMOLÓ

Feleztünk

Mindegy már, úgylis vége. Lassan az utolsó csepp is kiürül, és elfelejtjük az egészséget. Kár érte, jó volt. Azért valami csak megragadt belőle, tudjuk majd, hogy volt ilyen is, nem is akármilyen. Sajnos az alkohol nem segít, inkább tovább gördíti az eseményeket, mintha meg se történt volna. Persze hiába akarja az ember, hogy minden úgy sikerüljön, ahogyan azt ő elképzelte, valamiért sosem úgy alakul. Már a lépcsőházban eszembe jutott, hogy a mobilom az asztalon maradt. Sietni kellett, mert ugye kijutni kertvárosba mégiscsak közös program (pláne, ha beleszámítjuk a buszon ülőket is) a csoporttal. Csak le ne késsük az egyest. Mihelyt a

megállóba értünk, kiderült, hogy a vízipipa is otthon maradt. Upsz. Újabb keveredés tagokat illetően - kinek kívül kellett volna jönnie, és miért nem szólt senki arról-típusú találgatások. Miután mindenki végigmustrálta mindenki mindenét (ruhára gondoltam), és jól kinyerítettük magunkat a buszon, már csak a házat kellett megtalálni, ahova igyekeztünk kerti-partira. Persze meglett, jöttünk, megérkeztünk, hurrá. Az este újabb bökkenője, hogy eme csodás pillanatot, az este kezdetét megörökíteni szándékozván bőszt kutatás

következett fényképezőt illetően. Nem lett meg. Ez egy ilyen este. Elhagyunk dolgokat. Miután sorba vettük a lehetőségeket arról, hogy melyik itókat mivel lehet összekeverni úgy, hogy meg is lehessen aztán inni, ittünk. Jómagam nyilván a friss kertvárosi levegőtől lettem egyre vidámabb hangulatban. Így működik ez arrafele kertiben. Lassanként összejött a társaság, szállingóztak az emberek, ki előbb - ki az utolsó pillanatban. Előkerültek a jobbnál jobb ötletek koktélkészítésnek álcázva magukat. A legalja talán az volt, mikor egyik összetevő sem egyezett, de ugye mindent lehet helyettesíteni valamivel. Almalevet limonádéval, vodkát bármi mással, aminek egyező a foka. És végre megint "megtanultam" pókerezni. Vagy valami hasonló játékot játszani, amiben vannak zsetonok meg kártya. Sajnos nem derült ki, hogy ki nyert, mert egyszer csak 13 percünk maradt a ... mindenre, ami addig kell, hogy elérjük a buszt. Újabb vidulás az utazás alatt és hosszú séta a sörházig. Ekkorra már mindnyájunkon látszott a frissítő kertvárosi levegő jótékony, vidámságot hozó kellemes hatása. Odaérve bejelentkeztünk, és lemásztunk a pincébe. A ruhatárnak eléggé érdekes "szabályai" voltak, de ez akkor senkit nem érdekelt, csak újabb neveltség tárgyát képezte. Itt azért szépen szétszóródott a társaság, mert mindenki megtalálta a maga ismerőseit az évfolyamból. De újra és újra mégis megtaláltuk egymást, kiki a maga párját, barátját, barátnőjét. Én ugyan főleg a kis teremben voltam, de ott tényleg csupa ismerős arc volt körülöttem. Hogy ne múljon el gyorsan a felfokozott hangulat, főleg fiúk próbálgatták, kinek mit vesz még be a gyomra. Ahogy nőtt a tömeg, úgy emelkedett a potenciális veszélyhelyzetek száma. Nekem csak egyszer verték ki a poharat a kezemből, de helyhiány miatt egy szék is (gondolom az volt) nekiment a lábamnak, pedig nem foglalok sok helyet. Most minden lépés erre emlékeztet, de nyilván szörnyűbb sérülésekkel is lehetnek ellátva egyesek hozzám képest. (Az esetleges esések által). Amúgy a zene nem volt rossz, ilyenkor valamiért még a fiúk is tudják tolerálni (sőt), hogy kórusban üvöltjük a szebbnél szebb rímekkel ellátott bugyuta dalokat. Nyilván ezek lennének az utolsók, amiket otthon, csendes délutánok, esték homályában nekiállnánk hallgatni. Vagy énekelni. ...Vagy tévedek? Igaz a nagyobb teremben nem voltam olyan sokat, úgyhogy arról nem nagyon tudok nyilatkozni. A buli szerintem jól sikerült, de nyilván mindenkinek olyan volt, amit ő maga ki tudott hozni belőle. Talán egy-egy percre mindenkinek eszébe jutott, miért is van ő most itt, mit ünneplünk, mert ez azért egy hosszú időnek mégiscsak a fele, innen már kifele megyünk.

-tori-

VILÁGÖRÖKSÉG NYOMÁBAN

XII. rész Ausztrália – 2. rész

Az ausztrál körutazás tizenötödik napjával együtt megérkeztem a *Red Centre*-be, mely a kontinensnyi ország középső részét jelenti. Amerre csak a szem ellát, vörös homok, vörös sziklák találhatók ezernyi formában, ezt a látszólagos egyhangúságot csak a folyók, a zöld növények és a kék ég színesíti. Nagy terület, hazánk tizenötszöröse, de nagyon kevesen élnek itt. Melbourneból repülővel érkeztem *Northern*

Territory állam legdélibb városába, egyben a *Red Centre* közepébe, *Alice Springs*-be. Ezen a napon csak átszálltam, és repültem tovább *AYERS ROCK*-ba. Ez a név azt a hatalmas sziklát jelenti, mely Ausztrália leghíresebb látványossága, valódi neve *ULURU*. A kontinens felfedezése után a terület a fehér emberé lett, aki – mint sok más helyen a Földön – tudomást sem vett arról, hogy itt éltek és élnek ma is a legnagyobb számban az őslakosok. Erről így beszéltek: "Ismerjük kultúránk leglényegibb aspektusait. E kultúráról a fehérék azt gondolják, hogy csak afféle álmodozás. Tömegesen jönnek, minden évben, minden hónapban. Felmásznak a sziklára és leesnek, meghalnak... Bosszantónak találjuk, hogy folyton fényképeznek. Lefotóznak mindent, mintha egy másik bolygóról kerültünk volna ide..." A terület a *yankuntjatjara* és *pitjantjatjara* őslakosoké lett. 1976-ban természetvédelmi területté nyilvánították a sziklát és környékét, és a tőle 60 km-re fekvő *Olga* Hegységet is. 1985-ben kapták vissza a területet az őslakosok, ma ők rendelkeznek minden jog felett, és bérbe adták a kormánynak. 1987-től pedig természeti és egyben kulturális világörökség. A két szikla az őslakosok számára különleges spirituális jelentőségű, számos sziklarajz bizonyítja ezt.

ULURU (AYERS ROCK). A világ egyik legnagyobb monolitja, majdnem 250 méter magasan emelkedik ki a sík tájból. Nem lehet eltéveszteni. Kerülete 9,4 km. Egy, kb. 600 millió éves felszín alatti homokkő csúcsa, melynek csupán 10 %-a látszik ki a földből. Az erózió okozta mállás miatt vált láthatóvá a vörös szín. 1872-ben látta meg először európai ember, *Ernest Giles*. 1873-ban *William Gosse* megmászta a monolitot és az *Ayers Rock* nevet adta neki, Dél-Ausztrália miniszterelnöke után. Város nincs a környéken, csak apróbb falvak. 1984-ben megépült *Yulara* üdülőhely-komplexum, nemzetközi repülőtérrel. Magam is *Yulara*-ban foglaltam szállást két éjszakára. De még mindig volt egy probléma. Hogyan menjek el a sziklákhöz, mégiscsak oda-vissza 120 km-t kell megtenni. Csak egy lehetőség volt: autóbérlés. Érkezésem napján a szállás elfoglalása után, életemben először autót béreltem. Számítottam erre, még itthon kiváltottam a nemzetközi jogosítványt. Egy kiváló Toyota autót kaptam, automata váltóval, és természetesen jobb oldali kormányval. Az autóval pedig a bal oldalon közlekedtem. Nem volt nehéz megszokni, de nagyon óvatosan vezettem, előzni pedig csak végszükség esetén előztem, akkor is csak gyalogost. A turisták többsége buszos csoporttal volt, szerencsére nem volt sok autó a környéken. Már aznap este kimentem a sziklához, hogy lássam a naplementét. Nem csalódtam, tényleg felejthetetlen látvány tárult elém. Ahogy ment le a Nap, úgy változott a szikla színe. Talán a legnagyobb

festők sem tudják a vörös annyi árnyalatát kikevemi, mint amit a természet produkált ezen az estén a sziklapaletán. Félóra alatt lement a Nap, és sötét lett, csak a szikla kontúrját láttam, ami félelmetessé tette nagyságát és uralkodását a síkság felett.

Másnap reggel – kiadós svédasztalos reggeli után – újra elindultam az *Uluru-Kata Tjuta Nemzeti Park* bejáratához.

Reggel fél 8 volt, a Nap már magasan járt, gyönyörűen beragyogva a vörös sziklákat, míg a felhők furcsa árnyékokat

küldtek a talajra. A szikla melletti parkolóban hagytam a kocsit, és elindultam felfelé. Sokat gondolkodtam azon, hogy megmászam-e Ulurut. Az őslakosok szent hegyéről van szó, nem szeretik, ha rámásznak. És veszélyes is: izzasztó fél óra csak a meredek felmenetel, melyet vaszőlöpök és erős láncok segítségével lehet megtenni. Viszont 15 ezer km-t utaztam, itt állok előtte, és ne menjek fel? Nehéz döntés. Ha nem mászok, akkor tiszteletben tartom az őslakosok kérését, de valószínű soha többet nem lesz lehetőségem erre. Ha mászok, megsérthetem őket... Rövid gondolkodás után a mászás mellett döntöttem. (Körülnéztem: nem láttam őslakost...) Csak a fotómasinát és vizet vittem magammal. Felmenni nem volt nehéz. Fent pedig nagyszerű látvány fogadott. Láttam a távolban az Olga hegyeket, de minden máshol csak a vörös síkság látszott. Egy valamit nem láttam: magát az Ulurut, hiszen rajta álltam... Kicsit sétáltam a tetőn, majd elindultam lefelé. Ez nehezebb volt, mint felmászni. A fékezésre több technikát bevettem: koalamaci-szerű kapaszkodás a láncokba, többszöri megállás pihenéssel, és szó szerint fenéken csúszás gatyafékkal. Megkönnyebbültem, mikor a kocsival egy szintbe kerültem. A következő próbatétel a szikla körüljárása volt. A mai napig nem tudom, miért jártam körbe. Talán azért, mert ott volt előttem... – és minden oldalról más arcát mutatta, valamint sziklarajzok, sírok találhatóak az oldalában. Több, mint két órát tartott az út, a végén rá sem bírtam nézni a sziklára... Pihenés és ebédelés után elautóztam az *Olga hegyek*hez. Eredeti nevén *Kata Tjuta*, azaz sokfejű. Gránithomokból képződött üledékes kőzetről van szó. Ernest Giles felfedező „lekerékített minaretekről és éktelen nagy kupolákról” ír, melyet Württemberg királynőjéről, Olgáról nevezett el. Összesen 36 „fej” található itt kisebb csoportokban, a legmagasabb 550 méter. Két ösvényen lehet túrázni, én a *Valley of the Winds* túrát választottam, ami hat és fél km hosszú. Festői, kanyargós út, okker- és vörösrűnű tátongó hasadékok, szurdokok és hegycsúcsok között sétáltam. Hazafelé ismét megálltam Ulurunál, és újra

megnéztem a naplementét. Este leadtam a kocsit, megvacoráztam, és készültem a másnapi továbbutazásra.

Rövid repülőúttal érkeztem vissza *Alice Springs*-be. Reptéri busz vitt be a városba, egészen a lefoglalt szállásig. Még itthon két szervezett túrára befizettem, ezeket ellenőriztem, hogy minden rendben van-e. A városban semmi látványosság nincs, csak a szállás miatt kellett itt lennem. Este nem volt program, az ajándékboltokat jártam végig, őslakos termékeket kerestem, vásároltam pólókat, képeslapokat.

Június 11-én 5-kor keltem, 6-ra jött a busz, és mehettünk a *Kings Canyon*-ba, őslakos nyelven WATARRKA NEMZETI PARK. Öt órás buszozás után érkezünk meg a kanyonhoz. A túrához járt innivaló és könnyű ebéd is. Feltankolva energiával, nekivágtunk a 8 km-es útnak. Holdbéli tájakon vezetett az ösvény. Felérve a tetőre láttuk a kanyont, kétoldalt több száz méteres függőleges, befelé dőlő falak, nem mertem a szélégig kimenni. Majd leereszkedtünk az aljára, ahol lehetett fürdeni a kis folyóban. Ezzel elment egy egész nap, hazafelé igazi ausztrál vacsorát adtak: húsgombóc, krumplipüré, bab, fehér- sárgarépa, fél darab főtt kukorica. A buszon kínaiak közé kerültem. Útitársaim közül többen is szóltak, hogy nézzek ki az ablakon, mert ott a Hold! Valószínű először láttak ilyet, és mikor már a negyedik is szólt, akkor közöltem vele, hogy köszönöm, otthon, Magyarországon már láttam egyet, mivel nekünk külön Holdunk van. Az út szélén kenguruk voltak, inkább őket néztem, ahogy beugráltak a busz elöl a bozótba.

A másik túra a WEST MACDONNELL hegységbe vitt el. Ide kisbusszal mentünk, nagyon jó idegenvezetővel, aki egyben sofőr és szakács is. Ezen a túrán különféle természeti képződményeket néztünk meg: szurdokot, szorost, szakadékot, völgyet, kanyont. Megint láttam kengurukat, wallabikat (a kenguru kisebb rokona). Késő este lett, mire fáradtan visszaértem a szállásra. De össze kellett pakolni, rendezni a számlákat, és reggelre megrendelni a reptéri buszt.

Lassan harmadik hete tartózkodtam Ausztráliában, voltam a keleti partvidéken, délen, az ország középső vidékén,

és ezen a reggelen a repülőgép északra tartott, *Darwin* városába. A hatalmas távolságok miatt mindenhol más

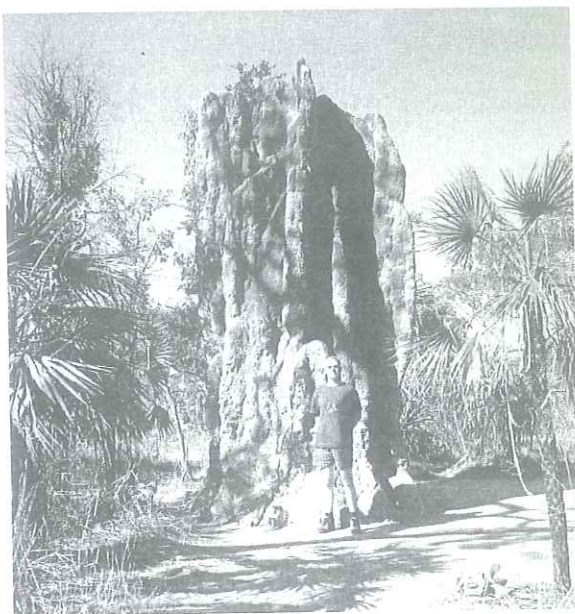

időjárás volt. Északon majdnem trópusi körülmények fogadtak, hiszen közel voltunk Indonéziához. Nem a város miatt jöttem ide, hanem a környékén lévő, a világörökség részét képező nemzeti parkokat látogattam meg. Szintén előre lefoglalt és kifizetett túrákról volt szó, de a biztonság kedvéért ellenőriztem a részleteket.

DARWIN, LITCHFIELD NEMZETI PARK. A várostól déli irányba található park vízeséseiről híres. Korai indulás, majd két órás buszozás után álltunk meg először. Csodálkoztam, hogy miért mutogatnak nekünk sírköveket, mert messziről úgy tűnt, hogy temetőt fogunk megnézni. Több száz "sírkő" emelkedett a síkságokon, mint valami zsúfolt temetőben. Nemsokára kiderült, hogy ezek nem sírkövek, közelebb érve látszott, hogy természetvárrakról van szó. A természetek érzékeli a mágneses teret, és ennek megfelelően tájolták a váraikat. A legmagasabb öt méteres volt, de nem nagyon volt két méternél kisebb természetvár. Sosem láttam ilyet élőben, fantasztikus látvány volt. Tovább haladtunk a vízesések felé. Öt vízesést néztünk meg (Sandy, Florence, Tolmer, Wangi, Sandy Creek Falls), mind más volt, a méretük, nagyságuk, de még a színük is különbözött. Többségükben fürödni lehetett, de csak azért, mert száraz évszak volt. Esős évszakban (ottani nyár) a krokodilok fürdenek itt. Este összekapoltam a hátizsákot, két napi ruhát, rovarirtót, elemlámpát és kispárnát csomagoltam.

KAKADU NEMZETI PARK. 1981 óta a világörökség része. A park területén 7000 lelőhely található, 18-25 ezer éves sziklarajzokkal. A legjelentősebb ausztrál nemzeti park, az elmúlt 40 ezer évben folyamatosan lakott települések nyomaival. Emellett állat- és növényvilága is kiemelkedő jelentőségű. Kétnapos túrát választottam, így az éjszakát a park területén, az őserdőben töltöttem. Négykerék meghajtású dzsippel mentünk, nyolcan voltunk (csak ketten ausztrálok) plusz a sofőr. Elsőnek egy gátnál álltunk meg, ahol óriási madárrezervátum volt, általam nem ismert madarakkal, és ismert teknősökkel. A második állomás az

baseballsapka. Előbb elmutogatta a növényeket, amiket meg lehet enni, és amik mérgezők. Bár ő egyiket sem kóstolta meg.

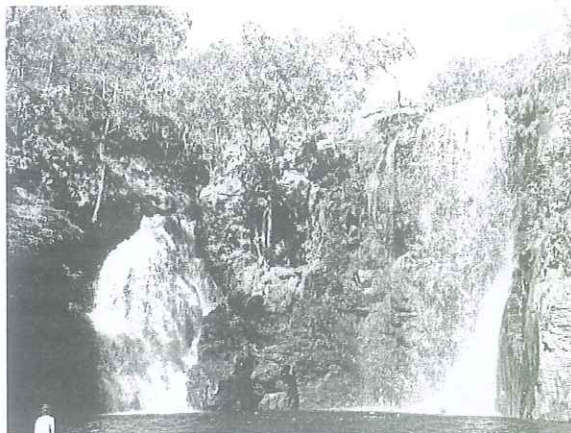
Aztán jött a többi őslakos, lehetett botokkal vadászni, kosarat fonní, és a híres hangszerükkel, a didgeridoo-on játszani, ami egyféle hangot tud kiadni, miközben dobolni kell a lábbal a porban. Ezt kihagytam. Ezek után számomra sokkal érdekesebb programok jöttek. Néhány órás buszozás után hajóra szálltunk, és a *Mary, Yellow*, majd *South Alligator* folyókon hajózáztunk. Itt láttam Kakadu igazi arcát! A parton (kellő távolságban) bordás krokodilok napoztak. A vízen vízimadarak sokasága, a fákon réti sasok, héják, jézusmadarak, jabiru gólyák, rózsás kakaduk, ujjas ludak pihentek vagy vadásztak. Néha óriási tavirózsák között ment a csónak, néhány madárnak csak a hosszú nyaka látszott ki a vízből. Nem láttam, de itt élt több, mint 25 béka-, 74 hullófajta, köztük számos pítón. A hajózázás után aszfalt nélküli úton zötyögtünk *Ubir* lelőhelyig, ahol a legszebb sziklarajzokat mutatták meg. Itt hideg ebédet kaptunk: felvágottak, zöldség, gyümölcs. Majd estére megérkeztünk a kempingbe, ahol az éjszakát töltöttük. Sátorban aludtunk, hálóságot kaptam, kispárnát hoztam. Nem okozott örömet, mikor egy kéttényémi nagyságú pókot fedeztem fel a sátor rácsán, igaz kívül. Este közös vacsora készítés. A vacsorát heten csinálták, miután közöltem, hogy semmiféle ételt nem tudok elkészíteni. Nagyokat nevetve közölték velem, hogy ennek ellenére kapok vacsorát. Én csak egy picit nevettem erre. A fürdő 200 méterre volt a sáortól, elemlámpa segítségével megtaláltam, menet közben attól féltem, hogy valami vadállat (kettőnél több lábbal, vagy láb nélkül) rám ugrik a bokrokból. Szerencsére ilyen nem történt, állatok nem követtek, csak milliányi csillag az égen. Kellemes alvás után egyszerű reggeli, majd elindultunk a Kakadu vízesései felé. Száraz évszak lévén nem voltak nagyok a vízesések, viszont pont ezért lehetett közel

őslakosok (?) bemutatója volt. Megjelent egy őslakos talpig "eredeti" felszereléssel: farmer, tornacipő, mobil,

menni hozzájuk. Útközben néhány folyón is átmentünk, azzal a kis szépséghibával, hogy hídat nem mellékeltek ehhez. Az

alacsony vízállású folyón mentünk át autóval. Visszaértem a szállásra, átpakoltam a bőröndöt, és készültem a másnapi repülőútra.

CAIRNS, NAGY KORALLZÁTONY. Darwinból két óra alatt ért a repülő a keleti part legészakibb városába, Cairns-be. A szennyest beadtam a mosodába, addig várost néztem, befizettem a bűvartúrára, megvettem a hajójegyet, vonatjegyet, elintéztam a következő három napra mindent. Egy napig csak pihentem, hajóval kimentem a FITZROY szigetre, körbejártam túraútvonalait, és fürödtem, napoztam (utóbbi nem kellett volna, azonnal leégtem). Vasárnap reggel felszálltam a Kuranda faluba közlekedő *Scenic Railway*-re, 15 km-es út, amit másfél óra alatt tesz meg a vonat 1000 méter szintkülönbséget legyőzve, miközben 16 alagúton, számtalan hídon kanyarog. Ismét sok vízesést láttam. Kurandában ebédeltem és átszálltam a *Skyway*-re, állítólag a világ leghosszabb drótkötélpályája. Egy órát lebegtem az esőerdő felett, ami a világörökség része. Visszafelé ugyanígy tettem meg az utat. Hétfőn került sor a Nagy Korallzátony meglátogatására. Gyorsjárású hajóval mentük ki a tengerre, emiatt perisztaltikám is felgyorsult, sajnos nem a megfelelő irányba. Rosszul lettem, mire a korallkőhöz értünk, a reggeli visszaadását azonban én is, és a hajó szőnyege is megúsza.

Bűvárpipával merültem, és a fejemet a víz alá merítve egy másik világba csöppentem! Színes halak ezerszámra, korallok szivárványai, teknősbékák, moszatmezők... Nem is lehet szavakkal elmondani. Fényképezni nem tudtam, de talán nem is baj, mert így csak a természetre figyelhettem. Néhány óráig adatott meg, hogy láthassam ezt a víz alatti világot, indultunk hazafelé. Ebédet is felszolgáltak, muszáj volt ennem, nagyon éhes voltam. Visszafelé eleredt az eső, és ismét rosszul lettem. Este séta a városban, könnyű vacsora, pakolás, és korai lefekvés.

Huszonhét napot, majdnem négy hetet töltöttem Ausztráliában. Sikerült úgy tervezni az utat, hogy a legszebb, legfontosabb helyeket, természeti szépségeket, nemzeti parkokat láthassam. Egy hetet lehettem Sydneyben, láttam a fővárost, Canberrát, aztán Melbournet. Megmásztam az Ayers Rockot, az Olga hegyeket. Bebarangoltam a Red Centre-

t, krokodilokat, vízeséseket néztem. Őserdőben aludtam, és a Korallzátonynál bűvárdoktam.

2009. július 21-én kedden repülőre ültem, és Brisbane érintésével elutaztam Aucklandbe, immáron 18 ezer kilométerre voltam hazámtól. Megkezdtem 15 napos utazásomat Új-Zélandon.

Dr. Hollósy Tibor

Cyanide and Happiness © Explosm.net

SZUBJEKTÍV

Személyiségellenzés „Ön is merheti!”- tréning

Művész vagy. Világod dédelgetve, egy más világtól zárkózol. Önmagad s a teljességihiány nem fér a gondok zárt ketrecébe, érdektelenség kíséri valódat. De álmod Saját, s egyben sosevolt-soselesz Egyedi, mely színével életed fonálát szivárvánnyá teszi.

Küzdő vagy. Harcod a mindennapok keménysége, győzelmed jutalma egy másnapi új küzdelem. Veritéked táplálja létedet, s minden fájdalom szívedre gyógyír - sebet enyhít, ellenállóvá edz, igazságtalanságért erővel fizetsz.

Szabad vagy. Nem tékozolod törvényre perceid, szárnyalsz, lebegsz. Szívszorulás, izgalom ártatlanul suhan tova melletted, sietés, görcs közeledtedre változik át. Idő, 'muzsáj' nem ér fel hozzád, létedből árad a szabadság.

Bohóc vagy. Mások okulsz, magad kárán nevetést tanítasz, s közönséged hálásan ajándékoz a megvetés hiányával. Ha álarcod oly jó, életed nyugodt mederben folyhat, ha kibukik az igazság, esetenként magadon nevet szád.

Törtető vagy. Nem nézed, mily' emberhalom, mit szegélyez utad. Futásod magadért, nevelésed, elveid: főnökök - barátot hazudnak. Lobogó jelöli célod, s ha néha megállsz, lelkiismereted számot vet: ennyi, mi volt, s ennyi még, mi lehet.

Gyermek vagy. Tiszta, büntetlen lét, ahol születélt. A kudarcok szívedet tördelik, de minden felállás újabb mosolyra kér fel. Hitedet mélyről merited, s ember-arca ármány, s terv nélkül nézel - naivan, s őszintén érzel.

Főnök vagy. Uralkodásod: léted érdeme. Célod nem alkotod, terved kivitelezésén *egy más* fárad. Neked sem könnyű, de kudarc nem riaszt. Lehet hálás, ki műveden alattad szöszmötől, trónusod mégsem hullik, mint kártyavár, *egy* helyett *mást* mindig talál.

Megkésétt vagy. Múltban élve most életed tán nem pofozna folyton. Más helyről jöttél, más helyre tartasz, álmod itt rég nem pergamenre írtatott - s ha *evilágiak* szembesítenek, magadba fordulsz, de nem értheted.

Bandatag vagy. Érzelem-spórolásod az *egység*ből fakad. Félelmed újélet-álmodásban gátol, itt vagy otthon, sikerrel talpon maradsz, tán biztonságban. S bár ranglétrán lovagolsz, ha lelöknek: *család* szabta ki büntetésed.

Lemaradó vagy. Életed kérdést kérdésre halmoz, elkerül az új, a friss, mind mi esemény, csak elsuhan melletted, foszlányként tudatva: erre reagálj - s reagálhattál *volna*. A világ lüktetése más ritmust jelez, s már rég késő, mire észreveszed.

Hívó vagy. Oly világban kapaszkodsz, ahol már létezésed is megkérdőjelezett. Biztonságban, s nyugodtan kezeled kudarcaid, összekulcsolt kezed véd meg. Állandó szilárd alapra tán jóindulatot építesz, s tulajdonságok számos örvényét megveted.

Játékos vagy. Tudatosan éled a véletlent, *sajátok* az események, mik történnek veled. A felfűjt léggömb tán magányban leereszt, de játszótársat találva: elméd sziporkázva tervez - árthatsz vagy szépet tehetsz.

Önfeláldozó vagy. Életed dobogóján a legfelsőt más számára béreled. Boldogságod időleges, őszinte pillanataidban néha többet érzel *magadban* - mígnem *magadból* újabb cseppeket facsarsz, és újra elhited: ez az, amit igazán akarsz.

Génius vagy. Életed a logika és kutatás világában van otthon, e felszínes valóság számokra idegen és érthetetlen. Örömet feladat-megfejtésben találsz, s utad sikerrel gazdagon kövezett. Ám álmaidban sem kísért a szenvedély - s érzelmeid tárháza: csekély.

Munkás vagy. Hatalmas gépezet csavarja, nélkülöd mindez nem egész. De gondolatod egyszerűen fogalmazódik, nem terhel magasztosabb probléma. Embertársaid életét nem kíséri kíváncsiságod, békében élsz, ha meghagyják világod.

Bosszúálló vagy. A reggel nem egy új kezdet, csak egy folytatás számokra. Múltad sérelmét e világ fájdalomával enyhited - s szomjadat sose-oltva élsz fél életet. Másokat tiporva, végül saját magad esel porba.

Színész vagy. Nem hiszel a csendben, a visszafogottság erejében. Magad is elhiszed, hogy jóból-rosszból csak nagykanállal kaphatsz, és *mindig* van közönséged. Drámáról drámára sodor életed, s te teljes átéléssel játszod szereped.

Megalkuvó vagy. Talán erőt nem érzel, talán bölcsességed kényszerít hallgatásra. Gyávaként kihívót tüzelsz, elégedettként tanulni kívánókat vonzol. Egyszer talán megunod e langyos életet, s az irányítást kezdedbe veszed.

Kereső vagy. Értelmet, célt adsz napjaidnak, jövődet tervezted - kutatod, mi a tanulság, s hogy hogyan lehetne tovább: mit adott, s mi az, mit elvett az élet; segít-e a másik, s te neki, s ebből vajon mi sül ki...

A legizgalmasabb, mióta megszületett: *kereső* vagy - EMBER a neved.

-@ndy-
tensi.6@hotmail.com

- Mi az orosz pomó?

- Szása fekszik a tükörön, alatta a mása

NOBEL-DÍJASOK KLUBJA

Nobel-díj – 2009

Meglehetősen szerény a hazai irodalma a Nobel-díjnak és az azt övező körítéseknek, történeteknek. Jelentek meg ugyan munkák, amelyek taglalják a magyar származású díjazottak életét, készültek felsorolás jellegű munkák is, amelyek azonban semmivel sem mutatnak túl azon, ha egyszerűen ellátogatunk a Nobel-díj hivatalos honlapjára¹, s sorra végignézzük, hogy ki, melyik évben, s miért kapott Nobel-díjat. Az előző számban már tettem utalást *Hargittai István² Út Stockholmba – Tudósok és Nobel-díjak* című könyvére, amely a díj 100 éves jubileumára készült, s amely vitathatatlanul a legátfogóbb képet adja a témában az egész világon.

Nem is csoda, hogy 2008-ban már japán és kínai nyelven is kiadták; hihetetlen sikert arat azóta is szerte a földkerekségen. A könyv a tudományos (a fizikai, a kémiai és az orvosi-fiziológiai) Nobel-díjakra összpontosít, tehát sem az irodalmi, sem a közgazdasági, sem pedig a béke Nobel-díj ügyével nem foglalkozik. Talán érdemes megemlíteni, hogy eredetileg angol nyelven jelent meg 2002-ben az *Oxford University Press* kiadásában, s csak ezt követte a *Galenus* Kiadó 2004-es keményfedeles kiadása. Az eredeti mű előszavát a XX. század egyik legismertebb orvosi-fiziológiai Nobel-díjasa – s mára talán az egyik legtöbbet vitatott kutatója –, *James Dewey Watson* (O 1962) írta, aki az egyike volt Hargittai professzor több mint 70 (!) Nobel-díjas beszélgetőpartnerei közül; s minden bizonnyal a legtermékenyebb is³. Az első beszélgetés 1965-ben *Nikolaj Szejmonov* orosz kémikussal (K 1956), az utolsó kettő pedig 1999-ben *Ahmed Hasan Zewail* (K 1999) és *Günter Blobel* (O 1999) zajlott le. Az interjúk zöme a '90-es évek vége felé készült (révén, hogy a díj centenáriuma készült el – értelemszerűen –, nem tartalmazza a 2001 utáni díjazottakat).

Egy kompetens, akadémikus tudósember által csokorba szedett, eddig sosem hallott történetek, háttérinformációk, anekdoták engednek betekintést a Nobel-díj kulisszái mögé. A Bevezető után 12 fejezetben tárja olvasói elé többek közt Svédország és a díj kapcsolatát, azt, hogy „Kik lesznek Nobel-díjasok”; „Akik nem nyertek”; „Van-e élet a Nobel-díj után?”. Leplezetlen őszinteséggel ír a japánok hátrányáról, a zsidó származás identitási problémáiról, a háborús Németország és a Szovjetunió sajátos álláspontjairól, a tudós emberekre is jellemző irigységről, intrikáról, ármányságról stb. Bátran ajánlom minden témában érdeklődőnek!

Október 5-én hétfőn, 11³⁰-kor került kihirdetésre a Svéd Tudományos Akadémia által megbízott Karolinska Intézet

ötven aktív professzora által megválasztott idei orvosi-fiziológiai Nobel-díjazott. Jellemző a mai világ információáramlásának sebességére, hogy 11³⁰-kor a neten böngészve – amikor még ment az élő adás, de a díjazottak nevei már megvoltak –, a Wikipédián már a három tudós életrajzában mint a 2009-es Nobel-díjazottak szerepeltek...⁴ Magára az ünnepi átadásra – ill. az azt kísérő rendezvénysorozatokra – december 10-én kerül majd sor.

Az illusztris trió tagjai: a tasmaniai születésű **Elizabeth Helen BLACKBURN** (sz. 1948) a *University of California*-ról, **Carol W. GREIDER** (sz. 1961) a *Johns Hopkins University*-ről, ill. a brit születésű **Jack William SZOSTAK** (sz. 1952) a *Harvard Medical School*-ról. A kromoszómavégeken lokalizálódó *telomérák*, ill. a *telomeráz* enzim felfedezéséért, valamint ezen a téren végzett úttörő munkásságuk elismeréseképpen nyerték el a díjat.

A Nobel-díj mind tudományos körökben, mind pedig a hétköznapi emberek körében a legismertebb, s a legelismertebb kitüntetés, amit valaki életében megkaphat. Az amerikai Nobel-díjként, ill. a Nobel-díj előszobájaként emlegetett Albert Lasker-díj⁵ talán az egyetlen olyan

tudományos elismerés, amely vetekedhet vele, s megfigyelhető egy olyan tendencia is, hogy akik Elnyerték a Lasker-díjat, utána nem sokkal a Nobel-díjat is besöpörték (a fordított sorrend igen ritka). Nem volt ez másképp az idei orvosi Nobel-díjazottaknál sem, akik megosztva kapták 2006-ban ezt a díjat.

A *telomérák tandem ismétlődésű, hat bázispáryi szakasz ismétlődéseiből felépülő, körülbelül 25 kb hosszúságú szekvenciák, amelyek biztosítják a kromoszóma végein⁶ lévő DNS teljes replikálódását*. Szerepük lehet ezenkívül még a kromoszómák szerkezete integritásának és stabilitásának biztosításában, valamint a sejtmag három dimenziós szerkezetének kialakításában és esetleg a kromoszómák meiotikus párba állásában. A telomérák szintéziséért és fenntartásáért az ún. telomeráz enzim felelős. Ennek aktivitása a szomatikus sejtekben azonban olyan alacsony,

hogy a telomerák minden osztódás alkalmával rövidülnek, s végül a gének is sérülnek, a kromoszómák végeikkel egymáshoz kapcsolódnak olyan genetikai összevisszaságot létrehozva ezzel, amely a sejtek növekedésének leállítását, és végül pusztulását okozza. E természetes folyamat az egyik legalapvetőbb összetevője a fiziológiás öregedés, ill. sejthalál bonyolult és komplex metódusának. A testnek azonban nem minden sejtje jut arra a sorsra, hogy kromoszómáinak fúziója következtében genomsérülést szenvedjen. Az ivarsejteket produkáló csírasejtvonalakban magas a telomeráz aktivitás. Ez biztosítja a kromoszómák épségét és azt, hogy az utódokba intakt genom kerülhessen.

A tumorsejtek halhatatlanságának egyik oka a telomeráz enzim nagyobb aktivitása. A test minden sejtje – legyen az egészséges vagy rosszindulatú – hordoz genetikai információt a telomeráz készítéshez, de ez az embrionális fejlődés során a legtöbb egészséges sejtvonalban gátlódik. A ráksejtek viszont hozzáférnek ehhez a DNS-ükben rejtett információhoz, a telomeráz reaktiválódik: ezek a sejtek halhatatlanná válnak (immortalizálódnak).

A daganatsejtek telomeráz blokkolása éppen ezért egy lehetséges tumor ellenes terápiafajta lehet. Magát az enzimet⁷ 1985-ben fedezték fel, és az 1990-es évek elején merült fel a blokkolása, mint daganatellenes terápia lehetősége.

A kromoszómák telomér-régióit érintő egyik fajta szerkezeti kromoszóma-mutáció a terminális deléción, amely esetében a törés a véghez közel helyezkedik el, minek következtében a gének mellett a teloméra is elvész. Ezzel is hozzájárul a tünetek súlyosságához, a korai letalitáshoz. Erre legismertebb példa, amikor az 5-ös kromoszóma rövid karja (5p-) deletál, ez az ún. Lejeune- vagy macskanyavogás-szindróma (cri du chat).

-Radánovics-Nagy Dániel-

1.) www.nobelprize.org Alaposabban elmélyedve természetesen számos egyéb, érdekes információ is fellelhető a weboldalon.

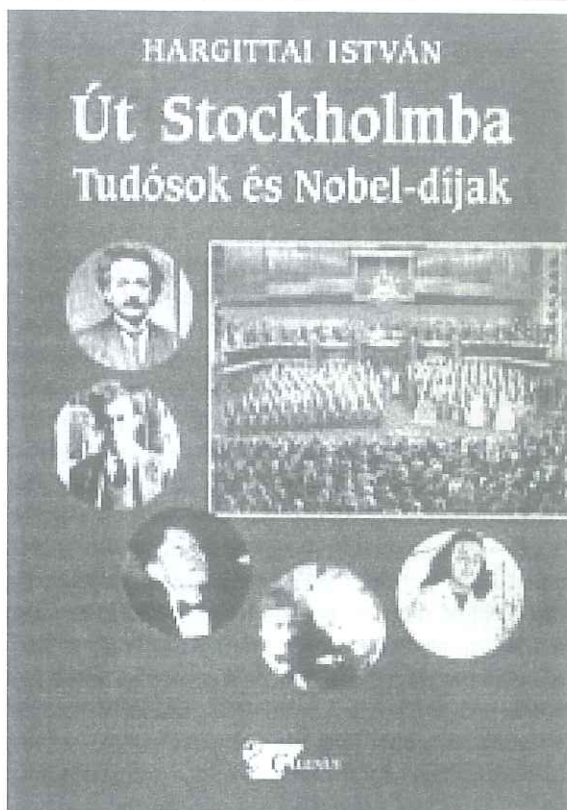
2.) Mi sem bizonyítja ezt jobban, minthogy Hargittai nemrégiben megjelentette Doktor DNS – Őszinte beszélgetések James D. Watsonnal – című könyvét (Vince Kiadó, Bp., 2008, ISBN 978 963 9731 49 3), amely a James Watsonnal folytatott – immár baráti – beszélgetéseit is tartalmazza, s az utóbbi években inkább nonkonformista beszélőseitől és botrányaitól felkapott tudóst veszi górcső alá.

3.) Széchenyi-díjas akadémikus, a Budapesti Műszaki Egyetem tanára, az ELTE Szerkezeti Kémiai Tanszéki Kutatócsoportjának vezető professzora, a Norvég Tudományos Akadémia és az Academia Europaea tagja, a Moszkvai Egyetem és az Észak-Karolinai Egyetem tiszteletbeli doktora.

4.) Michael Jackson halálhíre állítólag 4 perc alatt ért körbe a világon.

5.) Összesen négy kategóriában osztják ki:

Albert Lasker Basic Medical Research Award

Lasker~DeBakey Clinical Medical Research Award *

Lasker~Koshland Special Achievement Award in Medical Science

Mary Woodard Lasker Public Service Award

* A díjat 2008-ban nevezték át Albert Lasker Award for Clinical Medical Research-ről Michael Ellis DeBakey (1908–2008) világhírű amerikai szívsebész iránti tiszteletből; aki egyébként 1963-ban nyerte el a díjat.

6.) A görög telos = vég, ill. meros = rész szavakból.

7.) Ami egyébként egy ribonukleoprotein: fehérje része celluláris reverz transzkriptáz, amely az enzim RNS-komponensét használva templátként ismétlődéseket szintetizál a késlekedő templátlánc végére, majd a másik láncot hagyományos módon primáz/DNS-polimeráz –komplekxek hozzák létre.

Forrás:

Ádám György: A Nobel-díj lenyűgöző története című írása (Hargittai I. könyvéről)

Az [origo] internetes hírportál Nobel-díj a kromoszómák védősapkáiért című cikke

Szeberényi József: Molekuláris sejtbológia (Dialóg Campus Kiadó, Bp-Pécs, 2004, ISBN 963 9542 27 X)

Tóth Sára, Hegyesi Hargita: Bevezetés a humán genetikába (Simmelweis Kiadó, Bp., 2007, ISBN 978 963 9656 40 2)

Robert Allan Weinberg: Ha egy sejt megkergül – Hogyan alakul ki a rák – (Vince Kiadó, Bp., 2000, ISBN 963 9192 35 X)

www.nobelprize.org

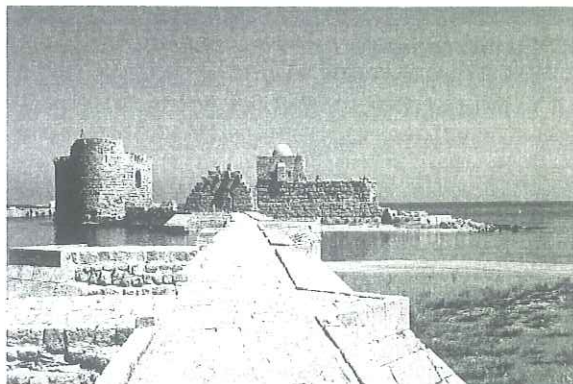

VILÁGPOLGÁR

Libanon

A tavalyi Örményországban töltött csodálatos hónap után nem volt kérdés, hogy idén sem szeretném itthon végezni a nyári kórházi gyakorlatot, ha van lehetőségem világot látni is. Kaukázus után pedig következett a Közel-Kelet, ami szintén elvárásolt, és boldog vagyok, hogy pont ide juthattam el. Idén is fontos szempont volt, hogy olyan országot válasszak, ami nem túl közeli - hiszen közeli európai városokba olcsón el lehet jutni amúgy is, ugyanakkor a számomra megfizethető távolságon belül legyen - és legyen olyan hely, ahova másképp egyáltalán nem, vagy csak sokkal nehezebben jutnék el, mint a cseregyakorlat adta lehetőségek által.

Libanon a Közel-Kelet „Svájca” - írja sok útikönyv, és vallja sok ember, aki látta már, főleg a háborúk előtt. Kicsi ország, mely a Földközi-tenger legkeletibb csücskében fekszik; határos Szíriával és Izraellel. Méretét tekintve egy Dél-Dunántúli nagyságrend, de még így is keveselltem az egy hónapot arra, hogy mindent bejárjunk. Az iszlám és keresztény vallásúak nagyjából fele-fele arányban lakják - ennek köszönhető, hogy az arab országok közül a legliberálisabb - mind vallás, mind pl. az öltözködés terén. Kultúrájuk ezerszínű, történelmük hatalmas. Útikönyvekből, internetről már előre próbáltunk művelődni, és kicsit az iszlám vallással, a kultúrájukkal, szokásaikkal megismerkedni - hiszen azért nagyban különbözik az itthonitól, sok téren. Előkészületeink közé tartozott még itthon a szír vízumunk elkészíttetése, amit

szintén nem bántam meg. Bejrúttól Damaszkusz mindössze mintegy kilencven kilométer, ami olyan apró távolság, hogy ha már az ember egyszer odáig eljutott, szinte bűn nem belekóstolni kicsit Szíriába is, ami a kultúra bölcsője. Az utolsó hétvégünket itt töltöttük. Ha kétszeri belépésre jogosító szír vízumunk lett volna, Jordániába is lett volna lehetőség relatíve olcsó helyi utazási irodákkal eljutni néhány napra.

Vasárnap hajnalban érkezünk meg, a nemzetközi csapat nagy része már ott volt. Első nap nem volt külön társasági

program szervezve - egy közeli strandra mentünk, ami pont ideális volt kipihenni az út fáradalmait, és mindjárt az elején ilyen gyönyörű tengerpartszakaszt látni. A víz kellemes langyos, a nap tűzően forró, ami önmagában nem is olyan elviselhetetlen, de a magas páratartalom még inkább megnehezítette az első napokban az akklimatizálódásunkat. A hónap végére sikerült annyira megszoknunk a meleget, hogy a damaszkuszi szállodában a 24 fokra beállított központi klíma miatt fagyhalál közeli állapotba kerültünk hosszúnadrágban is. Szállásunk a kórháztól 2, az egyetemi kampusztól 3, a tengerparttól pedig 10 perc sétára volt, és a belvárost is könnyű volt megközelíteni. Annak, hogy nem az egyetemen belüli kollégiumokban lettünk elszállásolva, hanem egy teológiai egyetemében; nagyrészt praktikus okai voltak, mert itt a kevésbé szigorú szabályok megengedték, hogy a külföldi diákok közül lányok és fiúk egy épületben tartózkodjanak. Szép helyen laktunk, kilátással a tengerre. Egy- és két fős szobák voltak; két szobára jutott egy fürdő. A Bejrúti Amerikai Egyetem (AUB- American University Of Beirut) hatalmas területe a tengerpart mentén fekszik, saját partszakasszal, sportpályákkal, uszodával, oktatási és kulturális létesítményekkel, parkokkal, arborétumokkal, színházzal, mozival, könyvtárakkal és az út túloldalán a hozzá tartozó klinikai tömbökkel. Rendőrök őrzik a kapukat, és csak a számunkra is elkészített, fényképes mágneskártyával lehetett bejutni. Ez a kis személyi igazolvány és a kis vonalkódos kártya, amiért enni kaptunk a kórházban, képezték legnagyobb libanoni értékeinket az ottlétünk során, melyeket hosszas adminisztráció és bürokráciai akadálypálya megtétele után nyertünk el, de utólag nézve talán már nem is olyan bonyolult. Az egyetemet, mint azt a neve is mutatja: az 1800-as évek óta az Egyesült Államok üzemelteti. Ez erőteljesen meglátszott a fényűző színvonalon és főleg a kórházi eszközökön, berendezéseken. Erőteljes Bejrúttban és egész Libanonban az „elamerikaiasodás”. Bárhol fizethettünk dollárral, gond nélkül váltotta bárki oda-vissza, és a helyiek is vegyesen használják második hivatalos pénznemként a libanoni líra mellett, akárcsak az angol nyelvet. Nem kellett arabul tudni ahhoz, hogy egy-egy betegről gond nélkül anamnézist vegyünk föl, hiszen az emberek nagy többsége kiválóan beszél; az egészségügyben meg pláne hivatalos nyelvként üzemel, sok a kórházban az amerikai orvos az arabok mellett. A kampusz olyan hatalmas, hogy az első héten idegenvezető vitt minket körbe, érdekes dolgokat mesélve az egyetem történelméről. A gyönyörű szép növényzetten kívül feltűnt még, hogy rengeteg cica lakja az egyetem területét. Az előző rektor felesége imádta a macskákat, ezért a köztisztvisletben álló rektor emlékére továbbra is bent lakhatnak a macsek, de ez még nem minden! Esténként az egyetemi büdzből külön

elkülönített összegben vásárolt macskaeledel osztás van a kampuszban, egy külön erre a feladatra fizetett hölgy által. A kis mágneskártyánkkal pedig igénybe vehettük az egyetem területén belül található szolgáltatásokat, első sorban az ezáltal ingyen látogatható strandot, ahova jól esett kiheveredni a kórház után délutánonként, élvezve a napsütést és a tengert.

Bejrút belvárosával nehezen tudtam betelni, éjszakai kivilágításban pedig még inkább szemet gyönyörködtet. Kevés olyan hely van a világon, pláne arab ország, ahol a belváros közepén egymás mellett áll egy keresztény templom és egy nagymecset. A nagymecsetet Rafik Hariri elnök építtette, akit 2005-ban meggyilkoltak. Nyilvánosan látogatható síremléke a mecset mellett található. Máig sem derült ki pontosan, hogy ki tehette (libanoniak szerint esetleg a síremlék, síremlék szerint a maffia), és nem is szívesen beszélnek róla a helyiek, de mindenki pontosan emlékszik a napra, mely után a „Cédrus forradalom” tört ki, ami nagy politikai változásokhoz vezetett. Nem ott élőként viszont teljesen megérteni szerintem nem lehet, pedig próbáltam beleásni magam a közelmúltjuk történelmébe is. Ők nagyon szerették az elnöküket, és Libanon virágkorát élte általa, hatalmas kultusz övezi még mindig szobrokkal, plakátokkal, mindenütt visszamosolygó képeivel: az emberek gyászolják őt. Azóta egyébként a közbiztonság helyreállt, már Izraellel sem lövöldözik egymást, persze azért nagyon féltettek az itthoniak, hiszen három éve még harcok voltak ott. Ennek ellenére nem éreztem veszélyben magam. Katona még mindig sok van országszerte, akadnak gépfegyveresek is, tankok is néhol, de ezek inkább ellenőrzőpontok, és békefenntartók. Nem mondom, hogy eleinte nem volt kicsit furcsa, de megszoktuk őket. Nem ellenünk voltak ott, hanem értünk. Szóval a belváros csodálatos és nagyon fényűző. Az egyik főtéren Rolex toronyóra áll, szimbolizálva a jólétet. Lehetőségünk volt a nagymecsetbe és egy kisebb, hangulatosabb mecsetbe is bemenni némi contact-person közbenjárással, ami európaiként és nőként, de emberként is hatalmas és érdekes élmény volt a számomra, hogy betekinthessem ebbe a világba is - természetesen csak a megfelelő öltözetben, amit ott kaptunk. (Persze az utcán sem vehettünk föl minden olyan megszokott darabot, ami itthon még esetleg elfogadható.) Az éjszakai élet pezseg Bejrútban, a belvárosban számos klub, vízpipa-kávézó és szórakozóhely akad, de nagy élmény volt az éjjeli óriáskezezés a vidámparkban is, vagy a nappal is szemet gyönyörködtető Galamb-sziklák éjjeli kivilágításban, ami Bejrút egyik legjelentősebb természeti látványossága. Bejrútban számomra még nagy élmény volt a Nemzeti Múzeum, ahol a föníciaiak korából származó leletek is megtekinthetők. Megható volt a múzeumban egy mozi-helyiség, ahol egy dokumentumfilmet lehetett megnézni a múzeum háború utáni renoválásáról. Hat emelet mélyen őrizték a műtárgyakat, szobrokat, és hatalmas emberi összefogás kellett a helyreállításához, restaurálásukhoz.

Mindenképp ki kell emelnem a Libanoni Orvos-tanhallgatók Egyesületének hihetetlen színvonalas munkáját, hatalmas vendégszeretetét. Az átlagnál sokkal többet nyújtanak cserediákorlat téren. Rettentő lelkes segítőkészek a contact-personok, akik elég sokan vannak ahhoz, hogy egy cserediákra egy ember külön jusson. Mi párban voltunk, ketten Pécsről, és két fiúnak csak az volt a dolga, hogy minket segítsen ebben az egy hónapban, és tényleg nagyon kitettek magukért. Soha nem volt olyan problémánk, kérésünk, kívánságunk, amit ne oldottak volna

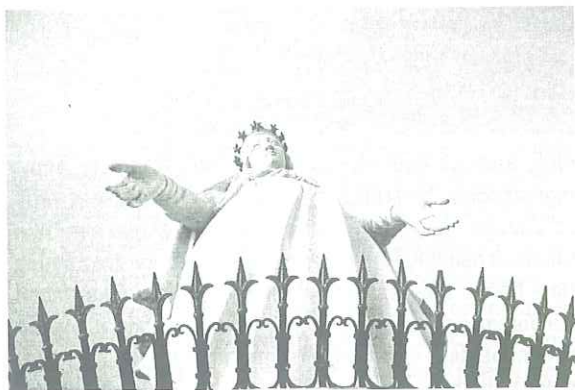

meg. Bárhova eljöttek velünk, sőt volt olyan hely, ahova ragaszkodtak, hogy elkísérjenek - mert a felelősségérzetük ezt diktálta. Nagyon jól esett a törődésük, és igaz barátokra találtunk bennük. Hihetetlen jól volt megszervezve minden. Napi három étkezés volt biztosítva a kórházi étkezdében, mindig nagy választékkal, nagyon finom helyi specialitásokkal és kontinentális ételekkel, és semmi nem volt limitálva. Ha a reggeli-ebéd-vacsora nem bizonyult elégnek, késő este még be lehetett menni, mert a konyhán is van éjjeli ügyelet, hogy az éhes ügyeletes orvosoknak és dolgozóknak meleg szendvicseket készítsenek, ezeket is mi válogathattuk össze, hogy mi minden legyen benne. Ha lekéstük a vacsorát, mert sokáig strandoltunk - kiváltképp jól jött ez a lehetőség. A hétfévi, külön buszos nagy kirándulásokat is ingyen szervezte nekünk az egyesület, ami szintén ritka. Nagy, egész napos túrákkal szinte az egész országot bejártuk, a legszebb természeti kincseket és történelmi nevezetességeket. Összességében Libanon nem egy olcsó ország: ha turistaként érkezik az ember, rengeteg pénzt kifizet szállásra, ételre, utazásra. De a magas szintű szervezés miatt mégis nagyon gazdaságosan jöttünk ki, hiszen ezekre nekünk egyáltalán nem kellett költeni. Helyi diákigazolványunkkal a múzeumokba is ingyen bebocsátást nyertünk.

Olyanra is volt példa, hogy nem volt még hétféve és nem volt arra a napra szervezett kirándulás, de nyolc CP összeállt - akik autóval voltak, és kocsikkal levonultunk másik városba nézelődni. Byblosban is voltunk így, ami a Föld egyik legrégebben lakott települése; 7000 éves a város. Őskori és ókori emlékek is megelevenednek a romoknál, és itt található a föníciai ábécé legrégebbi bizonyítéka, Hiram király

szarkofágján. Római színház és vár is található a romvárosban, az óvárosban pedig gyönyörű bazársor, éttermek és kikötő. Lehetőségünk volt megtekinteni egy nagy tömegeket odavonzó szabadtéri koncertet, tradicionális zenéket játszottak. Az énekes valamiért engem Korda Györgyre emlékeztetett, ezen jót derültünk. A helyiek pedig megmutatták nekünk, hogy kell erre körtáncolni. Innen Batrounba mentünk át estére, ahol a csapat fele egy szórakozóhelyre ment, a másik fele pedig inkább a helyi éttermek speciális halfogásait és a 9%-os libanoni feketesört választotta holdfényes éjszakai tengeri fürdőzéssel megkoronázva; én az utóbbi társaságban képviseltem magam. Sokan voltunk, 22-en a világ sok tájáról. Érdekes, hogy szorosabb baráti kapcsolatot könnyebb volt azokkal kialakítani, akik földrajzilag amúgy is szomszédjaink. Cseh, szlovák, szlovén, spanyol, dán, svájci, német, szerb, osztrák, lengyel, szaúd-arábiai, tunéziai, holland és kanadai képviselők is voltak kis csapatunkban.

Egy nagyobb kirándulás keretében bejártuk Dél-Libanont; megnéztük a Bejrúttól 50 km-re fekvő Sidont (Saidát), ami szintén jelentős föníciai város, Libanon legrejtélyesebb, legtitokzatosabb települése. Innen a régészeti leletek és műkincsek meglehetősen szétszóródtak a világban, noha történelmük a kőkorszakra nyúlik vissza. A 19. században amatőr régészek is alaposan kifosztották. Legszebb nevezetessége számomra a keresztések idejéből származó tengeri várkastély volt, ami félszigetszerűen benyúlik a tengerbe. Ma Dél-Libanon kereskedelmi és kormányzati központja, mellesleg az ország negyedik legnagyobb városa. A háború előtt egy kőolajvezeték végpontja is itt volt, sok olajtartállyal. A hangulatos óvárosban megnéztük még Khan El-Franj karavánszeráját. Ezután további 40 km utazás után következett Sur, ókori nevén Tyrus, ami szintén a Földközi-tenger partján fekszik hatalmas romvárosával, az európai civilizáció bölcsőjének is tekintett, az egykori Fönícia legjelentősebb városa. Megemlíti az Ó- és Újszövetség is, II. Nabukodonozor király uralkodása után Nagy Sándor is meghódította. Mondanom sem kell, hogy az általam leírt óvárosok mindegyike UNESCO világörökségnek van nyilvánítva. Égetően sütött a nap, de felejthetetlen élmény

volt ez a város, szinte megelevenedett a történelem, nagyon jó állapotban maradtak fenn a romok. A nap zárásaként Dél-Libanon legszebb partszakaszán fürdőztünk, nem messze a gázai övezettől, közel a határhoz. Csodálatos volt a homokos part, és volt mit kipihennünk a hosszú barangolások után.

Nagy élmény volt számunkra Tripoli, az ország második legnagyobb városa, ahol rendkívül jókat alkudoztam a bazárban - arabokat is megszégyenítő módon, kitűnő üzleteket kötve és szert téve csodás ajándékokra az itthon értem aggódók és engem felettébb hiányolók számára. A citadelláról kitűnő volt a kilátás az óvárosra, de említésre méltó a tradicionális arab cukrászda a belvárosban, ahol mámorítóan édes süteményeket és fagyaltot ettünk. Megnéztük még a Khan-As-Saboun-t; azaz a szappanfőzők szeráját, ahol még a mai napig manufaktúrában, kézzel készítik a finomabbnál finomabb illatú szappanokat, olajokat.

Egynapos kirándulás keretében mentünk el Bcharré városához, onnan pedig a cédruserdőbe, ami az egyik legmeghatározóbb élménye az útnak. Pécsiként és Magyarként is kötelességemnek éreztem, hogy ellátogassak ide, hiszen Csontváry Kosztka Tivadar itt festette a „Magányos Cédrus” és a „Zarándoklás a Cédrusokhoz” című festményeit 1907-ben. Ezt kis szervezőmunka előzte meg a Bejrúti Magyar Nagykövetségen, hogy megtudjuk, pontosan hol állítatták híres festőnk részére az emléktáblát a Libanonban élő magyarok. Nagy szeretettel fogadtak engem a követségben - noha bejutni nem volt könnyű, mert egy üzletközpontban van a székhelyük a kuwaiti nemzeti bank bejrúti központjával; így érthető, hogy fegyveres katonák kísért fel a lifttel a megfelelő emeletre, nehogy „eltévedjek”. Végül Elie (saját CP-nk) kíséretében kirándultunk el a cédrusokhoz, és megtaláltuk az emlékművet is. Iszonyatos katartikus élmény volt felfedezni, hogy nemcsak az emléktábla áll, hanem áll még maga a cédrus is - igaz nem él már a fa, de szép faszobor-kompozíciót készítettek belőle; egyértelműen felismerhető a magányos cédrus formája. Csodálatos volt a vidék, ahogy gyakorlatilag megelevenedtek a jól ismert festmények a tájban. Itt hatódtam meg a legjobban, hogy sikerült eljutnom ide és láthatom. Büszkén fotózkodtunk az emlékműnél egy hatalmas magyar zászló kíséretében (*köszö, Peti! - a szerk.*). A fák hatalmasak, monumentálisak, és nagyon finom illat volt, mindemellett három méter magasán voltunk, így a levegő is frissebb és hűvösebb volt, ami kiváltképp jól esett. UNESCO világörökség ez is, de védelmüket már a 19. században kezdték, melyet Viktória angol királynő finanszírozott. Hoztam cédrusmagot próba szerencse alapján, hátha lesz belőle valami. A cédrusnak 40 évre van szüksége, hogy kifejlődjön, de évszázadokká, míg a csemetéből fa válik. Ezrével ültetik és próbálják gyarapítani a mára már megfogyatkozott állományt, de csak a távol jövőnek. Nagy nemzetközi összefogással igyekeznek megmenteni a libanoni cédrusokat, hiszen a világ legöregebb erdőinek védelme, megóvása nemcsak a libanoniak érdeke.

A cédrusoktól nem messze található a Kadisha-völgy, ami festői szépségű táj, magas hegyekkel körülölelve - nem mellékes tényként megjegyezve, hogy télen hatalmas síparadicsomok vannak ezen a vidéken. Március környékén, a keskeny országon belüli nagy szintkülönbségeknek köszönhetően lehetőség van arra is, hogy délelőtt siel az ember 3000 méter magasan, majd délutánra már lent is lehet a parton, és fürdőzhet az akkor már kellemes hőmérsékletű Földközi-tengerben.

Szintén egy rövidebb, kórház utáni délutáni kirándulás keretében mentünk el megnézni Jeita Grotto-t, a világ egyik legnagyobb cseppkőbarlangját. Elmondhatatlan, leírhatatlan látványban volt részünk mind a felső, gyalog bejárható galériában, mind az alsó szinten, amit az átlátszó, kristálytisza vízü barlangi tavon, csónakokkal jártunk be. Jól esett a kánikulából az alsó szint 16 fokos hűvöse. Kint egy kis állatkert található parkkal, a két szint pedig libegővel és kisvasúttal egyaránt össze van kötve kívülről. Ez Bejrúttól 18 km-re található, visszafelé pedig betértünk Harissa faluba, ami Bejrút felett a hegyen terül el, a városból drótkötélpályán is fel lehet ide jutni. Itt található a Harissai Szűz, avagy a Libanoni Miasszonyunk szobra, mely tetejéről fantasztikus a panoráma a lábunk alatt elterülő Bejútra és a tengerre. A naplemente igéző volt idefentről.

Hétfégi szervezett túra keretében jártuk be Beeka-völgyet, Baalbeket és Anjaart. Ez volt a leghosszabb kirándulásunk, és a helyi szervezők még egy meglepetéssel is szolgáltak a magyar lányoknak (ketten voltunk Pécsről, egy leányzó Szegedről erősítette piciny libanoni ideiglenes magyar gyarmatunkat) egy magyar fiú személyében, aki a BME-re jár, és szintén cseregyakorlat keretében dolgozott kint három hónapot. Nagyon jó érzés volt ilyen hosszú idő után más magyarral is találkozni, és a kirándulás után is többször összefutottunk. Reggelivel indult a kirándulás, hogy ne éhgyomorral menjünk a Beeka-völgy leghíresebb borászatába, ahol a híres Ksara borokat kóstoltuk. A hűvös pincéből visszatérve a napra ennek igen nagy sikere volt reggel 10-kor. A pincerendszer hatalmas, és érdekessége, hogy noha a borteremelés a háborús évek alatt sem állt le, mintegy 100 családnak nyújtott menedéket a földalatti borvilág. Készítenek még Arakot is, ami nemzeti itala a libanoniaknak - leginkább a görögök „ouzo”-jához tudnám hasonlítani - szintén ánizsból készítik, pálinkaszerű ital, a keresztények nagy örömmel isszák arrafelé, nekem annyira nem ízlett. Lehetőségünk volt vásárolni is ezekből a borokból,

hoztam is annyit, amennyit a bőröndöm és a reptéri súlylimit megengedett - de még így is nagyon csábos mosolyok bevetésére volt szükség a vámon és a bőröndméréskor, hogy haza is hozhassam ezeket a zamatos nedűket. Innen mentünk tovább jókedvűen Baalbekbe.

Baalbek Libanon legnagyobb, leghatalmasabb római kori kincse, és az ókori világ egyik csodája. A Beeka-völgy legmagasabb dombján, Kr. e. 15-ben alapította Augustus császár. A város különlegessége az akropolisz és az azon lévő templomegyüttes. Nyáron nemzetközi színházi és zenei fesztiválok színhelye a romváros. Minden korban nagy szentélyeket emeltek: a szírek Baalnak, a görögök Helios napistennek, a rómaiak Jupiternek. Két kereskedelmi út is kereszteződik a városban, a Damaszkuszt a Földközi-tenger vidékével, valamint a Palesztinát Észak-Szíriával összekötő

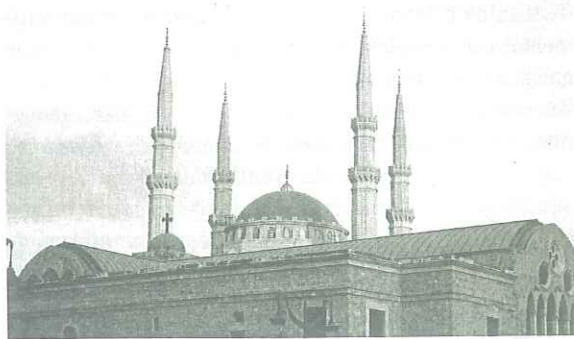
utak. Baalbek is elkápráztatott bennünket, és egy külön cikk is csak éppen hogy elég lenne arra, hogy mindent leírjak róla, amit szeretnék... Varázslatos volt, még 45 fokban is. Hazafelé még az Omajjádok idejéből származó Anjar városát néztük meg, ami nekem már csak azért is szívem csücske, mert az óváros melletti településen lakik a libanoni örmény kisebbség legnagyobb hányada, akik még az első világháborúkor menekültek ide (is) az őket üldöző törökök elől. Anjar óvárosa inkább a keresztényeknek jelent bibliai szent helyet. A Biblia szerint itt jelent meg Jézus későbbi tanítványának, Pál apostolnak, amikor az még Saul néven élt, és üldözte a keresztényeket. Itt ért minket a naplemente, ami csodás aranyfényvel árasztotta el a hatalmas óváros palotáinak romjait.

A legnagyobb kalandnak az utolsó hétfvégén bizonyult, mikor is öt lány férfi és arabul beszélő kísérő nélkül nekivágtott Szíriának. Sajnos senki nem akadt, aki velünk tudott volna jönni - nekünk viszont ez volt az utolsó lehetőség, hogy ne díszelegjen hiába az a szép vízum az útlevelünkben. Utólag nézve egyáltalán nem volt okunk aggodalomra, Szíria nagyon biztonságos, nem volt rossz tapasztalatunk az emberekkel. Bejrútból busszal mentünk Aleppóba, 5 óras úttal, határon lázméréssel, sok papírmunkával, de megérte. Szép város, egy napot és egy éjszakát töltöttünk ott, másnap pedig vonattal utaztunk le Damaszkuszba. A vonat nagyon jó élmény volt, videózással, italfelhasználással, első osztályon, egy vadonatúj vonaton, amin az unatkozó gyerekek számára egy vagonban még külön játszótér is volt. Mindez 250 forintnak megfelelő szír fontért. Szíria dimenziókkal olcsóbb volt Libanonnál, sok ajándékot tudtunk megvenni a 90 km-rel arrébb lévő árak

töredékéért. Nem is beszélve a csodálatos élményről, amit az aleppói és a damaszkuszi bazársor színes kavalkádja, fergetege nyújtott. A nagyobb nevezetességeket meg tudtuk nézni Damaszkuszban. Omajjad nagymecsetje még a bejrútinál is hatalmasabb, monumentálisabb, gyönyörű. A keresztény negyed is érdekes volt, még örmény templomot is találtunk. A nemzeti múzeumba a nemzetközi diákigazolványunkkal 5 forintért jutottunk be. Utolsó szíriai napunkon délelőtt Maalulába látogattunk, mintegy félórás buszút vezetett

minket a világ utolsó olyan településére, ahol még beszélnek a krisztusi arámi nyelvet. Sziklába vájt házak és kegyhelyek jellemzik a keresztény zarándokközpontot, ami a sivatag közepén van. A szárazon tűző nap ellen kiváló szolgálatot nyújtottak a Damaszkuszban vásárolt kendők. Délután még sétáltunk Damaszkuszban, én még szemüvegkeretet is vásároltam az itthoni árak töredékéért - majd este indultunk vissza Bejrútba taxival, ami ötünknek így ugyanannyiba került, mintha busszal mentünk volna. Természetesen Szíriára édeskevés volt ez az egy hétvége, de belekóstolni és konstatálni, hogy ide bizony érdemes visszajönni, arra elég. Remélem sikerül egyszer hosszabb időre visszatérni. *(Külön köszönet a Confabula-szerkesztőség legnagyobb világgjárójának, Hollósy Tibornak az e-mailben, Ausztráliából nyújtott villámgyors segítségéért Damaszkusszal és Szíriával kapcsolatosan, ami nagyban megkönnyítette az utazások és szállások szervezését. Ezen felül köszönet a szír térképekért és kiadványokért a Magyarországi Szír Nagykövetnek, aki sok mindenben segítségünkre volt. - a szerk.)*

A kórházi munka érdekes volt, bár beleszakadni azért nem kellett. Általában felelősségbiztosítás híján legtöbbször csak

megfigyelők voltunk, de nagyon érdekes eseteket láttunk mind a sürgősségi sebészeti, mind a szülészet-nőgyógyászati osztályon. Utóbbi különösképp érdekes volt a nők öltözködési szokásai és szigorú vallási szabályaik miatt, amik a kórházban is élnek természetesen, és nem lehet akárhogy vizsgálni egy arab nőt. Hihetetlen egyébként, mennyire szépek és nőiesek tudnak lenni így is, kihangsúlyozva arcuk szépségét, és ugyanakkor követve a divatot a lehetőségeikhez képest. A kórház is, akárcsak az egyetem, amerikai üzemeltetés és finanszírozás alatt áll, és ez meglátszik a betegellátás minőségén, az orvosok munkakörülményein, valamint a fizetéseiken is. (Kezdő orvosi fizetés mintegy tízszerese az itthoninak, és a határ ettől fölfelé a csillagos ég.) A klinika messzi földön híres arrafelé, a Közel-Keleten itt történt többek között az első szívátültetés is. Az orvosok, a rezidensek és a mentoraink is nagyon kollegálisak, segítőkészek voltak, úgy érzem, sokat tanultunk a nyaralás és világlátás mellett.

Utolsó 1-2 napunk a búcsúzásokon, ajándékozásokon kívül még gyors maradék ajándékbeszerzésekkel teltek, vásárlásokkal többek között az örmény negyedben, vagy a Hamra street végtelennek tűnő bevásárlóközpontjaiban. Ezekben nagyon érdekes volt, hogy míg itthon általában felfelé vannak az emeletek a földszinttől egy nagyobb boltban - itt is több szintesek voltak, de lefelé: volt olyan áruház ahol mínusz 4. „emelet” is volt. Valószínűleg ez a háborús időkből visszamaradt hatalmas óvóhelyek és pincerendszerek ötletes hasznosítása a föld alatt. A belvárosi közlekedés viszonylag egyszerű volt az úgynevezett szerviz-taxikkal, amik meghatározott útvonalon közlekednek, egységes áron, és más is beszállhat mellénk, de ennek fejében jóval olcsóbb, mint a hivatalos taxi társaságok autói.

Hihetetlen gyorsan elrepült ez az egy hónap idén is... Szép búcsú-partink volt, nehéz volt ennyi idő után elválni a többiektől. Hazajutásunk kicsit körülményesre sikeredett egy törölt bukaresti járat és 10 órányi, végtelennek tűnő várakozással a román reptéren, de még így is megérte. Jó volt hazaérni, de maradtam volna még 1-2 hetet szívesen, lett volna még hova menni, mit látni. És igen, ide is visszamennék, bármikor...

**-Holdraforgó-
holdraforgo@yahoo.de**

Kíváncsi vagyok az evolúció merre tart az embereknél

Vajon valami ultraintelligens szuperlényé változunk?

Az ott egy kutyatetem a fejedem? Igen. Miért?

KÖNYV AJÁNLÓ

Stephenie Meyer: Twilight - Alkonyat

„Sosem tűnődtem azon, hogyan fogok meghalni - bár az utóbbi napokban lett volna rá okom. Ám, ha el is játszom a gondolattal, biztos nem így képzelem... Az a tudat vigasztalt, hogy ha már meg kell halnom, olyasvalaki helyett halok meg, akit szeretek. Nemes célért, éppenséggel. És ez azért számít valamit.”

Csodálat, félelem, szerelem, borzongás, rajongás, vágy, varázslat, izgalom, veszély, végzet...

Egy könyv, amely új dimenzióba emeli a szerelmes regényeket és megmutatja, hogy a 21. századi világban is van helye az igazi érzelmeknek. Nem csak gépek, köölaj, internet, technika, politika létezik, hanem találhatunk egy kis csendes szigetet rohanó életünk során, amikor e gyönyörű történetet olvassuk.

Több millió olvasó élte át Bellával együtt, amint egy kicsi, esős városkába költözött édesapjához, hogy milyen érzés új lánynak lenni egy kisvárosban, ahol mindenki ismeri egymást. Hirtelen különlegessé válik az eddig szürke, kétbalkezes leány, új iskolájának minden tanulója csak az ő kedvében szeretne járni, és ő mennyire szabadulna e kitüntetett figyelemtől! Csak egy valaki nem fogadja oly szeretettel kezdetben, csak egy - akinek figyelmére mindennél jobban vágyik. Ő Edward Cullen! Hófehér bőrével, furcsán nyugtalanító aranybarna szemével, magas, kecses alakjával csak úgy vonzza Bella tekintetét.

Később a kezdeti szörnyülködés ellenére megbarátkozik a lány jelenlétével, sőt, keresi a társaságát. Bár két különböző világot képviselnek, mégsem tudnak semmit sem tenni a végzet ellen. Különös, ugyanakkor rendkívül nagy erő húzza őket egymáshoz: a lányt félelemmel vegyes csodálat, kíváncsiság, rajongás; a fiút a lány iránt érzett szerelem, melyen néha felülkerekedni látszik valami természetfeletti, gyilkos ösztön. Lassanként kialakul közöttük egy láthatatlan kapocs. Ez szokatlan a kisvárosi emberek szemében, hiszen Edward és családja nem valami közvetlen, barátkozós típus. Ugyanakkor megmagyarázhatatlan, furcsa jelenségek történnek körülöttük, melyek - természetesen - a kívülről állóknak nem tűnnek fel. Vajon ki lehet ez a fiú? Miért olyan hideg a keze? Miért van mindig jó időben a jó helyen?

Miért hallja azt a beszélgetést is, ami több méterre zajlik tőle? És miért vonzza ennyire Bellát, ellenállhatatlan mosolyával, hangjával, tekintetével, sőt még az illatával is? Miféle szörnyű titkot hordoz?

(Ezen a ponton szokik a történet oly magasságokba, mellyel nem nagyon találkozhattunk szerelmes regények kapcsán. A fantasy világába lépünk, mely sosem történhet meg, de bennünk mégis él, a hihetetlen, a képzelet kézzel foghatóvá válik: ez akár Veled is megtörténhet!)

Ahogy figyeli a fiút, csodálatos aranybarna szemét, mely olykor éjféketébe vált, hihetetlen gyorsaságát és erejét, szoborszerű alakját, krétafehér színű bőrét, mely a napfényben ezer ékköként csillog, Bella szemében világossá válik minden:

Edward vámpír, aki soha senki vérért nem kívánta még annyira, mint Belláét, ugyanakkor soha senki iránt nem érzett így. Egy évszázada várta, hogy megtalálja társát, igaz szerelmét.

Hihetetlen fordulatok során talál egymásra a pár, tiltott, ugyanakkor elsőprő érzelmeket táplálnak egymás iránt.

Aztán család, bemutatás, baseball, szél, illat, nyomkövető, veszély, féltés, menekülés, átverés, üvegszilánkok, harapás, fájdalom és vér, sok-sok vér...

Az Alkonyat 2005-ben jelent meg, de az igazi világra szóló sikert a könyv alapján készült film megjelenése után érte el. Magyarul már megjelent további

két részes, a *New moon* - Újhold és az *Eclipse* - Napfogyatkozás.

Az író, Stephenie Morgan Meyer 1973. december 24-én született Hartfordban, Connecticutban. A könyv ötlete egy álom kapcsán fogant meg benne, melynek során egy lányt látott, aki egy vámpír fiúval beszélgetett egy csodálatos mezőn. A vámpír mély szerelmet táplált a leány iránt annak ellenére, hogy mindennél jobban kívánta a vérért. Lassan megfogalmazódott benne a történet, és elkezdte leírni. Ha elakadt, álmaiból merített újra ihletet. Talán ezért lett olyan varázslatos, álomszerű a regény.

Ha egy kis csodára vágsz a szürke mindennapok során, ne habozz, éld át újra és újra Bella és Edward történetét!

„Alkonyat van megint. Újra vége van valaminek. Bármilyen tökéletes is egy nap, mindig véget ér.”

Ayra
vanna87@gmail.com

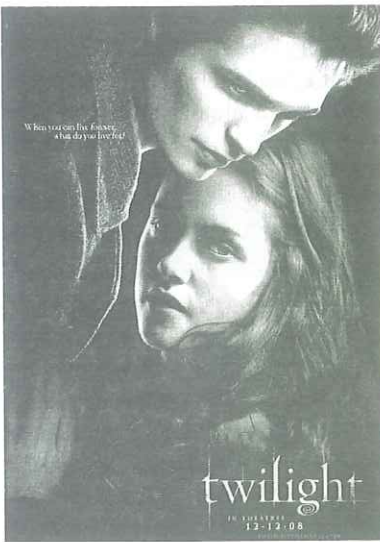

MŰVI KRITIK

Twilight - Apu kezdődiiik!

Tvájlájt, tvájlájt... Folyik a csapból, az éterből, plakátokról. Robert Pattinson tökéletesnek tűnő teste tinilány szíveket ejt rabul. Mindenki fejből mormolja, hogy ő aztán sosem tűnődött azon, hogy hogyan fog meghalni... És alapvetően: „A” téma. - Igen. Mindenütt téma. A könyv, a szereplők, a film. Ez az egész história. Lecsupasztva: jól kifundált love story többnyire szép és aranyos befejezéssel, közbe-közbe pár vércseppel és kész a bravúr. Ez az első vélemény. Aztán becsücsülünk a moziba vagy - már csak dachból is - odacsalogatjuk a kedvest a képernyő elé (esti program kipipálva), és hadd szóljon.

Nos, nem lesz hangzatos a kezdés. Gyakorlatilag úgy eltűnik a hollywoodi megszokott máz, hogy még meg sem jelent. A főszereplő csak hétköznapiabb már nem is lehetne, a fényviszonyok felettébb furcsák és egyben elszorítóak - esik, hideg van, a párbeszédnek rövidek és egyáltalán alig-alig érthető bármi. Aztán megragad a hangulat. Valahol a Cullen család első bemutatkozó színrelépésekor. Amikor elkezdünk Bellaval azonosulni - a lánnyal, aki sodródik az eseményekkel, s csak ritkán kérdez - de valahol belül... *mindent* tud.

Gyorsaság

Valahol egy ködös erdőben üldözött szarvas menekül. Tudod, hogy utoléri, tudod, hogy nincs esélye. Ha lenne, nem tarthatnád mindig figyelemmel. De mindenhol látod, mindenhogyan látod. Aztán vége a halálfutásnak. *Emberféle* tornyosul felette - ember volt hát az üldöző. De nem lehetett ilyen gyors. Vagy nem lehet ember...

Erő

Ártatlan délutáni búcsúzások, a suliból hazafelé. Fekete kocsi, szédítő sebesség. Bella, akinek levegőt venni sincs ideje, aztán már csak egy kéz alakú horpadásnyom a megállított autón. Az ifjú Cullen újabb rejtélye. Sok nyitott kérdés, egy megmentett élet. Persze, csak beütötte a fejét. Képtelenség pusztá kézzel megállítani egy kocsit... És egyre inkább kellene a válaszok. Ezt nem lehet csak úgy megköszönni...

Hideg

Miután megmentette és vacsoráztatni vitte. Csak egy érintés. Egy érintés, amely véletlen - és hideg. Mint amikor nem kering vér az erekben, mint amikor már nem a túlélése, hanem a halhatatlanságé a főszerep. Pedig a vér életet... És gyilkossá tesz.

Másfajta

Pont az ország legcsapadékosabb csücske Forks. Néha ugyan süt a nap, de akkor az iskola öt tanulója biztosan kirándulni megy. Már megint Cullenék. Ez történik, ha valaki nem találja gyönyörűnek, amikor gyémántként ragyog bőre a napfényben. Bella érthetetlen világba csöppen: egy monda elevenedik meg, ahol farkasok és valamely *más* lények élnek mindennapjaikat. Ők azok, kik állatként embert ölnek, netán emberként állatvérből táplálkoznak. S akik mellett a biztonság már rég nem használható fogalom...

Félelem

"Most félek..." Kézenfekvőnek tűnik. - Azonban megtörténik az egyetlen dolog, amely a világ legveszélyesebb ragadozóját utolsó reménységárnak és az élet értelmének láttatja. Ami önuralmat gyakoroltat a másik oldallal, hogy ezer veszélynek kitéve megismertesse a családdal, s hogy a másik elvesztésének félelme váljon egy eszeveszett nyomkereső legfőbb hajtóerejévé. Mert érezhető a félelem: "... de nem tőled félek... csak attól, hogy elveszítlek..."

Vonzalom

Íz... Hang. Az illat. Az arc. „Mint a saját ínyem szerint kevert heroin.” Nincs menekvés, nincs megállás. Van, ami nem elkerülhető és akkor... "...az oroszlan beleszeret a bárányba... - Micsoda buta bárány. Micsoda beteg, mazochista oroszlan..."

Harc

Rettegés, túlélés egy lehetetlen küzdelemben. Ahol a barát is gyilkos „vegetáriánus”, ahol az ellenfélhez hasonló kifinomultságot 300 éve senki nem mondhatja magáénak. Megbántani saját biztonságáért azt, aki a leginkább szeretetre érdemes, s legyőzni az olyannyira vágyott mámort, hogy életet, s szerelmet mentsen...

Aztán újrakezdeni, ha egyáltalán létezik újrakezdenés. Vagy folytatni egy veszélyes életet egy bizonytalan világban, amely talán nem a legmegfelelőbb befejezést hordozza magában. Mindenesetre sosem szabad feladni a reményt, mert „... ha az élet valóra váltja a legmerészebb álmodat... - akkor nincs mit megbánnod, ha ez az álom aztán véget ér."

-@ndy-
tensi.6@hotmail.com

FÜLHÖZ SZÓLÓ AJÁNLATOK

A XX. század legnagyobb zongoristái II. - Leopold Godowsky -

Az előző számban ízelítőt kaphattunk *Vladimir de Pachmann* pianista bolondériáiból, ezúttal pedig Pachmann egyik pályatársát, **Leopold Godowskyt** ismerhetjük meg, aki szintén az a régi vágású orosz „iskola” tagja, amelynek utolsó képviselői *Arthur Rubinstein*, *Vladimir Horowitz* és *Szvjatoszlav Richter* voltak.

Úgy vélem, Godowsky nem kapja meg azt az elismerést és megbecsülést, amely káprázatos karrierje alapján indokolt volna. Életpályája túlmutat azon, hogy a zongorairodalom egyébként is legnehezebb műveit átírta eszelős, sőt tébolyult nehézségűvé. Önmagában erre is kevesen képesek, ő azonban el is játszotta őket... Írásomban megpróbálom méltó helyére emelni a XX. század legnagyobb zongoristáinak illusztris körében.

Godowsky – bár világeletemben lengyel származásának vallotta magát – 1870-ben a litván főváros, Vilnius melletti Žošleben jött világra, *Anna* és *Matthew Godowsky* egyetlen gyermekeként. Édesapja elismert orvosként praktizált, azonban 18 hónappal fia születése után egy kolerajárványban elhunyt, így nem lehetett szem- és fültanúja a kis Leopold briliáns zenei tehetségének kibontakozásának. Apja halála után – ill. anyja anyagi helyzetének ellehetetlenedése folytán – Godowsky gyakorlatilag kézről-kézre járt. Két barátjuk, *Louis* és *Minna Passinock* invitálására Vilniusba költöztek. Louis – aki maga is amatőr hegedűs volt, s egy zongoraboltot is vezetett – hegedűlni tanította a kis Godowskyt, annak a reményében, hogy személyében köszöntheti majd az utókor a második Paganinét. Noha tanítványa csakhamar olyan tudásra tett szert, hogy minden nehézség nélkül eljátszotta Mendelssohn e-moll hegedűversenyének szólóját, valójában a zongora volt az, ami elsősorban felcsigázta. Első nyilvános fellépése kilencéves korában volt Vilniusban, amelyet – Mozarthoz hasonlóan – egy, a nevelőapja által kétségkívül anyagi megfontolásból is szervezett koncertkörút követett. Godowsky 11 éves korára már hírnevet szerzett magának, s a fiatal tehetség játéka hamarosan felhívta egy bankár üzletember, *Feinberg* érdeklődését, aki a Berlini Művészeti Egyetemre agítálta őt, finanszírozva tanulmányait *Ernst Rudorff* irányítása alatt. Negyed év sem telt el, s Godowskyt márán gyötörni kezdte a honvágy:

„Az édesanyám mindig többet írt a kellenél, és leveleiben érezhető volt a magány és az anyai aggodalmaskodás, amit mindig is el tudott rejtetni.”

A 13 éves Godowsky összepakolta bőröndjeit, s édesanyja, valamint Luis társaságában (Minnát időközben elvesztette) Amerikába indult.

Tanácsos egy dolgot szem előtt tartanunk, amikor Godowsky munkásságát méltatjuk, s ennek a tükrében szemlélni: leszámítva Minna Passinock alkalmi pötyögéseit, ill. e rövid berlini periódust, soha sem vett senkitől zongoraórákat. A zenéhez való nyilvánvaló affinitása talán önmagában még kevés magyarázattal szolgál arra vonatkozólag, hogy autodidakta tanulással hogyan is tehetett szert a legmagasabb szintű technikai tudásra a zongora terén.

Első amerikai koncertjére 1884. december 7-én került sor, amit számos sikeres, tapstól hangos fellépés követett, azonban ezek sem hozták meg számára az anyagi biztonságot. 1886-tól kezdődően édesanyjával is csak felületes kapcsolatot ápolt, s Louis Passinockkal is eltávolodtak egymástól. Egy árva garasa sem volt, magára volt utalva nyugaton. Valahogy képes volt visszaküzdenie magát New Yorkba, ahol – nem először a csodagyerek életében – felkarolta egy vagyonos műértő, *Leon Saxe*; s a Saxe-család hat gyermeke egy hetedikkel bővült Godowsky személyében. Utolérte a szerelem is, ami Leon Saxe egyik lánya, Friederica személyében öltött alakot. 1886 júliusában Leon és Leopold Franciaországba utaztak, s az elkövetkezendő négy évet ott is szerették volna tölteni, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy Godowsky régi álmaként az ászok ászától, *Liszt Ferenctől* tanuljon zongorázni. Az Élet furcsa fitoraként azonban Liszt néhány nappal Weimarba érkezésük után meghalt. Eztán Párizsba utaztak, s Godowskynak lehetősége nyílt megismernie személyesen *Charles Camille Saint-Saënt*, aki igen közeli kapcsolatban állt Liszttel is, s akivel csakhamar szoros barátságot kötött. A komponista tragikusan elhunyt fia után keletkezett ürt hivatott volna betölteni. Saint-Saëns örökre is fogadta volna – amennyiben felveszi a nevét – azonban Godowsky ezt elutasította az idős zeneszerző rosszallása dacára. Ennek ellenére, ismeretségük gyümölcseként Godowsky számos vezető francia zenésszel ismerkedhetett meg, úgy mint: Jules Massenet, Charles Gounod vagy Gabriel Fauré. Leon Saxe 1890-es halála készítette Godowskyt arra, hogy visszatérjen Amerikába, s újra szerencsét próbáljon az Újvilágban.

1891. április 24-én, alig fél évvel amerikai visszatérése után, az első zongoristák egyikeként debütált a világhírű – minden előadóművész vágyálmaként aposztrofált – Carnegie Hallban, New Yorkban. Október 30-án pedig feleségül vette gyermekkori szerelmét, Frieda Saxe-ot; mellesleg elnyerve ezzel az amerikai állampolgárságot is. Négy gyermekük született: *Vanita* (1894), *Dagmar* (1898), *ifj. Leopold* (1900) és *Gutram* (1906).

Élete elkezdett végre kedvező fordulatot venni; oktatói pályafutása is kezdett kibontakozni: 1891-től a *New York College of Music* tanára, 1894-től a *Broad Street Conservatory of Philadelphia* zongora tanszékének feje, majd a *Chicagói Konzervatórium* vezetője. Mindez alatt pedig szakadatlanul komponált, többnyire átiratokat, átdolgozásokat, amelyek megszólaltatása valóban hihetetlenül nagy technikai kihívást támaszt a zongoristákkal szemben. Ezek közül talán a leghíresebb *Frédéric Chopin* 53 Etűd-tanulmánya. A világhírű zenekritikus, *Harold C. Schonberg* nemes egyszerűséggel így vélekedett róluk: „A leghihetlenebb módon bonyolult és nehéz dolog, amit valaha zongorára írtak.” Kevesen is vannak, akik bármilyen formában – akár CD-felvételen, akár élőben (!) – bevállalják őket. Talán *Marc-André Hamelin*, *Boris Berezovsky*, *Geoffrey Douglas Madge* és *David Saperton* nevét érdemes megemlíteni.

Godowsky e termékeny és sikeres időszak után furcsa döntésre szánta el magát: újra Európában próbált szerencsét, s rögtön nem is máshol, mint a zenei élet két fellegrárában, Berlinben és Bécsben. Hírveve már megelőzte, s azt beszélték,

még sosem volt ennél kritikusabb közönsége egy zongoristának. Azon alkalom diadala minden bizonnyal a zongora történelmének legemléltésre méltóbb eseménye volt, mivel egyik napról a másikra Godowskyt a valaha élt legjobb pianisták egyikének titulálták. Bebiztosította magát a történelem legnevesebb billentyűsei közé és az egyik legértékesebb lett közülük. Mindezek tükrében talán hihetetlenül hangzik az állítás, hogy Godowsky – akár csak *Adolf von Henselt* – komoly lámpalázzal küzdött. A nyilvános koncertektől ugyan nem vonult vissza – mint ahogy tette azt később *Henselt* –, azonban köztudomású volt, hogy *Leopold* legbriliánsabb alakításai nem a pódiumon, tömött közönség előtt vagy a stúdióban hangzottak el, hanem saját lakásában a zongorája mellett. *József Hofmann*, a kor egy másik nagy virtuóza mondta egyszer *Abram Chasins*nek, miután eljöttek egy este tőle: „Sose feledd el, amit ma este itt hallottál, sose feledd el ezt a hangzást! Nincs ehhez fogható a világon. Tragédia, hogy a világ sosem hallja úgy játszani a mi Godowskyt, ahogy csak Ő tud!” Ennek ellenére

világsikernek örvendett, s Ausztrália kivételével az egész világot bejárva koncertezett. 1909-től még a Bécsi Királyi Akadémia Zongora Iskolájának is igazgatója lett, ami akkoriban egész Európa legjobban fizetett muzsikusi állása volt. Itt egy ideig nála tanult *Heinrich Neuhaus*, aki később *Szvjatoszlav Richter* és *Emil Gilels* tanára lett.

1923 februárjában Kínába ment, majd útja Jávára vezetett. Ez az út motiválta az egyik legeredetibb művének, a *Jáva Szvit* megírásában, amelyben megkísérelte zongorára átültetni a gamelán hangzatosságát – zenei képeslapok (Fonorámák, ahogy Ő hívta őket) sorozata, amelyek olyan helyek, események és légkörök benyomását idézték, amik megigézték Godowskyt.

1924-ben feleségénél diabéteszt diagnosztizáltak, s állapota romlani kezdett; Godowsky feje felett viharfelhők kezdtek gomolyogni. Noha boldogsággal töltötte el lánya esküvője, miként az ifj. *Leopold Godowskyé* is (ő *George Gershwin* lányát, *Frances* vette el); *Gutram*, legkisebb fia egy komédiás lányt vett feleségül, s emiatt apja kitagadta. Az 1929-es válság komolyan érintette Godowskyt is, s sosem nyerte vissza azt a luxus életvitelt, amely azelőtt jellemezte. *Gutram* aztán 1932-ben öngyilkosságot követett el, amit egy éven belül Godowsky feleségének halála követett. Ez végképp mélypontra taszította őt, amelyből már sosem tudott lábra állni; s a komponálással is felhagyott. Gyomorrákban szenvedett, s 1938. november 21-én érte a halál. Ifj. *Leopold Godowsky* *Leopold Mann*szel a színes-filmgyártás alapjait rakta le, s a zenei vénát folytatva hegedűs lett, míg *Dagmar Godowsky* hollywoodi színésznő lett, számos hangos-filmben olyan híresség oldalán, mint például *Rudolph Valentino*.

Leopold Godowsky nagysága elsősorban nem abban áll, hogy boszorkányosan virtuóz technikával rendelkezett vagy hogy különböző zeneszerzők műveire átiratokat komponált (mások is írtak átiratokat pl. *Bach Goldberg-variáció*hoz, mi több, befejezést *A fűga művészetéhez* vagy *Mozart Requiemjéhez*). Vitathatatlanul a XIX–XX. századi világ zenei életének egyik legmeghatározóbb alakja volt. Se szeri, se száma azoknak a (nemcsak zenei!) művészeknek, akik között Godowsky személye jelentette a kapcsolatot. Közeli barátságot ápolt *Charlie Chaplin* és *Albert Einstein*nel csakúgy, mint a szintén Amerikába elszármazott orosz zeneszerző zongoristával, *Szergej Rachmanyin*oval.

Méltán viseli az utókor által ráaggatott „a zongoraművészek zongoraművésze” titulust. Referenciapont az összes Őt követő zongoravirtuóz számára.

Legközelebb, akit górcső alá veszek: *Szergej Rachmanyinov*.

Köszönöm *Kartali Laci* barátom segítségét az angol szakirodalom fordításában.

-Radánovics-Nagy Dániel-

Lajkó Félix – avagy a puritán virtuóz varázslatos koncertje

A múlt hét végi Anatómia-teszt írásában iszonyúan megfáradtan érkeztem a vasútra; s gondolataim közül a legmélyebben szántóak abban öltöttek alakot, hogy vajon lesz-e energiám felhúzni az ágyamot, mikor este hazaérkezvén bezuhanok majd az ágyba. A legkevésbé sem mélyültek el gondolataim attól a két doboz sörtől sem, amelyet magamba töltöttem az úton, s már-már kezdtem is megbánni, hogy a zene kedvéért magam mögött hagytam Pécsset. Az apropó a *nagykanizsai Nemzetközi Jazz- és Világzenei Fesztivál* volt, amelyet már évek óta sosem hagyok ki (a tavalyi évet leszámítva, ami – így visszagondolva – életem egyik nagy mulasztása volt). Azonban még a legnívósabb zene befogadása is kész kálváriának tűnik, ha az embernek minden erejét latba kell vetnie ahhoz, hogy nyitva tartsa a szemét. Mivel azonban már a jegyem is megvolt, nem szívesen battyogtam volna haza aludni. Erőt véve magamon, a városi művelődési ház felé vettem utamat, amely a helyszínt biztosította a fesztiválnak. 22:00-tól *Lajkó Félix duója* volt a fellépő, akiket *Harcza Veronika Quartet*, ill. a *Molnár Dixieland Band* előzött meg. Őket – az Anatómia tantárgy irányában tanúsított végtelen elkötelezettségemnek eleget téve – értelemszerűen nem volt alkalmam meghallgatni. Lajkó Félix? Nos, rendben: hegedűmuzsikát fogunk hallani. Az első sorokban foglaltunk helyet, s a felkapott előadókra mostanság olyannyira jellemző gögös késlekedést megspórolva rögtön a pódiumra lépett két igen furcsa alak... Egyikük – a brácsás – első blikkre igen nagy hasonlóságot mutatott azzal a gyengén szocializált népséggel, akiknek a társaságát már „élvezhettem” kb. Szigetvárig a hazafelé vezető vonatúton; s hozzájuk hasonlóan, mellé sem ültem volna le a kabinba, ha bárhol máshol helyet találhatnék... A másik pedig úgy nézett ki, mint egy kócos madárijesztő, akit – jobb híján – a hétfői reggeli bálabontásból péntek estére maradt kertvárosi túrkálóból öltöztetett volna fel egy izlésficamos vak. Volt rajta egy olyan galambszürke, flitteres, csillogó-villogó zakó, amelyet még megboldogult Jackson sem vett volna fel soha, egy rózsaszín (!) „kínai, fröccsöntött műanyag” lakkcipővel, amely legalábbis elgondolkodásra sarkallt egy jobb érzésű embert, hogy mégis hova került??? Rendben – gondoltam –, értem én a tréfát: nyilván ez egy fricska *Edvin Martonnak*, s a hozzá hasonlóan kaliberű hegedűművészeknek (később kiderült: nem az).

Minden bevezető beszéd – vagy egyáltalán bemutatkozás nélkül – a húrok közé csaptak. S ekkor egy szempillantás alatt elmúlt minden fiziológiai problémám, fenntartásom, és a koncert végéig minden kapcsolatam a való világgal... Szerencsés emberek mondhatom magam, mert már számos

világhírű előadót hallhattam a legkülönbözőbb helyszíneken. Az is biztos, hogy egy lemezfelvétel sosem adhatja vissza az élőkoncert adta többlet átélést – mind előadó mind hallgatója részéről. Éppen-ezért nincs két egyforma zenei élmény sem. Ami viszont biztos, hogy azaddig még olyan zenei élményt nem kaptam előadó(k)tól, s a koncert végeztével még perceként keresztül nem is nagyon tudtam mást, mint ezt hajtogatni.

Még a legnagyobb izgalommal várt koncertnek is vannak általam ún. vakvágánynak nevezett periódusai, ha csak fél perc erejéig is. Nos, itt nem tapasztaltam ilyesmit. **Lajkó Félix** és partnere, **Brasnyó Antal** olyasfajta átszellemült beleéléssel adták elő szerzeményeiket, amely teljes mértékben magával ragadott. Nem tudok szebb és őszintébb gondolatokat találni ennek magyarázatára, mint *Glenn Gould* szavait:

„[...] kétféle előadóművész létezik: az egyik, aki igyekszik kiaknázni a hangszere lehetőségeit, a másik, aki nem. Az első kategóriába sorolhatók – ha hihetünk annak, amit a történelemtudományok mondanak erről – az olyan legendás figurák, mint Liszt és Paganini, valamint jó néhány újabb kori, állítólag démoni hatású virtuóz. Ezek a muzsikusok elsősorban arra törekcsenek, hogy éreztessék a hallgatóval a kapcsolatot önmaguk és a hangszer között; úgy intézik, hogy ez a kapcsolat álljon a figyelmük középpontjában. Ezzel szemben a második kategóriában olyan muzsikusokat találunk, akik igyekeznek rövidre zárni az előadás mechanizmusának kérdését, és megteremtteni annak az illúzióját, hogy közvetlen kapcsolat van egy adott kotta és ököztük, miáltal azt az érzést segítenek kelteni a hallgatóban, hogy nem annyira a tolmácsolásnak, hanem magának a zenének a részesei. [...] Ha azt mondom, hogy ez a fajta előadó lényegében »illúziót« ébreszt, ez annyit jelent, hogy természetesen egyetlen művész sem tud teljesen elvonatkoztatni hangszere mechanikai körülményeitől; ami azonban igenis lehetséges: olyan tökéletes kapcsolatba kerülni a hangszerral, hogy maga a technikai folyamat, amivel a zenei struktúra kizárólagos szolgálatába van állítva, már nem érzékelhető. Ettől kezdve pedig az előadó – és egyébként a hallgató is – képes teljesen megszabadulni a hangszerez virtuozitás vagy exhibicionizmus felszínes céljaitól, s ehelyett a figyelmét a zenében lakozó spirituális tulajdonságokra irányítani.”

A koncert végeztével nem tudtam megállni azt, hogy meg ne köszönjem a kulisszák mögött ezt a varázslatos érzést a két művésznek. A művelődési ház egy hátsó kis termében ültek, s a művház vezetője által kínált – méltán híres – városkörnyéki pálinkát kísérték borral. Párommal illedelmesen vártunk a sorunkra egy közös kép és némi csevej erejéig, s közben hallgattam a bent lévő diskurzust. Már a koncert elején is gyanús volt a szűkszavúságuk, ami most is csak néhány tömondat elmormolásáig oldódott. Nem tudom, hogy az a barátságosan hangulat, ami hátul fogadott bennünket, vajon annak a – rajtunk kívül bent tartózkodó – különösen ostoba nő agyrohasztó kérdéseinek volt-e köszönhető, amivel folyamatosan bombázta a két szerencsétlen zenészt, mindenestre már-már kezdtük magunkat lassan kellemetlenül érezni, s pár dolog bántotta a szépérezkemet. Először is, a két művész a kis szobában lévő két széken ült. Nyilvánvalóan kimerültek a zenélésben, azonban vagy

megkérdezi a két jelenlévő hölgyet, hogy le szeretnének-e ülni (nyilván nem akarnak), s ha igen, átadják a helyüket, vagy ők sem ülnek le. A kínált itallal ugyanez a helyzet. (Hangsúlyoznám, hogy nem vagyok a formáságok és a feltétel nélküli illem embere; miként azt is, hogy nem egy tömött koncert utáni fővárosi dedikáláson voltunk, hanem hatan egy – ha úgy tetszik vidéki – művház hátsó termében.). Az acerebrális nőszemély aztán rákérdezett Félix viseletére, aki teljesen őszintén elmondta, hogy ennek a borzalmas cipőnek a legkényelmesebb a talpa; a kényelem pedig nagy úr, mert holnap már Bordeaux-ban koncerteznek... Ezek után nem mertem azzal előhozakodni, hogy mekkora élményben is volt részem általuk, ill. olyan „badar” kérésekkel, minthogy mit jelent számukra a zene. Rájöttem, hogy két, végtelenül egyszerű emberrel van dolgom, akik „csak” zenélnék – valami boszorkányosan jól –, de elképzeltető, hogy közben fel sem fogják azt, hogy ezzel mit váltanak ki az erre fogékony emberekből. Partnerétől megkérdezve, hogy hogyan is ismerkedtek meg egymással, ennyi volt a válasz: „Há’, ilyen népzenei táborokba’ – vagy mifene...” Zenei géniusok, mindenféle felvett sztáralűrök nélkül. Szándékosan nem

használok olyan jelzőket, minthogy buták lennének, mert aki ilyen módon tud zenélni, az nyilvánvalóan zseni. Nem a szavak emberei, annyi szent. Lajkó félárbcra engedett szemei, és az, hogy nem volt hajlandó szemkontaktust felvenni, valamint feltűnően lassú beszéde még egy ideig arra is engedett következtetni, hogy valamiféle szedatív szer hatása alatt áll (néhány művésztől ez sem áll ugyebár távol), aztán hazaérkezvén megnéztem a youtube-on a – Fábry Sándor által – Vele készített interjút. Ez igazolta azt a „félelmemet”, hogy Ő valóban ilyen... Érdeemes megnézni, amint ül a kanapén, görcsösen markolva hangszerét, s zavarában halkan futamokat penget a húrokon, miközben elmeséli, hogy akadémiai képzettsége nincs (ugyanis a zeneiskolából, ahova járt, eltanácsolták); hogy csak a zenének és családjának él, és csak a hegedülésről tud gondolkodni.

Ahogy Ő mondja, legértőbb közönségére Olaszországban lett:

„Határba – vagy hogy’ mondják ezt – Dél-Olaszországban; fogalmam sincsen: kövel vannak körbevéve aaaz ilyen legelők..., különböző darab fűdek. S ahogyan ott gyakorolok, egyszer csak azt veszem észre, hogy egy tehén jön felém, s nagyon megijedtem – tehát ezek az ilyen nagyszarvú tehének. S akkor nem mertem abbahagyni a zenélést. A végére meg így teljesen körbevettek, és kiderült, hogy teljesen jó közönség; ők ott közben eszegettek. S ahogy így jöttem el, úgy még mindig bennem volt ez a félsz, hogy mi van akkor, hogyha most – mittömén – valamelyik így megvadul... Vagy az összes... Akkor megpróbáltam úgy levinni a zenét, hogy most ne sértődjenek meg, hogyha el fogok menni. Sikerült... Szépen, lassú mozdulatokkal

összepakoltam, s jöttem el. Egy ponton visszaneztem, és egyik sem evett, hanem mindegyik nézett engemet, ahogy battyogok el. S lehet, hogy én már csak azt gondoltam bele, de hogy ilyen... sajnálták. Én is sajnáltam. Azóta nem találkoztam velük.”

Ebben az interjúban még azt mondja, hogy nem járt Amerikában. Azóta ez is megtörtént, s New Yorkban azzal keltett felháborodást, hogy nem játszott ráadást a közönségnek. Egyszerűen nem érezte szükségét. A New York-i sznob közönség adott esetben semmivel sem érti és érzi jobban a zene varázsát, mint – ahogy Ő mondta – egy ötvenfős társaság egy útszéli szerbiai kocsmában.

A koncerten játszott számok zömét Lajkó Félix legújabb lemezének (ahogy Ő fogalmazott: a kékszíniú), **A bokorból** címet viselő hanganyaga adta. A lemez teljes egésze a palicsi erdőben lett felvéve; s elrepít bennünket végre egy olyan világba, amely külsőségeiben ugyan egyszerű, belsejében viszont varázslatos, s nem fordítva...

-Radánovics-Nagy Dániel-

SZUBJEKTÍV

Egy pillanat minden

„Néha megáll egy pillanatra az idő. Egy-egy jelenet úgy marad meg bennünk, mint egy kimerevített kép. Elhalkuló hangok, lelassult mozdulatok.

Semmi sem változik.

Aztán elmúlik a pillanat.”

(John Steinbeck)

Egy pillanat minden. Megszületünk, nem is tudva milyen csodálatos helyre érkezünk. Nem mi döntöttünk, csak megtörtént velünk. Részévé váltunk egy örök körforgásnak.

Kiskorunkban gondtalanul szaladgálunk az udvaron, játszunk a barátainkkal, majd cseperedve jelentést nyernek egyes érzések, szavak, fogalmak. Egyre többet értünk meg a világból, érezni kezdjük hová tartozunk, merre tartunk, kik is vagyunk, s igyekszünk megtudni mi is a dolgunk itt. Kezdetben egy év hosszú időnek tűnik, várjuk a születésnapunk, hogy végre egy évvel idősebbek lehessünk. Ez a lelkesedés idővel azonban csökken, és azt kívánjuk, bár ne kéne tovább öregednünk. Telnek az évek, s hipp-hopp, felnövünk. Napjaid megtelnek élményekkel, múltad emlékekkel, s ahogy visszagondolsz,

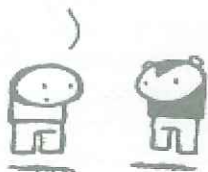
egyre többet kell visszalapoznod életed könyvében. Boldogan, mosolyogva gondolsz vissza az eltöltött napokra, ahogy vidáman, fiatalon sétáltál egy őszi napon a fák alatt. Bár néhol görcsbe szorul a szíved, de nem bánod, hiszen azon dolgoknak is meg kellett történnie, hogy most ott lehess, ahol vagy. Életed szakaszaiban aktuálisan mindig más dolgok fontosak. Kicsiként örülsz egy új babának, később egy új ruhának. Majd ráébredsz, hogy ezek csak pillanatnyi dolgok, nem ez kell neked igazán. Egyszer azonban, tán egy szép vasárnapi délután, találkozol Valakivel. Rájössz, mi is fontos neked. Onnantól szeretnéd, ha minden napod része lenne. Látod magad előtt a jövőd, hogy nem fogod magad egyedül érezni már. Elképzeled, hogy milyen jó lesz majd öregkorotokban kézen fogva sétálni... és mosolyogsz. Az idő elteltével azonban elveszítjük szeretteink, valakit, aki közel állt hozzánk. Egy napon egy életnek vége szakad, s te érzed az ürességet, a fájdalmat, és nem tudod megállítani könnyeid hullását. Még benned él a tekintete, a nevetése, és nem érted, hogy lehet vége. Majd belátod, ez az élet rendje, s nem marad más, csak az emlék, az együtt töltött percek, a boldog pillanatok, és a meleg érzés, a szeretet, és az emlékezés. Elnedek fejed fölött az évek. Egy szép napon kinyitod a szemed, s arra eszmélsz, hogy bőröd már nem oly sima, mint régen, s érzed, közeleg a te időd. De nem bánod, mert visszagondolsz, és látod, hogy gyönyörű, teljes életed volt azzal, akit szeretsz. Látod, milyen szép gyermekeknek adtál életet, s kiket hagysz itt...

Az itt eltöltött idő egy pillanatnak tűnik csupán, de az a pillanat mindennél gyönyörűbb lehet, csak törekednünk kell rá, hogy azzá tegyük, és ne felejtünk el élni.

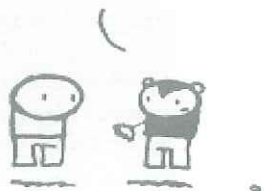
„Amikor megszületsz körülöttem mindenki nevet, csak te sírsz, élj úgy, hogy mikor meghalsz, körülöttem mindenki sírjon, csak te nevess!” (Ismeretlen)

-R. Esztergemi__@freemail.hu

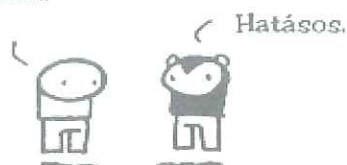
Elmentem az orvoshoz, mert csak rövid ideig bírok figyelni.

És, mit mondott?

Két órányi eredménytelen magyarázkodás után inkább 'öngyilkosság'-ot javasolt.

#45 D.

HANG ÉS FÉNY

A cédrus és a havon delelő szivárvány (Vándorlás Nagy Lászlóval és Csontváry Kosztká Tivadarral)

A Szó:

Egyszerre születtem egy csikóval, és úgy születtem, hogy majdnem belehaltam. Aztán erősítettek mormolt mesék, arcomra kent korom, nagylányok csókjai, jégesőben futások, és szögbelépések, nőtem anyám és apám fölé, hogy árnyékot tartsak nekik öreg napjaikban. Feküdtem fű közt, fejem fölött átugrott egy cigánylány, s az ég keskeny rénsnyire kinyílt akkor. Szaladtam cseresznyevirágos ággal, poroztam vele patakok, marhát, szőke haját, eget (majd lettem árkolt arcú, de könnyem nincs, mi elfolyjon árkaikban.). A hősín ingvállak, szalagos kalapok, mezítlábak, terhes szoknyák, eres csikószemek imbolyogva vonultak, éles, sűrű dallamok buggyannak ki a szájakon. A falum megindult megelni a helyet, ameddig szuvas csontú lábain remegőn állva, korhadó kerítéseire, szétmálló sírköveire és fakuló templomtornyaira támaszkodva már nem láthatott. Elárult mesék helyett újakat kitalálni, új harangot önteni egy hangosabb, másféle (de ki tudja, milyen?) istennek. Fűzfa ágán ringva, a nyár eleji szélben láttam meg őket. Tündérek messzi tornyaira meresztették szemüket. Acél és üveg vicsorgott onnan, álmos páráik gyilkos ködök voltak. Láttam. Tündöklő menetük utolsó kanyarodása, utolsó lebbenés a horizonton- s könnyeim pattogása leveleken. Vagy csak a szél neszegett, mielőtt elállt.

Két öreg maradt csak egy házban. Tűz meg jácint a két drága öreg, lassan benövi őket is a zöld, tömény szagú virágok

indái kapaszkodnak beléjük. Fejemen azóta szögesdrótkoszorú, rajta csillagok, szökkenek bokrok közé, szaggatok komor vásznakat, nekifutok lidérceimnek. De hősök azok is, minden disznóságok azbesztruhás vadai, műszerrelkü vasbálnák - rám vágna, visszavetnek, cibálnak éjjel, s kihányatják kedves ételeim. Így szabdalok utat magamnak, ha sokszor egyetlen fényem is csak annyi, mit pislanó cigarettám vet elem. És ha a szerelmet fogamban tartva kell átvinnem emésztő hullámok alatt a túlsó partra, hol lágy hantú mezővé ölelt sziklacsípők szelídségébe tehetem le, akkor is. Hogy majd mezítláb, ingben, furulyaszóval mehessek érte, ha az Istent rázó, lélekfaló ködkondákat hangommal megrogyasztottam. Lódübbörgés az én hangom, és leheletem hófúvás. S egy lány táncolva hóval fürösztli magát, meztelenül - ha látjátok. Az én deli-szép szivárványom.

A Szín:

Nézd a dombokat ott, hátul! Mint a vas izzása. Fölöttük jégszínűvé fagy a naphagya égbolt. Így van, és így is akarom. Emitt a roppant épületmúmia falairól gyümölcsszín ragyogás csorog alá arra, amerre az egyszerű emberek buzgón kékre mázolták házuk falát. Vagy az ég árnyékozta meg a várost és telepszik le ide mellém, szólítva munkára engem? „Dolgozz, Tivadar, szállj, Tivadar!” A fényt eltörő levegő igazgatja, vezényli itt nagyszerű rendbe a színek karát: ki hová hull, hol

lesz helye, ragyogássá avatódik, vagy árnyék fenekén ül meg sejtelmes sötétkékként. Én pedig üzöm, s mindet meglelem, új feladatot adok nekik, egy növekvő csillag szolgálatába állítom őket. Remegnek, hullámoznak kezem nyomán a vásznon, én... én ellopom tünékenységüket - gyorsan dolgozom, nyitott kabátban, így, üstökömnek a keleti szél udvarol erőszakkal. Belső színek születnek, nem is tudni, hogy... hogy lélek vagy táj dobta világra őket, számít is ez, hisz a különbség elhamvad e helyen. Díszlet itt mind, ki kívül van falak, romok, hegyek és fák körén, apró célokért surranó, gyászúrra vagy semmire sem váró alakok. Arcot régóta már csak keleten (néha a tükörből) festek. De csak ha fatörzs, hegyorom vagy alkonypír rokona, vagy sokaságuk erdőként imbolyog. Az erdőben, hol összeérnek bár, de együvé nem tartoznak a fák, mind különböző arcú, s világát megosztani nem tudhatja a többivel, egyedül növekszik, vagy sorvad el, bármennyire vonzza a rengeteg-lét, s helyére nyomban egy másik áll. Egy van csak, ki bágyadt karjaival a Nap útját seprí,

s bár többen erdőt is alkothatnak, egymást nem zavarják. Lombjának hideg zengése a szélben örök harmóniákra hangolt, bús dallamok kánonja. Ágai az útra mutatnak vagy pengét rántanak a világra. Teste hajnali gőzölgő tenger fölé hajlik, ágai közt türkizzé szűziesül, vagy lángszínűvé álmodja magát a levegő, prizma ő, igazza bontani hivatott a fehér álarcba bújó égi hangot. Asszonytörzse vadóc csikók, hunyt szemű aggastyánok, ijesztő dalokat sítva táncoló szüzek zarándokhelye hatezer éve, s az idők végéig. Cédrus! Vásznat elém, a legnagyobbat! Ó, hogy most nincsen nagyobb! Néhány év még, s a Teremtőtől bérek, az égből hasíthatok majd magamnak tetszőt, ecset nélkül festek, magam zúgok át a téren, az én színeimmel hatalmas nyomomban!

Csak ez a sötét ne kúszna ide minden nap végén... A szél elült, zúg a fejem. Elindulok lefelé, már a hegytetőről is elmúltott a fény. Hűvös lett, és gonosz csönd.

-Mészáros László-

GONDOLATSZILÁNKOK

Gesztenye

Szúrós ráéréssel földet ért vágyam
Nézd, jámbor mezítelenségében
Gurul lábad elé, és bár láttam
Már az Istent, tenyered zajában
Anyanyelvi csillaghullást hallgatok
Földízű, tested-fojtogatta hitben.

Eldobható vagyok csak úgy, mint minden.

OberEnns

Ég-Boltunknyi szürkületed rendez
vállamon kirkatot de hurcolom
úgy, mint aki kártyán nyer szerelemhez,
láthatási engedélyt. Egy halom
pirítóssá égett életet szorongat
áldott két kezed. Kemény a menny

és én ártatlan, azt ízlelgetem.

Tehermentesítés

Elém veted harmonizáló szél
Kigúnyolt télbe egy márciusi magot,
Érezned kell, hogy ha megfordulok,
Mindegy, hogy a kockázat feszített
Tükrén jársz, vagy kétkező angyalok
fintorait tapossa két lábad.

Hátra se nézz, én megyek utánad.

Minden napra egy

Ha tudnám, hogy mese, vagy létezem,
Megannyi töviságba, ohh, Herceg
Helyetted rohannék folyvást óvni
Téged, de átok alatt rettegek
Az ébredés máglyájára szórni
- Hiába kínoz lidérces álom -,

Tragikus csipkerózsiságom.

manna

HAVI NOVELLA

Az élet szép

Volt egyszer egy szegény család, hat gyermekük volt. Csodálatos boldogságban éltek ebben a forrongó világban, kirekesztették az ajtón kívülre mindazt, ami pénzzel megszerezhető. Nem voltak vágyaik, nem volt hiányuk semmiből, szeretetben éltek. Egy szép napon megszületett a legkisebb lelkecske épp a hatodik után. Néhány évvel később egy doktor kopogtatott hozzájuk, aki megállapította, hogy ő kevesebb, mint a testvérei, a szelleme örök gyermek marad majd. Különös hír volt, de nyugodt elfogadással kezelték. A legkisebb gyermek után több nem született, hiszen már ősz szálak is fonták az asszony haját, de az Isten kegyelmezettjei lettek mégis. A testvérek megnőttek, megerősödtek,

nyitogatták a világ kapuit, de olykor elkeseredve zuhantak a családi ház boltívei alá. Valami másról meséltek az öregek. Súlyos terheket aggatott rájuk a bontakozó élet, megkomolyodtak s némelyek megházasodtak. Az aprócska házban sorra adogatták egymásnak a kilincset a felcseperedők, s könnyek között lettek egyre kevesebben az asztal körül. Az édesanya és az édesapa ekkortájt tapasztalták meg az orvosi szavak jelentését. Lassacskán megtudták, hogy ők a világ legszerencsésebbjei, hiszen az örök fiatalság édes kacagását otthagyták nekik Valaki mindörökké, egy nevető arcocskát, a fel nem növő gyermek ragyogásában. Sose kellett a saját lépteik visszhangjában keseregni, sosem kellett az üres polcokon munkától barázdált kezekkel múlt-szilánkokat sepregetni és sosem kellett emlékek sziluettjét a füstös falra képzelni. Annyi feltétel nélküli szeretet született a hetedik gyermekkel, hogy a család tudta, hogy valahol ő a legnagyobb ajándék, és aki körülötte élhet, az angyali mosollyal ébred.

Ezt a történetet egy ráncoktól megszépült arcú erdélyi asszony mesélte nekem egyszer, nagyon rég, de lenyomatait gondolataimban ma is hordozom.

Évekkel később, a gyermekklinikán a várakozó édesanyákat figyeltem. Sokan voltak, néhányuk türelmetlenül fegyelmezte a sok-sok virgonc, ugránczó csínytevőt, mások

gondos odafigyeléssel ringatták az el-elszenderedő rózsás arcocskákat. A nagy kezek szorítottak, engedtek, simogattak, vigasztaltak, kértek és etettek, a kis kezek pedig hadakoztak, féltek, játszottak és kapaszkodtak...

Szerettem velük élni egy pillanatra, belefeledkezni a szemek, kezek és testtartások nyelvébe. Elképzeltem a mindennapjaikat az őket körülvevő tárgyakból építkezve, a jellemző érzelmeket inkább az arcukról olvasva.

Egy fiatal édesanya különös gondossággal hintáztatta karján a két év körüli gyermekét. Világokat zárt ki az az ölelés. Nem vehetett észre, mivel a fehér köpenyem nem fért el az ő négyzetméternyi szigetén.

Behívták őket a kezelőbe, s én követtem őket. Kíváncsian illesztettem a részleteket. Erdélyből jöttek, számomra olvashatatlan dokumentumokkal, de magyarul beszéltek. A nehéz vizsgálatokban már volt tapasztalatuk. Áldozatra készen, az igazságot kutatva keveredtek szövevényes bürokráciai manőverek után ebbe az országba. A kirtartása hozta ide, a hite a tudományban. Figyelmesen hallgattuk, s ő nyugodtan tűrte az idegen eszközöket a gyermeke testén, pedig nagyon zokogott. A története után még volt néhány „kötelező rossz”. Az anya nem nézte rossz szemmel a doktomót, amiért félelmet és fájdalmat okoz, mint sok más anya érthető féltésből, csak odalépett egészen közel a kislányhoz és a legangyalibb hangon énekelni kezdett. De hiszem, hogy az a hang az egekig szállt, mert beleborzongtunk a gyönyörűségbe. Ilyen dalokat csak az édesanyák tudnak. Újra a saját világukba burkolóztak, mi csak a testüket láttuk; mintha csak Benigni: Az élet szép-jének mozzanatai szakadtak volna ki a filmből - a játék megelevenedett.

Idegen nevű szindrómák rengetege felé húzták-vonták már a kis életet, de egyikbe sem lehetett belezúfolni a tüneket. Folytatni kellett az utat a talán soha véget nem érő labirintusban, a kijárat felé, ami talán egy nem gyógyítható betegséghez vezet, de meg kell tenni, meg kell tudni...

Én kísértem őket tovább a speciálisabb vizsgálatokra. Várakoztunk szigorú ajtó előtt, a kislány pedig csak aludt és aludt. Csigákat formáló szőke angyalhajával édesanyja bölcső-karjaiban szíve ritmusára ringott. Minden ajtó mögött megtörtént: a világ valahogy eltűnt, s ketten maradtak a boldogságban.

A nagyapa jött értük. Természet formálta arca, a korról nehezülő járása volt, halkán és lassan beszélt. Nem értette miért kell ennyit utazni egy gyermekkel, aki csak alig észrevehetőbben tér el a többitől, csak késik talán a tanulásban és talán még csak nem elég nagy ahhoz, hogy értse az emberi szavakat.

-alphy-

Kultúr morzsák

Október elején került megrendezésre a CinePécs V. Moveast Nemzetközi Filmfesztivál, ami igen színes programokkal kecsegtetett. Még jó, hogy nem kellett keletebbre menni miatta...

Kettő eseményen engedett az előre jól beosztott időm megjeleni, hadd avassam be az Olvasót a részletekbe.

Az egyik egy Esclín Syndo nevű banda koncertje volt, a másik pedig egy filmvetítés, az Alagútban. Érdekes név, érdekes helyszín... Persze egyik sem friss szerelem.

Barátnőmmel jó ideje felfigyeltünk az együttes nem mindennapi zenéjére, így nem volt kérdés, hogy ellátogassunk-e a koncertre. Pláne, miután kedves ismerősömtől „vendég” belépőket is kaptam. Na, de itt az idő, hogy elkezdjek a benyomásaimról írni.

Milyen zenét is játszanak? Fogalmam sincs! A hivatalos álláspont a következő:

„Az ES borongós-álmodozó trip-hop alapokat újraértelmezve lavírozik a new-wave, az industriális rock és az elektronika között...” Nesztek! Szerintem meg olyanok, mint a mentolos csokoládé! Mert, aki szereti a különlegességeket, és nyitott az újdonságokra, az nem kezd el fintorogni, amikor a jó öreg After Eight-be harap... Jó, nem tagadom, azért az ízlés sem elhanyagolható kérdés.

A fellépés az Est Caféban volt, ami külön öröm, hisz a helynek megvan a bizsergető atmoszférája, a diákröccsel, fénykóttákkal (pénztárcabarát áron) és diákmenüvel, ami pörköltsaft kenyérral... Szánt szándékunk volt egy komplett diákot elfogyasztani, de a kései órára való tekintettel a konyha már nem szolgált pörkölttel. Nem tartott sokáig az élelem hiányában beálló melankólia, egy kis csúszás után felállt a zenekar, és elindult a műsor...

Érdeemes tudni, hogy az ES Pécs lett alakult, és az újrászervezett banda 5 tagot számlál. Plusz a vizuál-részleget. Miután felcsendültek a dalok, az összehatás annyira magával ragadott minket, hogy az énekesnő (Berger Dalma) másodszori felszólítására szinte a színpadig közelítettünk. Jó, csak hárman voltunk ilyen vállalkozó szelleműek (egy srác, aki már kifordult a négy sarkából, barátnőm és jómagam), de ilyen miatt sose zavartam magam. A közönség többi tagja pedig minket vett fél-körbe...

A zene libabőrre fokozta a hangulatot, a fények és a felvillanó képek pedig beleringattak minket egy kollektív tudatállapotba.

Volt még valami, ami megfogott... Talán Dalma összetéveszthetetlen hangja vagy a szintetizátoron billegő csillag, illetve a mögötte álló ifjú, aki kezdetben újra meg újra a Jóbarátok Ross-át juttatta eszembe. A „szöveg nélküli zenei költemények” előadása közben... Aztán ezt a képet elhessegettem, és azon sem lepődtem meg, amikor a szintetizátort kis híján szétzúzta tulajdonosa. Ezt nevezem

beleélésnek! Remélem, hamarosan visszaingáznak Pécsre, én ott leszek az első sorban... Ha belefülnének a mutatványba, mspace-en megtaláljátok őket!

Tartozom még egy vallomással. Kevésbé eklektikus, mint a fentebb részletezett élményem, inkább úgy jellemezném, hogy „szívemnek kedves”.

Amikor megtudtam, hogy a CinePécs záróműsoraképp filmvetítés lesz az Alagútban, csillogni kezdtek a szemem, és majdnem extázisba estem. Nem is magyarázom miért. A második döbbenet akkor következett, amikor ráeszméltem, hogy nem kisebb nevek jegyzik a filmet, mint Goran Bregović és Emir Kusturica...

Talán páran emlékeznek még Rúzsa Magdira, amikor az Ederlezt énekelte. Én akkor döntöttem el, hogy a filmet, amiben a dal van, meg fogom nézni. El kellett telnie néhány évnek, és meg is történt! Nem más ez, mint „A cigányok ideje”. Kerítettem hát magamnak egy türelmes lényt, aki elkísért a rendhagyó mozizásra. Ott ültömben meglepődtem harmadszor is, mivel színházi adaptáció volt. „Mjuzikel”... Nem mintha nem nyerte volna el a tetszésemet, de őszintén, nem erre készültem. Rá pár napra megnéztem eredetiben is, és így már sok minden világosabbá vált.

Szó mi szó, a darabban sokkal szebbek voltak a színészek, mint az eredeti szereplők, de azt vallom, hogy a színház nekem deszkaillattal és színpadi fuvallattal az igazi. Arról nem is beszélve, hogy ott nem lett volna rémítő a mögöttem ülő hölgy

kommentárja („de szép, de gyönyörű!”) illetve, hogy az „előadás” végén felállt és hangosan éljenezte a „májsztrót” és a „zsenit” egy-egy „jíhá” és egyszemélyes tapsvihár kíséretében... Megvolt a romantikája!

Megfelelő háttértudással felvértezve, utólag már nagyon értékelem a látottakat.

Zeneileg hibátlan alkotással állunk szemben, sikerült a film közben felfedeznünk SKA elemeket, és többször azon kaptam magam, hogy a lábaim dobolnak. A szerelmes nótákat pedig bátran ajánlanám összebújáshoz...

Előfordulhat, hogy sokakban ellenézés támad a film címe miatt. Nem ködösítek, valóban a cigányoké a főszerep, de nem a mindennapi értelemben. Álomlátás ez, családról, szerelemről, pénzről, bűnözőkről és mindenről, ami a Világot mozgatja. Olyan mese, amit szívesen nézek meg újra és újra, hiszen oda vezet, ahol nem járhatok gyakran...

Mit is mondhatnék még? Így a végére eléggé szentimentálissá lettem, hát azzal búcsúznék, hogy érdemes ellátogatni a kulturális programokra, amiket hön szeretett városunk kínál, mert sokkal gazdagodhatunk általuk...

-Falusi Fruzi-

PENTA GRAMMA

Vörös

Véradás, eljutok a teljes meggyőződésig, majdnem bölgök a végén, hogy segíthetek a beteg gyerekeknek meg minden. Nullás a vérem. (Hogy használtam-e drogot az elmúlt időszakban? Mennyire elmúlt?)

Fehér

Tengeri madár szeretnék lenni. Gyönyörű fehér madár lennék hegyes, hosszú csőrrel, az szexi. Fogdosnám a fénylő halakat a vízből, és fájna, ha a szemembe csapna a sós víz, mert nem tudnék pislogni és huzatot is kaphatna a szemem.

Magasan repülnék és tudnék énekelni meg ordítani rekedtfazék hangon, mint a sirályok. Nem vágynék a földre.

Sárga

Igazi szakítás utáni másnap; konyha, hatalmas pohár, amiből a kortyok marják a torkom, de tartogatom a számban. Minél tovább, annál fájdalmasabb lenyelni. Sárga vécépapírba a könnyek, unalom, radiohead-paranoid android. Nehogy felhívd, hülye lány. Bejelentkeztem a fodrászhoz.

Zöld

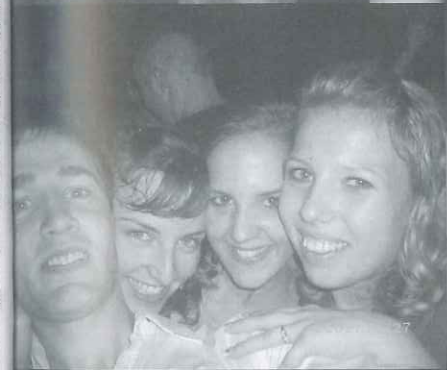
Láttam a vonaton egy igazi koboldot. 90 centi magas volt, sötétbarna fényes-kócos hajjal, mély szemekkel. Elhatároztam, nekem is kell egy ilyen kobold. Úgyhogy megtáltosodom, gyorsan végzek az egyetemmel, dolgozom, veszek egy Honda Civic-et. Aztán... csak nem tudom, honnan lehet importálni őket.

Kék

Ha nagy leszek, rövidnadrágban bringázom, vagy szoknyában sétálok egy fonott kosárral a zöldséges piacra, és lebegtetni szoknyám fodrait a szél, no nem úgy mint Marilyn Monroe-nak, hogy az egész hátsóm kint legyen. És megtanulok nullkezezni is, hogy normálisan ki tudjam fújni az orrom tekerés közben.

-zsi-

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR ÉS EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR

GÓLYABÁL 2009
NOVEMBER 14. SZOMBAT

20:00 Órakor Kapunyitás

Megjelenés alkalomhoz illő öltözetben.

GYROSSÁTOR • FORRALTBOR • PIZZASAROK • KOKTÉLPULT • DISCO
BOROK UTCÁJA • PÁLINKAHÁZ • TEAHÁZ

00:00 ÓRAKOR TOMBOLA SORSOLÁS • BÁLSZÉPE VÁLASZTÁS

Egész este a Zenét szolgáltatja: DEPO BAND

(Minden megvásárolt belépőjegy sorszáma feljogosít a Bál ideje alatt történő sorsolásra)

NYEREMÉNY: Harkányi Gyógyfürdő szállásán 2 fő részére

4 nap 3 éjszaka szállás + 4 napos komplett (gyógyvíz, wellness, strand) belépő

JEGYEK ELŐVÉTELE ÉS ASZTALFOGLALÁS:

ÁOK Hallgatói Önkormányzat - Diákiroda

Pécs, Szigeti út 12., II. emelet

Tel.: 72/536-111, Fax: 72/536-112

ETK Hallgatói Önkormányzat

SZOLGÁLTATÓIRODA

Pécs, Berek u. 15., II. emelet

JEGY ÁRAK:

ÁOK ÉS ETK hallgatóknak

elővételen: 800 HUF, helyszínen: 1000 HUF

Külsősöknek elővételen: 1300 HUF, helyszínen: 1500 HUF

A BÁL FŐVÉDNŐKEI:

Dr. Németh Péter, Prof. Dr. Bédis József

Helyszín: PTE Általános Orvostudományi Kar

Dr. Romhányi György Aula

7624 Pécs, Szigeti út 12.

PÉCSI SÖRFŐZDE
ANNO 1848